

ЗАКОН ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(обн.,ДВ,бр.107 от 9 декември 2003 г.; изм.,бр.18 от 2004 г.; изм. и доп.,бр.18 от 2005 г.; изм.,бр.95 от 2005 г., бр.30 от 2006 г.; изм. и доп.,бр.65 и 74 от 2006 г.; изм.,бр.49 от 2007 г.; изм. и доп.,бр.55 от 6 юли 2007 г.)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.; изм.,бр.49 от 2007 г.) Този закон урежда обществените отношения, свързани с осъществяването на дейностите по производство, внос и износ, пренос, транзитен пренос, разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи, търговия с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и правомощията на държавните органи по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола.

Чл.2. (1) Основните цели на този закон са създаване на предпоставки за:

1. качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия и природен газ;
2. енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси;
3. създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар;
4. енергийни доставки при минимални разходи;
5. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)
6. насърчаване на комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия.
7. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) развитие на инфраструктури за пренос на електроенергия, природен газ, нефт или нефтопродукти на територията на страната и през нея.

(2) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Производството, вносът, износът, преносът, транзитният пренос, разпределението и търговията с електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефт и нефтопродукти се извършват при гарантиране защитата на живота и здравето на гражданите, собствеността, околната среда, интересите на потребителите и националните интереси.

Глава втора ЕНЕРГИЙНА ПОЛИТИКА Раздел I

Държавно управление в енергетиката

Чл.3. (1) Министерският съвет определя държавната политика в енергетиката.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министерският съвет приема Енергийна стратегия на Република България по предложение на министъра на икономиката и енергетиката, която определя основните цели, етапи, средства и методи за развитие на енергетиката.

Чл.4. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Енергийната политика на страната се провежда от министъра на икономиката и енергетиката.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката:

1. разработва и внася за приемане от Министерския съвет Енергийна стратегия на Република България;
2. приема краткосрочни, средносрочни и дългосрочни общи прогнозни енергийни баланси на страната в съответствие с приетата стратегия;

- 3. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** внася за утвърждаване от Министерския съвет списък на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката, в т.ч. и тези, добиващи местни твърди горива;
- 4. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** определя със заповед задължителни показатели за степента на надеждност на снабдяването с електрическа енергия и минимални норми за сигурност на снабдяването с природен газ;
- 5.** одобрява опис на необходимите нови мощности за производство на електрическа енергия само в случаите, когато сигурността на снабдяването с електрическа енергия не може да бъде осигурена посредством действащия лицензионен режим по този закон, и обнародва опис в "Държавен вестник";
- 6.** внася за утвърждаване от Министерския съвет опис на нови обособени територии за разпределение на природен газ и за изменение на съществуващи обособени територии за разпределение на природен газ, за които не е издадена лицензия, и го обнародва в "Държавен вестник";
- 7.** одобрява програми и стратегии за реструктуриране в енергетиката;
- 8.** определя обща годишна квота за задължително изкупуване на електрическа енергия от производители, ползващи местни първични енергийни източници (на гориво), до 15 на сто от цялата първична енергия, необходима за производството на електрическа енергия, консумирана в страната за всяка календарна година, по съображения за сигурност на снабдяването;
- 9. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)**
- 10. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.; отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)**
- 11. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** въз основа на приети критерии изготвя анализ на националния потенциал за високоефективно комбинирано производство и оценява постигнатия напредък от увеличаване дела на високоефективното комбинирано производство в брутното потребление на електрическа енергия на всеки 4 години и го публикува на страницата на Министерството на икономиката и енергетиката в Интернет
- 12.** прави предложения за създаване и съхраняване на държавни резерви и военновременни запаси в енергетиката;
- 13.** утвърждава нормативи за резервите на горива, необходими за сигурно енергоснабдяване;
- 14.** внася в Министерския съвет предложение за отпускане на държавни помощи на определени субекти и/или дейности в енергетиката;
- 15.** осъществява контрол в предвидените от този закон случаи;
- 16.** дава разрешение за търсене и проучване на енергийни ресурси и организира дейността по предоставяне на концесии за добив на енергийни ресурси и за изграждане на хидроенергийни обекти;
- 17.** ежегодно издава бюлетин за състоянието и развитието на енергетиката;
- 18.** формира и провежда държавна политика, свързана с дейностите по пренос на нефт и нефтопродукти чрез тръбопроводи за пренос на и през територията на страната.
- 18а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** представлява държавата в отношенията с други държави, както и с търговски дружества по всички въпроси, свързани с прилагането на Договора към Енергийната харта и с реализацията на проекти за изграждане на транснационални инфраструктури за пренос на електроенергия, природен газ и нефт;
- 18б. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** предоставя на компетентните институции на Европейските общности информацията, предвидена в правото на Европейските общности;

18в. (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) в съответствие с правомощията си отправя до компетентните институции на Европейските общности искания и уведомления за предоставяне на временно освобождаване от прилагането на разпоредби от правото на Европейските общности и преходни периоди в областта на енергетиката в случаите, предвидени в правото на Европейските общности.

19. издава предвидените в закона подзаконовни нормативни актове съобразно своята компетентност;

20. представлява Република България в международни организации в областта на енергетиката;

21. има и други правомощия, възложени му с други нормативни актове.

(3) Приетата от Министерския съвет Енергийна стратегия по чл. 4, ал. 2, т. 1 се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 5. (1) (изм., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Списъкът по чл. 4, ал. 2, т. 3 на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката се съставя ежегодно в Министерството на икономиката и енергетиката и се внася от министъра на икономиката и енергетиката за утвърждаване от Министерския съвет.

(2) Лицата, извършващи дейност по този закон чрез обекти, включени в списъка по ал. 1, се ползват със защита, която включва:

1. (доп., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) организиране и контрол на физическа защита (охрана) на обекти, осъществявана от органите на Министерството на вътрешните работи или от лица, осъществяващи дейност по реда на Закона за частната охранителна дейност;

2. информационна закрила, осъществявана чрез административни, организационни и технически мерки.

(3) Защитата по ал. 2 е за сметка на лицата, извършващи дейност по този закон чрез обекти, включени в списъка по ал. 1.

(4) (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Лицата, извършващи дейност по този закон чрез обекти, включени в списъка по ал. 1, осъществяват дейности и мероприятия за работа при кризи от военен и невоенен характер, възложени им от министъра на икономиката и енергетиката.

Чл. 6. (1) Кметовете на общини изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитие на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за енергоснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване.

(2) Кметовете на общини по предложение на енергийните предприятия задължително предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнение на програмите и плановете по ал. 1.

(3) (изм., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Кметовете на общини осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти - общинска собственост.

Чл. 7. (1) (изм., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) При провеждането на държавната политика в областта на енергетиката министърът на икономиката и енергетиката може да се подпомага от браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси.

(2) (доп., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Работодателите в енергетиката могат да създават и да членуват в браншови камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси.

(3) (доп., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси се регистрират при условията и по реда на

Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(4) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси:

1. имат за цел представителство и защита на общите интереси на своите членове;
2. могат да преговарят със синдикатите по въпроси от взаимен интерес и да са страна при подписването на браншови колективен трудов договор;
3. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** разработват правила за добрите производствени практики, модели на системи за анализ на опасностите при производството на енергия и/или добива на енергийни ресурси, както и други професионални изисквания;
4. участват в разработването на стратегии, анализи, програми и становища за развитие на бранша и съдействат за тяхното изпълнение;
5. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** създават база данни за експерти в бранша за оказване на съдействие на производителите на енергия и на тези, добиващи енергийни ресурси, както и на държавните органи;
6. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** разработват етичен кодекс, регламентиращ професионалната етика в бранша и недопускане на нелоялна конкуренция между производителите на енергия и на тези, добиващи енергийни ресурси;
7. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** информират компетентните органи за извършени нарушения при производството и търговията с енергия и/или добива на енергийни ресурси и природен газ;
8. дават становище по промени в нормативните актове за съответния бранш;
9. организират и провеждат професионално обучение;
10. изпълняват и други функции, възложени им със закон.

(5) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Държавните органи и органите на браншовите камари и организации на енергетиците си сътрудничат и взаимно се информират за установени нарушения при производството и/или търговията с енергия и/или добива на енергийни ресурси и природен газ.

(6) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Държавните органи, институции и ведомства, органите на местното самоуправление и местната администрация оказват съдействие и предоставят информация на браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси, необходима за осъществяване на функциите им, предвидени по този закон.

Раздел II

Енергийно прогнозиране и планиране

Чл.8. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Енергийната стратегия на Република България се разработва от министъра на икономиката и енергетиката.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министерството на икономиката и енергетиката изготвя програми и стратегии за реструктуриране в енергетиката въз основа на Енергийната стратегия на Република България, които се одобряват от министъра на икономиката и енергетиката. Приватизацията на търговските дружества в енергетиката се извършва в съответствие с одобрените от министъра на икономиката и енергетиката програми и стратегии за реструктуриране в енергетиката.

(3) Общите прогнозни енергийни баланси са краткосрочни, средносрочни и дългосрочни. Те се изготвят на базата на:

1. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) прогнози, проучвания и планове на предприятия, които осъществяват дейности по добив, преработка, преобразуване, пренос и разпределение

на енергийни ресурси и енергия;

2. информация от общите констативни енергийни баланси;

3. информация от Националния статистически институт.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката констатира необходимостта от изграждане на нова производствена мощност и одобрява описа по чл.4, ал.2, т.5 въз основа на:

1. общите прогнозни енергийни баланси;

2. задължителните показатели за степента на надеждност на снабдяването с електрическа енергия;

3. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) плана за развитие при минимални обществени разходи на нови производствени мощности, изготвен от електроенергийния системен оператор.

(5) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката провежда енергийна политика, насочена към енергийно развитие на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефтопродукти и твърди горива въз основа на общите прогнозни енергийни баланси и в съответствие с приетата от Министерския съвет Енергийна стратегия.

(6) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката извършва наблюдение върху сигурността на снабдяването и публикува предвидените и предприетите мерки, резултатите от наблюдението и насоките на енергийната политика в бюлетина по чл.4, ал.2, т.17, както и на страницата на Министерството на икономиката и енергетиката в Интернет.

Чл.9. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Предприятията, които осъществяват дейности по добив на енергийни ресурси, преработка и търговия с горива, преобразуване, пренос, разпределение и търговия с енергия и природен газ:

1. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) извършват проучвания и анализи, разработват краткосрочни, средносрочни и дългосрочни прогнози за добива на енергийни ресурси, преработката и търговията с горива и енергия и приемат съответните планове за тяхното осигуряване;

2. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) изготвят най-малко веднъж на две години и представят на министъра на икономиката и енергетиката планове за рехабилитация, за предприемане на мерки за подобряване ефективността на съществуващите производствени мощности и мрежи, за изграждане при минимални разходи на нови мощности и мрежи. Плановете се придружават от технико-икономически, финансов и екологичен анализ и варианти за енергоспестяване.

(2) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Прогнозите по ал.1, заедно със съответната отчетна информация и с изготвените предварителни проучвания и списък на необходимите нови производствени мощности и мрежи и обекти за съхранение на природен газ, се представят, както следва:

1. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) на министъра на икономиката и енергетиката;

2. (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране;

3. на кметовете на съответните общини за изпълнение на задълженията по чл.6;

4. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) на преносните предприятия и на електроенергийния системен оператор;

5. на съответните разпределителни предприятия.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Съдържанието, структурата, условията и редът за представяне на информацията по ал.1 и 2 се определят с наредба на министъра на

икономиката и енергетиката.

(4) (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Съдържанието, структурата, условията и редът за представяне на информацията по чл. 4, ал. 2, т. 18б и по чл. 21, ал. 1, т. 19а се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката и енергетиката и на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

Глава трета
РЕГУЛИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ЕНЕРГЕТИКАТА
Раздел I
Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
(загл. доп., ДВ, бр. 18 от 2005 г.)

Чл. 10. (1) (изм., ДВ, бр. 18 от 2005 г.) Регулирането на дейностите в енергетиката и във водоснабдяването и канализацията се осъществява от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, наричана по-нататък "комисията".

(2) Комисията е независим специализиран държавен орган - юридическо лице, със седалище София.

Чл. 11. (1) (изм., ДВ, бр. 18 от 2005 г.) Комисията е колегиален орган и се състои от 13 членове, включително председател и двама заместник-председатели, от които единият е със стаж в енергетиката, а другият - във водоснабдяването и канализацията.

(2) (изм., ДВ, бр. 18 от 2005 г.) Председателят, заместник-председателите и членовете на комисията се избират и освобождават с решение на Министерския съвет и се назначават със заповед на министър-председателя.

(3) Мандатът на членовете на комисията е 5 години.

Чл. 12. (1) За членове на комисията могат да бъдат избирани дееспособни български граждани със завършено висше образование с образователна квалификационна степен "магистър", от които поне един правоспособен юрист и един икономист:

1. (доп., ДВ, бр. 18 от 2005 г.) с трудов стаж и/или служебен стаж не по-малко от 10 години, от които най-малко 3 години в енергетиката за петима от членовете, и във водоснабдяването и канализацията - за останалите петима членове;

2. които не са осъждани на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер.

(2) Членовете на комисията не могат:

1. (доп., ДВ, бр. 18 от 2005 г.) да бъдат еднолични търговци, акционери, съдружници, управители, прокуристи или членове на управителни или контролни органи, както и ликвидатори и консултанти на търговски дружества, които извършват дейност, подлежаща на лицензиране по този закон или на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

2. да заемат друга платена длъжност, освен когато упражняват научна или преподавателска дейност.

(3) Членовете на комисията се освобождават предсрочно само:

1. по тяхно писмено искане;

2. при установяване на несъвместимост с изискванията по този закон за заемане на длъжността;

3. при фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от 6 месеца;

4. когато са осъдени на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер с влязла в сила присъда.

(4) В случаите по ал. 3 Министерският съвет избира нов член за срок до края на първоначалния мандат.

(5) Възнагражденията на членовете на комисията се определят както следва:

1. (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) на председателя - 93 на сто от три средни месечни заплати на наетите лица по трудово и по служебно правоотношение в сектора "Снабдяване с електроенергия, газ и вода" съобразно данни на Националния статистически институт;

2. (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) на заместник-председателите - 90 на сто от три средни месечни заплати на наетите по трудово и по служебно правоотношение в сектора "Снабдяване с електроенергия, газ и вода" съобразно данни на Националния статистически институт;

3. (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) на останалите членове - 85 на сто от три средни месечни заплати на наетите лица по трудово и по служебно правоотношение в сектора "Снабдяване с електроенергия, газ и вода" съобразно данни на Националния статистически институт.

Чл.13. (1) (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Комисията е постоянно действащ орган, който заседава, ако присъстват не по-малко от 7 от нейните членове, и упражнява правомощията си, както следва:

1. по този закон - в присъствието най-малко на 5 от членовете със стаж в областта на енергетиката;

2. по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги - в присъствието най-малко на 5 от членовете със стаж в областта на водоснабдяването и канализацията.

(2) (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Комисията се произнася с мотивирани решения, които са индивидуални или общи административни актове и се приемат с мнозинство не по-малко от 7 гласа, 5 от които са на членове на комисията със стаж в съответната област, за която се приема решението.

(3) Заседанията на комисията са открити, когато се разглеждат заявления или искания, свързани със:

1. издаване, изменение, допълнение, отнемане и прекратяване на лицензия;

2. (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) утвърждаване на цени, предложени от енергийните предприятия и В и К операторите.

(4) В отделни случаи комисията може да вземе решение заседания по ал.3 да се провеждат при закрити врата, като на тях могат да присъстват само членовете на комисията и страните по съответното производство.

(5) (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.; доп.,бр.74 от 2006 г.) Решенията на комисията по ал.3 и ал.4 се вземат в закрито заседание и се обявяват по ред, определен в правилника по чл.16, ал.2.

(6) (изм.,ДВ,бр.30 от 2006 г.) При осъществяване на правомощията си комисията прилага процесуалните правила, предвидени в този закон, а за неуредените от него случаи - правилата на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Решенията, включително мълчаливият отказ на комисията, се обжалват пред Върховния административен съд. Обжалването не спира изпълнението на решението.

(8) Общите административни актове на комисията, с които се определят правила по този закон, се обнародват в "Държавен вестник".

Чл.14. (1) (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Комисията провежда процедура за обществено обсъждане със заинтересованите лица при изготвянето на общи административни актове, предвидени в този закон и в Закона за регулиране на водоснабдителните и

канализационните услуги, както и по други въпроси от обществена значимост за развитие на енергийния сектор и на В и К сектора.

(2) (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.; изм.,бр.74 от 2006 г.) Заинтересовани лица по ал.1 са държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, ВиК оператори, привилегировани потребители, пряко свързани с изготвения проект, и организации на потребители.

(3) Комисията обсъжда със заинтересованите лица основните принципи, заложи в проекта, и определя срок за представяне на становища по него не по-кратък от 14 дни.

(4) Комисията разглежда всички постъпили становища от заинтересованите лица и мотивира своето становище, като публикува мотивите на страницата си в Интернет.

Чл.15. (1) Комисията огласява публично следваната политика и създадената практика по прилагането на своите актове и мотивите за тяхната промяна в издавания от нея бюлетин или по друг подходящ начин.

(2) Бюлетинът на комисията се издава на всеки 6 месеца и се публикува и на страницата на комисията в Интернет.

Чл.16. (1) В своята дейност комисията се подпомага от администрация.

(2) Дейността на комисията, структурата и организацията на нейната администрация се определят в устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

(3) За служителите от специализираната администрация се прилагат забраните по чл.12, ал.2, т.1 и 2.

Чл.17. Членовете на комисията, както и служителите от нейната администрация са длъжни да спазват правилата за професионална етика, приети от комисията.

Чл.18. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Председателят на комисията, нейните членове и служителите на нейната администрация са длъжни да не разгласяват класифицираната информация, която създават и съхраняват и която им е станала известна при изпълнението на задълженията им по този закон и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, съдържаща се в списък на конкретните факти, сведения и предмети, представляващи служебна тайна.

(2) Комисията след съгласуване с Държавната комисия по сигурността на информацията с решение утвърждава, изменя и допълва списъка по ал.1.

(3) Списъкът по ал.1 може да включва информация, обявена за търговска тайна от заявителите и лицензиантите, но само ако нейното разгласяване би довело до нелоялна конкуренция между търговци или до застрашаване на търговския интерес на трети лица. Тази категория информация комисията включва в списъка след съгласуване с Комисията за защита на конкуренцията.

(4) Информация, представляваща служебна тайна, може да се разгласява само пред органите на съдебната власт или пред други държавни органи по установения в закон ред.

Чл.19. (1) Държавните органи, енергийните предприятия и длъжностните лица оказват съдействие на комисията при осъществяването на нейните функции.

(2) При осъществяване на своите функции комисията може да сътрудничи с лица, които представляват и защитават интересите на потребителите.

Чл.20. Председателят на комисията:

1. организира и ръководи дейността на комисията и на нейната администрация съгласно закона и нейните решения;

2. представлява комисията пред трети лица;

3. назначава и освобождава служителите от администрацията;

4. представя ежегодно в Министерския съвет отчет за дейността на комисията;
5. организира съставянето на бюджета и го внася за разглеждане и приемане от комисията;
6. отговаря за изпълнението, приключването и отчитането на бюджета на комисията;
7. внася годишния отчет и периодичните финансови отчети за приемане от комисията.

Раздел II

Правомощия на комисията

Чл.21. (1) (пред.чл.21,ДВ,бр.18 от 2005 г.) За регулиране на дейностите по производството, преноса и разпределението на електрическа енергия, преноса и разпределението на природен газ, търговията с електрическа енергия и природен газ, производството и преноса на топлинна енергия комисията:

1. издава, изменя, допълва, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в този закон;
2. приема и публикува основни насоки за дейността си;
3. изготвя проекти на подзаконовите нормативни актове, предвидени в този закон;
4. одобрява общите условия на договорите, предвидени в този закон;
5. упражнява контрол в случаите, предвидени в този закон;
6. осъществява регулиране на цените в случаите, предвидени в този закон;
7. **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** приема правилата за търговия с електрическа енергия и природен газ и техническите правила на мрежите по предложение на енергийните предприятия и контролира спазването им;
- 7а. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** приема правила за снабдяване с електрическа енергия и природен газ от крайни снабдители като част от правилата за търговия с електрическа енергия и природен газ по т.7;
8. приема и контролира прилагането на методика за определяне на цените на балансиращата електрическа енергия като част от правилата за търговия с електрическа енергия по т.7;
9. определя правилата за достъп до електропреносната и газопреносната мрежа, съответно до електроразпределителната и газоразпределителната мрежа;
10. по предложение на съответното преносно или разпределително предприятие взема решение относно принадлежността на електропроводите, топлопроводите и газопроводите и прилежащите им уредби към преносните или разпределителните мрежи и дава задължителни предписания за изкупуването им и/или за предоставяне на достъп до тях;
11. провежда конкурсите по чл.46;
12. изготвя и контролира спазването на условията и правилата за снабдяване на потребителите с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ, включително нормите за качество на услугите;
13. **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** разглежда исканията на енергийните предприятия за компенсиране на невъзстановяеми и произтичащи от наложени им задължения към обществото разходи по чл.34 и 35 и утвърждава техния обоснован размер, както и начина на компенсирането им;
14. издава сертификати на производителите на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и при комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;
15. **(отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)**

16. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) определя допустимите размери на технологични разходи на електрическа енергия при производство, пренос и разпределение на електрическа енергия, при производство и пренос на топлинна енергия и при пренос, разпределение и съхранение на природен газ съгласно методика или указания, приети от комисията;

17. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

17а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) определя разполагаемостта за производство на електрическа енергия, в съответствие с която всеки производител е задължен да сключва сделки с крайните снабдители и/или обществения доставчик с оглед изпълнението на принципите по чл.24, ал.1;

18. дава съгласие за разделяне, отделяне, вливане или сливане на енергийни предприятия - титуляри на лицензии по този закон;

19. разрешава извършването на сделки на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в този закон, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие;

19а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) предоставя на компетентните институции на Европейските общности информацията, предвидена в правото на Европейските общности;

19б. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) в съответствие с правомощията си отправя до компетентните институции на Европейските общности искания и уведомления за предоставяне на временно освобождаване от прилагането на разпоредби от правото на Европейските общности и преходни периоди в енергетиката в случаите, предвидени в правото на Европейските общности;

19в. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) публикува годишен доклад за дейността си, включително за резултатите от контрола за недопускане ограничаването и нарушаването на конкуренцията на енергийните пазари и за тяхното ефективно функциониране.

20. приема внесените от председателя проект на годишен бюджет и финансов отчет на комисията и отчет по чл.20, т.4;

21. има други правомощия, определени със закон.

(2) (нова,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Правомощията на комисията за регулиране на дейностите в областта на водоснабдяването и канализацията се определят в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

Чл.22. (1) (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Комисията разглежда жалби:

1. на потребители срещу лицензианти или на лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната дейност;

2. на потребители срещу В и К оператори или на В и К оператори срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

(2) При постъпване на жалба председателят на комисията назначава проверка по реда на глава осма.

(3) В двумесечен срок от подаване на жалба по ал.1 комисията може да съдейства за доброволно уреждане на спора. Срокът може да бъде продължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията.

(4) Когато спорът е разрешен доброволно чрез постигането на писмено споразумение между страните и някоя от тях не изпълнява задълженията си по споразумението,

другата страна може да се обърне към съда за разглеждане на спора - предмет на споразумението.

(5) Редът за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове се регламентират в наредбата по чл.60.

Чл.23. (1) При изпълнение на регулаторните си правомощия комисията се ръководи от следните общи принципи:

1. предотвратяване и недопускане на ограничаване или нарушаване конкуренцията на енергийния пазар;
2. осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и потребителите;
3. осигуряване на равнопоставеност между отделните категории енергийни предприятия и между групите потребители;
4. създаване на стимули за ефективна дейност на регулираните енергийни предприятия;
5. създаване на стимули за развитието на конкурентен пазар за дейности в енергетиката, където има условия за това.

(2) При прилагане на принципа по ал.1, т.1 комисията може да сезира Комисията за защита на конкуренцията за образуване на производство по реда на Закона за защита на конкуренцията.

Чл.24. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) При изпълнение на правомощието си по чл.21, ал.1, т.7а, 17а и § 135 комисията спазва следните принципи:

1. **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** справедливо разпределяне на икономическите последици от либерализирането на пазара между всички страни по сделките с електрическа енергия и природен газ;
2. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** осигуряване на равни условия за сключване на сделки при свободно договорени цени в сравнение със сключваните с обществения доставчик или с обществените снабдители на електрическа енергия и на природен газ;
3. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** осигуряване на балансирано изменение на цените на краен потребител, като се отчитат задълженията на обществения доставчик или на обществените снабдители, свързани с осъществяването на обществените услуги, със задълженията към обществото и с невъзстановяемите разходи.
4. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** осигуряване на необходимите мерки за снабдяване на потребителите с електрическа енергия и природен газ с определено качество при изцяло съпоставими, прозрачни и обективни цени, прилагани при условията на равнопоставеност.

(2) Условията, на които трябва да отговарят лицата, които имат право да сключват сделки по чл.100, ал.1, както и условията за предоставяне на достъп до съответните мрежи се определят с правила, приети от комисията.

Чл.25. (1) Комисията води публични регистри за:

1. издаваните лицензии, в които се вписват всички лицензианти, издадените лицензии и други обстоятелства;
2. издаваните сертификати за произход, в които се вписват титулярят и производствената мощност, количествата електрическа енергия, за които е издаден сертификатът, и периодът на производство;
3. **(отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)**
4. **(отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)**
5. издаваните от нея разрешения по този закон.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Обстоятелствата, подлежащи на вписване по ал.1, т.1 и

5, редът за вписване в регистрите и за получаване на информация се определят в наредбата по чл.60. Обстоятелствата, подлежащи на вписване по ал.1, т.2, редът за вписване в регистъра и за получаване на информация се определят с наредбата по чл.159, ал.3.

(3) Решенията за издаване, изменение, допълнение, отнемане и прекратяване на лицензиите, както и решенията за утвърждаване на цените се публикуват в бюлетина на комисията.

Раздел III Финансиране на комисията. Такси

Чл.26. (1) (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Дейността на комисията и на нейната администрация се финансира от приходите, определени в чл.27, ал.1 и в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

(2) Комисията е първостепенен разпоредител с бюджетни кредити.

Чл.27. (1) Приходите по бюджета на комисията се набират от:

1. (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) таксите, събирани от комисията по чл.28 от този закон и по чл.8, ал.1, т.1 и 3 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, и лихвите върху тях;

2. (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) двадесет на сто от глобите и имуществените санкции, предвидени в този закон и в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

3. дарения от лица, неподлежащи на лицензиране по този закон, или на свързани с тях лица по смисъла на Търговския закон.

(2) (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) Не се приемат дарения от лица, подлежащи на лицензиране по този закон или на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, и от свързаните с тях лица по смисъла на Търговския закон.

(3) Средствата по ал.1 се разходват за:

1. (доп.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) финансиране дейността на комисията и на нейната администрация, включително извършването на проучвания, анализи и експертизи, свързани с регулаторните дейности по този закон и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

2. капиталови разходи за развитие на материалната база;

3. повишаване на квалификацията на служителите в администрацията;

4. допълнително материално стимулиране по ред, определен в устройствения правилник.

(4) Средствата по ал.3, т.4 се определят в размер до 25 на сто от разчета на годишния размер на средствата за работна заплата и се включват в бюджета на комисията за съответната година.

(5) Когато годишните постъпления от такси по този закон превишават или не достигат за покриване на необходимите разходи по бюджета на комисията за следващата календарна година, председателят на комисията може да прави предложение за преразглеждане на размера на таксите.

Чл.28. (1) (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.) За изпълнение на регулаторните си правомощия по този закон и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги комисията събира такси за разглеждане на заявления, за издаване на сертификати, за продажба на документи за провеждане на конкурси, лицензионни

такси и такси за регистрация на експерти.

(2) Размерът на таксите по ал.1, редът и сроковете за заплащането им се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет по предложение на комисията.

(3) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Таксите, събирани по реда на този закон и на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, са публични държавни вземания.

Чл.29. (1) Таксата за разглеждане на заявление се заплаща при подаването му.

(2) Лицата, получили лицензия, заплащат лицензионни такси за всяка издадена лицензия, както и за изменение на лицензията в случаите, посочени в тарифата.

(3) Лицензионните такси са:

1. първоначална - за издаване или изменение на лицензия, включваща разходи за нейната подготовка и разходи за регулаторната дейност по лицензията до края на текущата година;

2. годишна - включваща разходи за регулаторната дейност по лицензията за съответната година.

(4) Годишната такса за срока на лицензията, както и за срока на продължаването ѝ, се заплаща от лицензианта за всяка година, следваща годината на издаването ѝ.

(5) Лицензионните такси се определят в зависимост от вида на извършената лицензионна дейност и се диференцират по критерии, определени с тарифата по чл.28, ал.2.

Раздел IV

Ценово регулиране

Чл.30. (1) На регулиране от комисията подлежат цените:

1. по които производителите продават електрическа енергия на обществения доставчик и/или на обществените снабдители;

1а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) по които производителите в рамките на определената им от комисията разполагаемост по чл.21, ал.1, т.17а продават електрическа енергия на крайния снабдител или на обществения доставчик;

2. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) по които производителите продават топлинна енергия на топлопреносното предприятие и на пряко присъединени потребители;

3. по които топлопреносното предприятие продава топлинна енергия на потребителите;

4. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) по които общественият доставчик продава електрическа енергия на обществените снабдители, на потребители, присъединени към преносната мрежа, и на разпределителното предприятие за покриване на технологичните разходи по преноса;

4а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) по които общественият доставчик продава на крайните снабдители изкупената на основание чл.21, ал.1, т.17а електрическа енергия;

5. по които общественият доставчик продава природен газ на обществените снабдители на природен газ и на потребителите, присъединени към газопреносната мрежа;

5а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ;

6. по които обществените снабдители продават електрическа енергия и природен газ на потребители, присъединени към съответните разпределителни мрежи, или на обществени снабдители;

6а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) по които крайните снабдители продават електрическа енергия и природен газ на битови потребители и предприятия с по-малко от 50 души

нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн. лв.;

7. за пренос на електрическа енергия и природен газ през съответните преносни и/или разпределителни мрежи, с изключение на цените за транзитен пренос;

8. за присъединяване към мрежите;

9. за съхранение на природен газ.

10. **(нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.)** за достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи.

(2) Цените на електрическата енергия по ал. 1, т. 1, 4 и 6 подлежат на регулиране, докато всички потребители придобият статут на привилегировани потребители.

(3) Цените на природния газ по ал. 1, т. 5 и 6 подлежат на регулиране, докато всички потребители придобият статут на привилегировани потребители.

(4) Цените на енергията, природния газ и услугите, предоставени от енергийните предприятия, не подлежат на регулиране от комисията при установяване от нея наличието на конкуренция, която създава предпоставки за свободно договаряне на цените при пазарни условия за съответната дейност в енергетиката.

Чл. 31. (доп., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) При изпълнение на правомощията си за ценово регулиране комисията се ръководи освен от принципите по чл. 23 и 24 и от следните принципи:

1. цените да са недискриминационни, основани на обективни критерии и определени по прозрачен начин;

2. цените на енергийните предприятия да възстановяват икономически обосноваваните разходи за дейността им, включително разходите за:

а) управление, експлоатация и поддръжка на енергийните обекти;

б) поддържане на резервни и регулиращи мощности, необходими за надеждно снабдяване на потребителите;

в) доставка и поддържане на резервите от горива;

г) ремонти;

д) амортизации;

е) съхраняване и преработка на отработено ядрено гориво и радиоактивни отпадъци, извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация и ядрена безопасност;

3. извън разходите по т. 2 цените да включват невъзстановяемите разходи, свързани с прехода към конкурентен енергиен пазар, както и разходите, произтичащи от изпълнение на задължения към обществото, свързани със сигурността на снабдяването;

4. цените да осигуряват икономически обоснована норма на възвръщаемост на капитала;

5. цените за отделните групи потребители да съответстват на разходите за доставка на енергия и природен газ до тези потребители;

6. недопускане чрез цените на кръстосано субсидиране:

а) между отделните групи потребители;

б) за интегрирани енергийни предприятия - между отделните дейности, подлежащи на лицензиране по този закон, и/или между дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, и други дейности.

7. **(нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.)** справедливо прехвърляне на разходите от преференциални цени за възобновяеми енергийни източници и комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия върху крайните потребители на електрическа енергия;

8. **(нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.)** справедливо прехвърляне на разходите за системни

услуги, в т. ч. спомагателни услуги, студен резерв и технологични разходи, върху ползвателите на преносната мрежа, съответно на разпределителните мрежи.

Чл.32. (1) Комисията може да регулира цените чрез определяне на горна граница на цени или приходи, да определя показатели за ефективност на енергийните предприятия, показатели за сравнимост между тях, изпълнение на базисни критерии.

(2) Комисията може да определя:

1. компоненти на цените, отразяващи структурата на разходите;

2. часови, сезонни и други тарифни структури на цените в съответствие с разходите.

(3) (нова, ДВ, бр.74 от 2006 г.) Комисията утвърждава цена на топлинната енергия за крайните потребители като еднокомпонентна цена.

Чл.33. (изм., ДВ, бр.74 от 2006 г.)

(1) (изм., ДВ, бр.49 от 2007 г.) Комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена по комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по чл.162, ал.2, т.1.

(2) (отм., ДВ, бр.49 от 2007 г.)

(3) Преференциалната цена на електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от централите с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по ал.1, се определя на база индивидуалните разходи за производство и добавка, определена от комисията по групи производители и по критерии съгласно наредбата по чл.36, ал.3.

(4) По предложение на съответното топлопреносно предприятие комисията определя преференциална цена на топлинна енергия за асоциацията по чл.151, ал.1 и за доставчика по чл.149а.

Чл.34. (1) Енергийните предприятия имат право да предявят искане за признаване и компенсиране на невъзстановяеми разходи.

(2) Невъзстановяеми са разходите, произтичащи от извършени инвестиции и/или сключени сделки до влизането в сила на този закон от енергийните предприятия, които не могат да бъдат възстановени в резултат на създаване на конкурентен електроенергиен пазар.

(3) Енергийните предприятия по ал.1 подават заявление пред комисията за признаване на разходите за невъзстановяеми и за установяване на размера им. Към заявлението се представят доказателства за основанието за възникване на невъзстановяемите разходи и за размера им.

(4) Комисията определя максималния общ размер и период за компенсация на признатите невъзстановяеми разходи за всяко отделно предприятие.

(5) Комисията, ръководейки се от принципите по чл.23 и при отчитане на промените в конкурентните условия:

1. преизчислява ежегодно максималния общ размер на компенсацията, свързана с невъзстановяемите разходи;

2. определя обема за възстановяване за съответния период;

3. разпределя ги между съответните енергийни предприятия.

(6) Начинът за компенсиране на невъзстановяемите разходи се определя в наредбите по чл.36, ал.3.

(7) Компенсирането на невъзстановяеми разходи се осъществява от всички потребители по недискриминационен и прозрачен начин.

Чл.35. (1) Енергийните предприятия имат право да предявят искане за компенсиране на разходи, произтичащи от наложени им задължения към обществото, включително свързани със сигурността на снабдяването, защитата на околната среда и енергийната

ефективност.

(2) За разходи по ал.1 се приемат:

1. произтичащи от задължение за изкупуване на електрическа енергия от производители, спечелили конкурс по реда на чл.46;
2. произтичащи от задължение за производство на електрическа енергия при използване на местни първични енергийни източници по чл.4, ал.2, т.8;
3. (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) произтичащи от задължение за изкупуване на електрическа енергия на преференциални цени по чл.162 и по чл.15 от Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата;
4. други допълнителни задължения.

(3) Енергийните предприятия по ал.1 подават периодично заявление пред комисията за компенсиране на тези разходи. Към заявлението се представят доказателства за тяхното основание и размер.

(4) Комисията определя обема за компенсиране за всяко отделно предприятие и общия обем за възстановяване на съответния период.

(5) Начинът за компенсиране на разходите, произтичащи от задължения към обществото, се определят в наредбите по чл.36, ал.3.

(6) Компенсирането на разходите, произтичащи от задължения към обществото, се осъществява от всички потребители по недискриминационен и прозрачен начин.

Чл.36. (1) Цените, които подлежат на регулиране, се образуват от енергийните предприятия съобразно изискванията на този закон и наредбите по ал.3. Указанията, дадени от комисията относно образуването на цените, са задължителни за енергийните предприятия.

(2) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(3) Методите за регулиране на цените, правилата за тяхното образуване или определяне и изменение, редът за предоставяне на информация, внасяне на предложенията за цените и утвърждаването на цените се определят с наредби за електрическата енергия, топлинната енергия и природния газ, приети от Министерския съвет по предложение на комисията.

Чл.36а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Общественият доставчик на електрическа енергия и природен газ, обществените снабдители с електрическа енергия или с природен газ и крайните снабдители с електрическа енергия или с природен газ, както и топлопреносните предприятия, в едномесечен срок преди подаване в комисията на заявлението за утвърждаване на нови цени или за изменение на действащи цени оповестяват в средствата за масова информация предложението си за утвърждаване на новите цени или за изменението на действащите цени.

(2) Комисията утвърждава цените по ал.1 като пределни цени на всеки лицензиант с решение, което е индивидуален административен акт.

(3) В срок до 7 дни след получаването на решението по ал.2 лицензиантът публикува в средствата за масово осведомяване утвърдените пределни цени и цените по договорите с потребителите.

Раздел V

Разделно счетоводство

Чл.37. (1) Енергийните предприятия водят отделна счетоводна отчетност за:

1. всяка дейност, подлежаща на лицензиране по този закон;

2. дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, и други дейности;
3. всеки клон и предприятие;
4. дейности при регулирани и свободно договорени цени.

(2) Правилата за водене на разделното счетоводство от енергийните предприятия, включително активите за целите на ценообразуването по групи потребители, както и формата и съдържанието на счетоводните отчети за регулаторни цели се определят с решение на комисията по ред, предвиден в наредбите по чл.36, ал.3.

Чл.38. (1) Енергийните предприятия са длъжни ежегодно да предоставят на комисията:

1. годишните си финансови отчети, включително приложенията към тях, съгласно Закона за счетоводството и годишните одиторски доклади;
2. отчетна информация по видове дейности.

(2) Енергийните предприятия са длъжни при поискване от комисията за целите на ценовото регулиране да предоставят на комисията цялата счетоводна документация и технико-икономическа информация, включително сключени договори.

Глава четвърта

ЛИЦЕНЗИИ

Раздел I

Издаване на лицензии

Чл.39. (1) Дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, са:

1. производство на електрическа и/или топлинна енергия;
2. пренос на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ;
3. разпределение на електрическа енергия или природен газ;
4. съхранение на природен газ;
5. търговия с електрическа енергия;
6. организиране на пазар на електрическа енергия;
7. обществена доставка на електрическа енергия или природен газ;
8. **(отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)**
9. транзитен пренос на природен газ.
10. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** снабдяване с електрическа енергия или природен газ от крайни снабдители;
11. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** управление на електроенергийната система;
12. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт.

(2) С лицензията се разрешава осъществяване на някои от дейностите по ал.1 при посочените в нея условия и е неразделна част от решението за издаването ѝ.

(3) Когато за извършване на някоя от дейностите по ал.1 се издава лицензия, преди да е изграден енергийният обект за осъществяване на тази дейност, лицензията съдържа условията за изграждане на този обект и срок за започване на лицензионната дейност.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Не се изисква издаване на лицензия за:

1. производство на електрическа енергия от лице, притежаващо централа с обща инсталирана електрическа мощност до 5 MW;
2. производство на топлинна енергия от лице, притежаващо централа с обща инсталирана топлинна мощност до 5 MW;
3. пренос на топлинна енергия от лице, притежаващо топлопреносна мрежа, към която са присъединени централи с обща инсталирана мощност до 5 MW;

4. производство на топлинна енергия само за собствено потребление.

(5) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Когато лицето, което кандидатства за издаването на лицензия за някоя от дейностите по ал.1, т.1-3, 5-8, 10 и 11 или притежава такава лицензия, отговаря на изискванията за координатор на балансираща група, съответната лицензия съдържа правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на балансираща група.

Чл.40. (1) Лицензия се издава на юридическо лице, регистрирано по Търговския закон, което:

1. притежава технически и финансови възможности, материални и човешки ресурси и организационна структура за изпълнение на нормативните изисквания за осъществяване на дейността по лицензията;

2. **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** има вещни права върху енергийните обекти, чрез които ще се осъществява дейността, ако те са изградени, с изключение на лицензиите по чл.39, ал.1, т.5, 6, 7, 8 и 11;

3. представи доказателства, че енергийните обекти, чрез които ще се осъществява дейността по лицензията, отговарят на нормативните изисквания за безопасна експлоатация и за опазване на околната среда.

(2) В случай на издаване на лицензия по чл.39, ал.3 се изисква условията по ал.1, т.1-3 да са налице към момента на започване на лицензионната дейност.

(3) (нова,ДВ,бр.65 от 2006 г.) Лицензия по чл.39, ал.1, т.4 се издава при спазване на разпоредбите на чл.118а, ал.3-6 от Закона за водите.

(4) (пред.ал.3,ДВ,бр.65 от 2006 г.) Не се издава лицензия на лице:

1. спрямо което е открито производство по несъстоятелност или което е обявено в несъстоятелност;

2. което е в ликвидация;

3. на което е отнета лицензията или е отказано издаването на лицензия за същата дейност и не е изтекъл срокът по чл.59, ал.4 или по чл.41, ал.4.

(5) (пред.ал.4,ДВ,бр.65 от 2006 г.) Лицензия не се издава, когато съществува опасност от увреждане на живота и здравето на гражданите, имуществото на трети лица и интересите на потребителите, нарушаване на надеждното снабдяване с електрическа или топлинна енергия или с природен газ.

(6) (пред.ал.5,ДВ,бр.65 от 2006 г.) В случаите, когато едно и също лице осъществява повече от една от дейностите, за които е предвидено лицензиране, за всяка от дейностите се издават отделни лицензии. Комисията следи за недопускане на противоречия в режима на осъществяване на отделните лицензирани дейности.

(6) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г. - в сила от датата на присъединяване на РБ към ЕС) Лицензия по ал.1 се издава и на юридическо лице, регистрирано по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, при условията по ал.1-5.

Чл.41. (1) Процедура за издаване на лицензия се открива по писмено заявление, към което се прилагат всички необходими документи за издаване на лицензия.

(2) В случай че лицензионната дейност се осъществява по цени, подлежащи на регулиране по този закон, към заявлението по ал.1 се подава и заявление за утвърждаването им.

(3) В срок до три месеца от подаване на заявленията по ал.1 и 2 комисията издава или мотивирано отказва издаването на лицензия и утвърждава или определя съответните цени.

(4) В случаите на отказ заявителят може да направи ново искане за издаване на лицензия не по-рано от три месеца от постановяване на решението за отказ, съответно от влизането в сила на съдебното решение, с което жалбата е отхвърлена като неоснователна.

Чл.42. (1) Лицензията се издава за срок до 35 години в съответствие с изискванията на наредбата по чл.60.

(2) Срокът на лицензията се продължава за срок не по-дълъг от срока по ал.1, ако лицензиантът отговаря на условията на закона и изпълнява всички задължения и изисквания по лицензията, и е направил писмено искане за продължаване най-малко една година преди изтичането на срока на първоначалната лицензия.

(3) С решението за продължаване на срока по ал.2 комисията определя и условията за осъществяване на дейността за новия срок на лицензията.

Чл.43. (1) На територията на страната се издава само една лицензия за:

1. пренос на електрическа енергия или на природен газ;
2. организиране на пазар на електрическа енергия;
3. обществена доставка на електрическа енергия или на природен газ.
4. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** управление на електроенергийната система.

(2) За една обособена територия се издава само една лицензия за:

1. разпределение на електрическа енергия или на природен газ;
2. **(отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)**
- 2а. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** снабдяване с електрическа енергия или с природен газ от крайни снабдители;
3. пренос на топлинна енергия.

(3) Една обособена територия за разпределение на електрическа енергия включва не по-малко от 150 хил. потребители, присъединени към прилежащата разпределителна мрежа, и в нейните граници се включва не по-малко от една област съобразно административно-териториалното устройство на страната.

(4) **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** За обособена територия по ал.3 се издава само една лицензия за снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители.

(5) **(пред.ал.4,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** Една обособена територия за разпределение на природен газ включва не по-малко от 50 хил. потребители, които могат да бъдат присъединени към прилежащата разпределителна мрежа, и нейните граници се определят с описа по чл.4, ал.2, т.6.

(6) **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** За обособена територия по ал.5 се издава само една лицензия за снабдяване с природен газ от крайни снабдители.

(7) **(пред.ал.5,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** Една обособена територия за пренос на топлинна енергия се определя съобразно предвидените утвърдени устройствени схеми и планове на населеното място.

(8) **(пред.ал.6,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** Разпоредбата на ал.6 не се прилага, когато има заявен интерес за газоснабдяване на дадена територия, която е извън описа по чл.4, ал.2, т.6. В този случай територията, предмет на инвестиционен интерес, се обособява като самостоятелна територия за разпределение на природен газ. Лицензии за разпределение на природен газ, както и за обществено снабдяване или за снабдяване с природен газ от краен снабдител за тази територия, се издават без конкурс на заинтересования инвеститор при условията на раздел I от тази глава и по реда на наредбата по чл.60 след съгласуване със съответната община.

(9) **(пред.ал.7,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** В случай че за територията по ал.8 има подадено повече от едно заявление за газоснабдяване, комисията обявява конкурс при

условията на раздел II от тази глава и по реда на наредбата по чл.60.

(10) (пред.ал.8,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) С решение на комисията за изменение на лицензията територията на общината, която е извън описа по чл.4, ал.2, може да бъде присъединена към обособена територия за разпределение на природен газ при заявено искане от съответната община и съгласие на титуляря на лицензията за разпределение на природен газ на обособената територия.

(11) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Разпоредбите на ал.8 и 9 не се прилагат, когато е получено съгласието по ал.10 от титуляря на лицензията за разпределение на природен газ на обособената територия.

(12) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) За територията на страната се издава една лицензия за разпределение на тягова електрическа енергия само по разпределителните мрежи на железопътния транспорт на Националната компания "Железопътна инфраструктура".

Чл.44. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) На лицето, на което е издадено лицензия за управление на електроенергийната система, не се издава лицензия за друга дейност, подлежаща на лицензиране по този закон, освен лицензия за организиране на пазар на електрическа енергия.

(2) На лицето, на което е издадена лицензия за пренос на природен газ, не се издава лицензия за друга дейност, подлежаща на лицензиране по този закон, освен лицензия за съхраняване на природен газ и лицензия за транзитен пренос на природен газ. Лицето, на което е издадена лицензия за пренос на природен газ, не може да извършва търговия с природен газ.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) На лицата, на които е издадена лицензия за разпределение на електрическа енергия, не се издават лицензии за други дейности, подлежащи на лицензиране по този закон.

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) На лицата, на които е издадена лицензия за разпределение на природен газ, не се издават лицензии за други дейности, подлежащи на лицензиране по този закон, освен лицензия за обществено снабдяване с природен газ или за снабдяване с природен газ от краен снабдител, ако присъединените към газоразпределителната мрежа на тази територия потребители са по-малко от 100 000.

Чл.45. В лицензията се определят:

1. наименованието на лицензианта;
2. дейността, за която се издава лицензията;
3. обектите, чрез които се осъществява лицензионната дейност;
4. територията на лицензията за дейностите, за които това е необходимо;
5. срокът на лицензията;
6. видовете застраховки, покрити рискове и размерът на застрахователното покритие, които лицензиантът е длъжен да поддържа, докато упражнява лицензионната дейност;
7. изисквания за извеждане от експлоатация на енергийните обекти, чрез които се осъществява дейността;
8. други специални нормативни изисквания, свързани с осъществяването на дейността по лицензията.

Раздел II Конкурс

Чл.46. (1) Само в случаите на констатирана и обявена по реда на чл.4, ал.2, т.5 необходимост от нова мощност за производство на електрическа енергия титулярят на лицензията, съдържаща задължение за нейното изграждане, се определя чрез конкурс.

(2) Титулярите на лицензии за разпределение на природен газ за обособените територии, определени с описа по чл.4, ал.2, т.6, се определят чрез конкурси.

(3) На лице, спечелило конкурс по ал.1 или 2, се издава лицензия по чл.39, ал.3.

(4) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Когато конкурсът е спечелен от чуждестранно лице, което не е регистрирано в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, лицензията се издава на дружество, регистрирано по Търговския закон, в което чуждестранното лице притежава най-малко 67 на сто от капитала на дружеството. Това лице няма право да прехвърля участието си в дружеството лицензиант на трето лице до датата на започване на лицензионната дейност.

(5) Общественият доставчик сключва договор за изкупуване на електрическа енергия с лицето, спечелило конкурса по ал.1.

Чл.47. (1) Конкурсът се обявява от комисията в съответствие с описа по чл.4, ал.2, т.5 или 6 и се провежда при условия и по ред, определени с наредбата по чл.60.

(2) Конкурсната документация се изготвя в съответствие с наредбата по чл. 60 и се утвърждава от комисията. Конкурсната документация включва проект на лицензия, а в случая по чл.46, ал.1 - и проект на договор за изкупуване на електрическа енергия.

(3) Конкурсът се обявява с решение на комисията, което се обнародва в "Държавен вестник" не по-късно от 6 месеца преди крайния срок за подаване на заявленията за участие в конкурса. Решението на комисията за обявяване на конкурса може да бъде обжалвано само заедно с решението за определяне на спечелилия конкурса кандидат.

Чл.48. Когато в срока за подаване на заявления за участие в конкурса не постъпи заявление или постъпи само едно заявление, този срок може да се удължи най-много с 60 дни считано от датата на обнародването в "Държавен вестник" на съобщението за удължаване на срока. В този случай се променя и датата на провеждане на конкурса.

Чл.49. (1) Комисията с решение назначава конкурсна комисия за провеждане на конкурса с председател - член на комисията. В нея се включват служители на администрацията на комисията, а в зависимост от предмета на конкурса - и представители на съответните общини и заинтересувани ведомства и организации.

(2) Конкурсната комисия разглежда и оценява предложенията на кандидатите и предлага на комисията да вземе решение за определяне на лицето, спечелило конкурса.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Комисията в 14-дневен срок от получаване на предложението на конкурсната комисия класира кандидатите и с мотивирано решение определя лицето, спечелило конкурса, и му издава съответната лицензия.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Комисията уведомява кандидатите за решението по ал.3.

Чл.50. (1) Комисията прекратява конкурса и обявява нов, когато:

1. се е явил само един кандидат, или

2. предложенията на кандидатите не отговарят на конкурсните условия.

(2) В случай че при повторно обявяване на конкурса се яви само един кандидат, комисията го обявява за спечелил конкурса, когато отговаря на конкурсните условия.

Раздел III

Изменения, допълнения, прекратяване и отнемане на лицензии

Чл.51. (1) Лицензията може да бъде изменена и/или допълнена с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта;
2. по инициатива на комисията.

(2) Комисията има право на инициатива за изменение и/или допълнение на издадена лицензия в случаите:

1. за осигуряване на надеждността или за непрекъснатото и качествено снабдяване на потребителите с електрическа и топлинна енергия и природен газ;
2. при промяна на законодателството;
3. за осигуряване на националната сигурност и обществения ред съгласувано със съответните компетентни държавни органи;
4. при опасност от увреждане на живота и здравето на гражданите, от увреждане на околната среда или на имуществото на трети лица, когато това не налага отнемане на лицензията, и/или по предложение на специализирани държавни органи в изпълнение на техните правомощия;
5. при разрешаване преобразуване на лицензиант или сделка на разпореждане, когато това не води до прекратяване на лицензията.

(3) Комисията уведомява писмено лицензианта за откриване на производство за изменение и/или допълнение на лицензията по ал.2. Лицензиантът може в 14-дневен срок да даде писмено становище по основанията за изменение и/или допълнение на лицензията.

(4) Комисията изменя и/или допълва лицензията след изтичането на срока по ал.3.

(5) Лицензиантът може да поиска изменение и/или допълнение на лицензията и по отношение на естеството на използваните първични енергийни източници и/или енергопреобразуващата технология.

(6) Титулярят на лицензия по чл.39, ал.3, издадена чрез конкурс, може да поиска нейното изменение и/или допълнение преди започването на дейността само поради настъпване на независещи от него обстоятелства.

Чл.52. (1) Комисията разрешава преобразуване на лицензиант чрез вливане, сливане, разделяне, отделяне, отделяне на еднолично търговско дружество и чрез промяна на правната форма, ако лицето, което ще извършва лицензионната дейност, след преобразуването отговаря на условията за издаване на лицензия за дейността.

(2) В случаите по ал.1 комисията изменя или прекратява съществуващата лицензия и/или издава нова лицензия в зависимост от конкретния случай в едномесечен срок от подаване на заявлението. Прекратяването, изменението или издаването на лицензия влиза в сила от датата на вписване на преобразуването в търговския регистър.

(3) (нова, ДВ, бр.74 от 2006 г.) Прекратяването, изменението или издаването на лицензия в Република България при преобразуване на юридическо лице с издадена лицензия по чл.40, ал.6 влиза в сила от датата на влизане в сила на преобразуването на юридическото лице по законодателството на държавата, в която то е регистрирано.

Чл.53. (1) Сделки на разпореждане с незавършени обекти на строителство или с имуществото, с което се осъществява дейността по лицензията, могат да се извършват само в тяхната цялост след разрешение на комисията, включително при обявяване на лицензиант в несъстоятелност.

(2) В случаите по ал.1, когато лицензията е издадена за производство на електрическа и/или топлинна енергия и дейността се осъществява чрез генериращи мощности (блок), които технологично могат да бъдат експлоатирани независимо една от друга, предмет на сделката може да бъде отделен блок. В този случай първоначалната лицензия се

изменя или допълва.

(3) Когато прекратяване или изменение на лицензия по ал.1 или 2 може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването с електрическа или топлинна енергия или с природен газ, комисията разрешава извършване на сделката на разпореждане, ако приобретателят по тази сделка е подал заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия за съответната дейност. Лицензията, издадена на приобретателя, влиза в сила от датата на прехвърлителната сделка.

(4) Когато прекратяването или изменението на лицензията по ал.1 и 2 не води до нарушаване сигурността на снабдяването, комисията може да издаде разрешение за извършване на сделката на разпореждане, независимо дали приобретателят е подал заявление за издаване на лицензия.

(5) Комисията издава разрешение и в случаите на залог или ипотека върху имущество, с което се извършва лицензионна дейност.

(6) Разрешение не се изисква в случаите на подмяна или модернизация, или когато такова разпореждане не води до изменение на условията, при които се осъществява лицензионната дейност.

(7) Сделките, сключени в нарушение на предходните алинеи, се обявяват за нищожни от съда по искане на комисията, на прокурора или на всяко заинтересовано лице.

(8) Комисията разглежда исканията по ал.1-4 в тримесечен срок от подаване на заявлението, а по ал.5 - в едномесечен срок.

Чл.54. (1) При приватизация на обособена част от енергийно предприятие не се изисква разрешение по чл.53.

(2) Комисията издава лицензия на приобретателя по приватизационната сделка по ал.1, ако е поискал издаването на лицензия и отговаря на условията за издаването ѝ.

Чл.55. (1) Лицензията се прекратява с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта, включително при прехвърляне на имуществото, с което се осъществява лицензионната дейност, при условията на чл.53;

2. при погиване на енергийния обект, чрез който лицензиантът осъществява дейността си;

3. при преобразуване на лицензианта, когато преобразуването води до прекратяване на юридическото лице - титуляр на лицензията;

4. при влизане в сила на решението на съда за обявяване на лицензианта в несъстоятелност или на решението за прекратяване на дейността поради обявяването на лицензианта в ликвидация извън случаите по чл.61.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Комисията може след писмено уведомление да прекрати лицензията, когато лицензиантът не упражнява лицензионната дейност за период повече от една година.

(3) Лицензията се прекратява при изтичане срока на лицензията освен в случаите по чл.56.

(4) Решението за прекратяване на лицензията е условие за разглеждане от съответния съд на молба за вписване на ликвидатори при прекратяване дейността на юридическото лице - титуляр на лицензията.

(5) В случаите на прекратяване на лицензията по ал.1, т.1 и ал.2 при условия, посочени в наредбата по чл. 60, комисията има право да задължи лицензианта да прехвърли на трето лице имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, в неговата цялост или да учреди право на ползване върху него, ако приобретателят по тази сделка е лицензиант или е подал заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия за съответната дейност. В случай че лицензиантът в срок един месец след

прекрътяването на лицензията не прехвърли собствеността си или не учреди вещно право на ползване, се прилагат съответно разпоредбите на чл.56, ал.4-11.

Чл.56. (1) Лицензиантът е длъжен най-малко една година преди изтичането на срока на лицензията:

1. да подаде заявление за продължаване на срока, или

2. да уведоми комисията, че няма да осъществява лицензионната дейност след изтичането на срока.

(2) Когато след изтичането на срока на лицензията енергийният обект, чрез който е била осъществявана лицензионната дейност, подлежи на окончателно извеждане от експлоатация поради технически причини, комисията удължава срока на лицензията до окончателното извеждане от експлоатация на енергийния обект.

(3) В случая по ал.1, т.2 или при отказ на комисията да продължи срока на лицензията, ако прекрътяването на лицензионната дейност може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на потребителите с електрическа или топлинна енергия или природен газ, или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред, лицензиантът е задължен да прехвърли на трето лице собствеността си или да учреди право на ползване върху имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, само в неговата цялост по реда на чл.53, ал.1 и 3.

(4) Когато лицензиантът в срок до 60 дни преди изтичането на срока на лицензията не изпълни задълженията си по ал. 3 или комисията не разреши сделката на разпореждане, комисията назначава особен търговски управител, който:

1. приема по опис обектите, чрез които се осъществява лицензионната дейност, като те му се предават за управление, считано от първия ден след изтичането на срока на лицензията, и

2. продължава осъществяването на лицензионната дейност за сметка на лицензианта до прехвърлянето на собствеността върху енергийните обекти и определянето на нов лицензиант.

(5) Особеният търговски управител се избира по взаимно съгласие на лицензианта и комисията в срок до 30 дни преди изтичането на срока на лицензията. В случай че не се постигне съгласие, той се определя от комисията.

(6) Особеният търговски управител има право да извършва само действия и сделки, пряко свързани с лицензионната дейност, и няма право да отчуждава и обременява с тежести недвижими имоти, както и да извършва действия, определени от комисията с акта за назначаване.

(7) Името и адресът на назначения особен търговски управител се вписват в търговския регистър по искане на председателя на комисията и се обнародват в "Държавен вестник".

(8) Управителните органи на лицензианта след вписване на особения търговски управител в търговския регистър могат да извършват само действия, свързани с подготовка и сключване на сделка на разпореждане по ал.3.

(9) В случаите на обжалване отказа на комисията лицензиантът продължава да осъществява дейността до окончателното решение на съда по жалбата.

(10) Установяването на обстоятелствата по ал.3 се извършва съгласувано със съответните компетентни държавни органи.

(11) За особен търговски управител може да бъде назначавано лице, което отговаря на следните условия:

1. да има висше образование и професионален опит в управлението на енергийни предприятия;

2. да не е осъждано като пълнолетно за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитирано;

3. да не се намира с лицензианта в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговото безпристрастие.

Чл.57. (1) В случаите, когато лицензиантът поиска прекратяване на лицензията преди изтичането на срока и ако прекратяването на лицензионната дейност може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на потребителите с електрическа или топлинна енергия или природен газ, или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред, той е длъжен да продължи да осъществява лицензионната дейност до издаването на нова лицензия на друго лице по реда на чл.56, ал.3.

(2) Когато в срока на предизвестieto, с което лицензиантът е поискал прекратяване на лицензията, не бъде определен нов лицензиант по реда на ал.1, се прилага съответно процедурата по чл.56, ал.4, 5, 6, 7, 9 и 11.

Чл.58. (1) При подаване на заявление с искане за прекратяване на лицензия, издадена чрез конкурс, комисията преценява искането с оглед нуждите на общия прогнозен енергиен баланс на страната и сигурното и надеждно снабдяване на потребителите с енергия и природен газ.

(2) Титулярят на лицензия, определен чрез конкурс, може да подаде искане за нейното прекратяване, ако е прехвърлил незавършения обект на строителство на трето лице, при условията на чл.53, ал.1.

Чл.59. (1) Комисията, след писмено предупреждение с определен срок, отнема лицензията:

1. когато лицензиантът не изпълнява или нарушава задълженията си по глави шеста и седма;

2. когато лицензиантът не изпълнява или нарушава задълженията си по издадената лицензия;

3. когато лицензиантът не изпълни в указания срок или нарушава предписания на контролните органи на комисията или наложени принудителни административни мерки от комисията;

4. когато лицензиантът е представил неверни сведения, които са послужили като основание за издаване на лицензията.

(2) Лицензията се отнема и когато на лицензианта е отнета с влязъл в сила административен акт лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение, издадена по Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Комисията може да отнема лицензия за разпределение на природен газ, издадена след конкурс, ако в определения с лицензията срок лицензиантът не изгради съответната газоразпределителна мрежа, посочена в предложението му по конкурса. В този случай за освободената територия се провежда нов конкурс по реда на този закон.

(4) С решението за отнемане на лицензията се определя срок, в който лицето не може да кандидатства за издаване на нова лицензия за същата дейност. Този срок не може да бъде по-малък от две години.

(5) Отнемането на лицензия не изключва търсенето на административнонаказателна или наказателна отговорност за извършено нарушение, ако съществуват предпоставки за това.

(6) С решението за отнемане на лицензията комисията назначава особен управител с правомощия съгласно чл.56, ал.4 до окончателното решение на Върховния

административен съд, в случай на обжалване.

Чл.60. Условието и редът за издаване, изменение, допълнение, прекратяване и отнемане на лицензии, за издаване на разрешенията по тази глава, за одобряване на общите условия на договорите по този закон, за снабдяване на потребителите с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и за доброволно уреждане на споровете по чл.22, се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на комисията.

Чл.61. Отношенията, свързани с неплатежоспособността и несъстоятелността на енергийно предприятие, получило лицензия за пренос на електрическа и топлинна енергия или природен газ, за разпределение на електрическа енергия или природен газ, както и лицата, получили лицензия за дейност чрез обекти по утвърдения от Министерския съвет списък на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката за обществена доставка или обществено снабдяване с електрическа енергия или с природен газ, се уреждат със специален закон.

Глава пета ВЕЩНИ ПРАВА

Раздел I

Право на строеж. Отчуждаване

Чл.62. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато изграждането или разширението на площадкови и/или линейни енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях, се извършва върху имот - частна държавна собственост или частна общинска собственост, компетентните държавни или общински органи учредяват в полза на лицето, което ще експлоатира енергийния обект, възмездно право на строеж върху земята без търг или конкурс.

(2) Стойността на правото на строеж се определя от независим лицензиран оценител, избран от компетентния държавен или общински орган по реда на Закона за обществените поръчки. Определената от лицензирания оценител стойност се приема за най-ниската пазарна цена, която може да бъде заплатена за правото на строеж върху конкретния имот.

(3) Когато е необходимо изграждането или разширението на площадкови и/или линейни енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях, да се извърши върху имот - частна собственост, енергийното предприятие трябва предварително възмездно да придобие право на собственост или право на строеж върху необходимата за изграждане на обекта земя.

Чл.63. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) При отказ или при невъзможност за изпълнение на действията по чл.62, ал.3, която се дължи на причини, непреодолими от енергийното предприятие, имотът се отчуждава в полза на държавата.

(2) Отчуждаването по ал.1 се извършва при условията и по реда на Закона за държавната собственост.

(3) Енергийното предприятие може да използва имота само за целите на отчуждаването.

Раздел II Сервитути

Чл.64. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) При разширение на съществуващи и при изграждане на нови въздушни и подземни електропроводи на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи в полза на енергийните предприятия възникват сервитути. Сервитутите по този закон се отразяват в кадастъра и се вписват при условията и по реда на Закона за кадастъра и имотния регистър.

(2) Сервитутите по този закон са:

1. право на преминаване на хора и техника в полза на енергийното предприятие;
2. **(доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** право на прокарване на въздушни и подземни електропроводи на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи в полза на енергийното предприятие;
3. ограничаване в ползването на поземлени имоти, прилежащи към енергийните обекти.

(3) При упражняване на сервитутите:

1. енергийното предприятие придобива право:

а) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) на прокарване на въздушни и подземни електропроводи, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи в полза на енергийното предприятие;

б) негови представители да влизат и да преминават през служещите имоти и да извършват дейности в тях, свързани с експлоатацията на енергийните обекти, включително право на преминаване на техника през служещите поземлени имоти във връзка с изграждането и обслужването на въздушни и подземни проводи;

2. в служещите поземлени имоти не се допускат:

а) извършване на застрояване или трайни насаждения в сервитутната ивица, определена в наредбата по ал.9;

б) прокарване на проводи на други мрежи на техническата инфраструктура, с изключение на случаите, когато това е допустимо с нормативен акт, при спазване на съответните технически изисквания;

3. промяната на собствеността на имота не прекратява действието на сервитутите по отношение на господстващия и по отношение на служещия имот;

4. сервитутите са неделими права; те могат да се упражняват изцяло в полза на всяка част от господстващия имот и тежат изцяло върху всяка част от служещия имот и когато имотите бъдат разделени;

5. сервитутът може да се използва само за нуждите на господстващия имот;

6. собственикът на служещия имот няма право да премества сервитута.

(4) Сервитутите по ал.2 възникват, когато:

1. има влязъл в сила подробен устройствен план, с който се определя местоположението на съответните имоти, и

2. е изплатено еднократно обезщетение на собственика на имота, върху който е възникнал сервитутът.

(5) Титулярят на сервитута заплаща на собственика на земята еднократно обезщетение.

(6) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Определянето на размера на обезщетенията по тази глава се извършва по реда на чл.210 и 211 от Закона за устройство на територията или по взаимно съгласие на страните с оценка от лицензиран оценител.

(7) Упражняването на сервитутното право се извършва от енергийното предприятие съобразно техническите изисквания на наредбата по ал.9.

(8) В случай че сервитутната зона попада в имот, за който в полза на енергийното предприятие е учредено право на строеж, сервитутът върху имота се уговаря в акта за учредяване право на строеж.

(9) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Размерите, разположението и специалният режим за упражняване на сервитутите са индивидуални за различните видове енергийни обекти и се определят по ред и начин, предвидени в наредба на министъра на икономиката и енергетиката, министъра на земеделието и горите и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл.65. (1) Размерът на обезщетението по чл.64, ал.5 се определя при прилагане на следните критерии:

1. площта на чуждия поземлен имот, включена в границите на сервитута;
2. видовете ограничения на ползването;
3. срок на ограничението;
4. справедливата пазарна оценка на имота или на частта от него, която попада в границите на сервитута.

(2) Независимо от обезщетението по ал.1, енергийното предприятие дължи възстановяване на всички причинени вреди на имота или съответно парично обезщетение.

Чл.66. Видът и местоположението на енергийните обекти и на площите на служещи поземлени имоти, включени в границите на сервитутите по този закон, се определят в общи и подробни устройствени планове.

Чл.67. (1) Представителите на енергийните предприятия и длъжностните лица, които осъществяват контрол по този закон, могат да влизат и да преминават през чужди имоти и да извършват дейности в тях, свързани с експлоатацията на енергийните обекти или за контрол върху тях.

(2) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Енергийните предприятия имат право безвъзмездно да използват мостове, пътища, улици, тротоари и други имоти - публична собственост, за прокарване, скачване, преминаване и поддържане на въздушни и подземни електропроводи, топлопроводи, газопроводи, водопроводи за енергийни цели, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи, като осигуряват техническата безопасност и предприемат мерки за недопускане на щети.

(3) Енергийните предприятия ползват безвъзмездно части от сгради за монтиране на средства за измерване и други съоръжения, свързани с доставката на електрическа и топлинна енергия и природен газ.

(4) Собствениците на имотите по ал.1-3 имат право на обезщетение за нанесени щети.

Чл.68. (1) Когато собственикът, ползвателят или наемателят на имота извърши неразрешено застрояване, заграждане, засаждане или друго нарушение на режима за упражняване на сервитута, енергийното предприятие има право да сезира компетентните органи с искане за премахване на незаконните строежи за сметка на собственика, ползвателя или наемателя, ако последният не ги отстрани в срока, даден му от енергийното предприятие.

(2) В случаите по ал.1 енергийното предприятие не дължи обезщетение за причинените вреди.

Глава шеста ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл.69. Енергийните предприятия са длъжни да извършват дейността си в интерес на обществото и на отделните потребители и в съответствие с изискванията на този закон и другите нормативни актове, като обезпечават сигурността на снабдяването, непрекъснатостта и качеството на електрическата и топлинната енергия и природния газ, ефективното използване на горивата и енергията, опазването на околната среда, живота, здравето и собствеността на гражданите.

Чл.70. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката може да налага на енергийните предприятия допълнителни задължения за обслужване на обществото.

(2) Допълнителните задължения по ал.1 се налагат, когато са свързани със:

1. непрекъснатост на доставките на електрическа и топлинна енергия и природен газ, и

2. опазването на околната среда - съгласувано с министъра на околната среда и водите.

(3) Допълнителните задължения по ал.1 се налагат със заповед, която съдържа:

1. лицето, на което се налага;

2. съдържанието на задължението;

3. срока и условията, при които трябва да бъде изпълнено задължението;

4. други условия.

(4) Извършените от енергийните предприятия допълнителни разходи по ал.3 се признават като разходи по чл.35.

Чл.71. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Енергийните предприятия за управление на електроенергийната система, пренос на електрическа и топлинна енергия и природен газ или за разпределение на електрическа енергия и природен газ, които осигуряват всеобщо предлагана услуга и които имат господстващо положение на пазара по смисъла на Закона за защита на конкуренцията, се подчиняват на неговите разпоредби, доколкото те не възпрепятстват фактически или юридически изпълнението на задълженията, които са им възложени.

Глава седма **ОГРАНИЧИТЕЛЕН РЕЖИМ, ВРЕМЕННО ПРЕКЪСВАНЕ ИЛИ** **ОГРАНИЧАВАНЕ**

Чл.72. (1) Ограничителен режим за снабдяване с електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ се въвежда в случаите, когато се налага ограничаване или прекъсване на снабдяването за време по-дълго от 48 часа на територията на цялата страна или на част от нея в резултат на:

1. непреодолима сила;

2. възникване или за предотвратяване на аварии по съоръжения за производство и пренос на електрическа или топлинна енергия и природен газ и за разпределение на електрическа енергия и природен газ;

3. дълготраен недостиг на енергийни мощности или енергоносители;

4. разпоредителни мерки на държавни органи за състояние на готовност или при военни действия;

5. терористични действия.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Компетентен орган за вземане на решения за въвеждане на ограничителен режим за територията на страната е министърът на икономиката и енергетиката или оправомощен от него заместник-министър.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Кметовете определят ограничителния режим на

топлинна енергия и природен газ на територията на общината след съгласуване с министъра на икономиката и енергетиката в съответствие с наредбата по чл. 74, ал.1.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Въвеждането на ограничителния режим или на ограничителните условия по ал.1-3 се обявява от министъра на икономиката и енергетиката чрез средствата за масово осведомяване.

Чл.73. (1) Операторите на електроенергийната система, на топлопреносната мрежа, на газопреносната мрежа или операторът на съответната разпределителна мрежа могат да разпоредят временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ без предварително уведомяване на производителите и потребителите:

1. при възникване или за предотвратяване на аварии;
2. когато съществува опасност за здравето или живота на хора;
3. когато съществува опасност за целостта на електроенергийната система, топлоснабдителната или газотранспортната система;
4. при опасност от нанасяне на значителни материални щети на системата, съответно на мрежата или на потребителите;
5. при опасност от наднормени замърсявания на околната среда - по предложение на компетентните органи по смисъла на чл.10, ал.1 от Закона за опазване на околната среда;
6. при ограничаване доставките на природен газ по независещи от преносното предприятие обстоятелства.

(2) Операторите по ал.1 са длъжни предварително да уведомят производителите и потребителите за времето и продължителността на прекъсването или ограничаването при извършване на ремонтни работи, оперативни превключвания, въвеждане в експлоатация на нови съоръжения и други подобни действия, които подлежат на планиране.

(3) Продължителността на прекъсването или ограничението по ал.1 не може да надхвърля 48 часа.

Чл.74. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Редът за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ се определя с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

(2) Енергийните предприятия не са задължени да изплащат обезщетения за щетите, нанесени в резултат на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ, с изключение на случаите, при които аварията или дълготрайният недостиг са настъпили по тяхна вина.

Глава осма **КОНТРОЛ В ЕНЕРГЕТИКАТА**

Чл.75. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката провежда предварителен, текущ и последващ контрол за:

1. **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** техническото състояние и експлоатацията на енергийните обекти;
2. прилагането на реда и техническите условия за топлоснабдяване, прекратяване на топлоподаването и прилагане на дяловото разпределение на топлинна енергия;
3. изпълнението на задължението за набиране и съхраняване на резервите от горива,

необходими за сигурно и непрекъснато снабдяване с енергия;

4. готовността на енергийните обекти за работа при кризи и военно положение;

5. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) изпълнението на задълженията по този закон за предоставяне на информация на Министерството на икономиката и енергетиката.

(2) Комисията провежда контрол за:

1. спазването на условията по издадените лицензии;

2. прилагането на цените по чл.30, ал.1;

3. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.76. (1) Комисията контролира съответствието на извършваните лицензионни дейности с условията на издадените лицензии.

(2) Комисията извършва превантивен, текущ и последващ контрол.

(3) Комисията извършва превантивен контрол в процедурите по издаване на лицензии по този закон.

(4) Комисията текущо контролира съответствието на изпълнението на лицензионната дейност с условията на лицензията, включително:

1. изпълнението на изискванията за сигурност на доставките на електрическа и топлинна енергия или природен газ и за ефективно използване на енергията и енергийните ресурси;

2. изпълнението на задълженията за предоставяне на достъп до мрежите;

3. прилагането на утвърдените от комисията цени;

4. изпълнението или готовността за изпълнение на допълнителни задължения за преустановяване на лицензионната дейност след изтичането на срока на лицензията или при прекратяването ѝ, както и за извеждане на енергийни обекти от експлоатация;

5. изпълнението на задълженията за застраховане на имуществото, с което се осъществява лицензионната дейност, или за изпълнението на задълженията за финансово обезпечаване;

6. изпълнението на задълженията за предоставяне на информация на комисията;

7. изпълнението на задълженията за предоставяне на информация на съответния системен оператор;

8. проверки на основателността на жалби и сигнали срещу енергийните предприятия, включително за договорни нарушения, неизпълнение на задължения за присъединяване на производители и потребители към мрежите или прекъсване на снабдяването с енергия или природен газ;

9. други условия, посочени в лицензията.

(5) Комисията извършва последващ контрол върху изпълнението на дадените препоръки и предписания на лицензиантите.

Чл.77. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) В изпълнение на контролните си правомощия министърът на икономиката и енергетиката:

1. извършва проверки чрез упълномощени от него лица;

2. уведомява органите на специализирания контрол с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност;

3. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени с този закон.

(2) В изпълнение на контролните си правомощия комисията:

1. извършва проверки чрез упълномощените от нея лица;

2. уведомява органите на специализирания контрол с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност;

3. спира дейността, изменя или отнема издадената лицензия;

4. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени в този закон.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Министърът на икономиката и енергетиката, съответно комисията, има право да изисква от проверяваните лица информация за дейността им, необходимите документи във връзка с осъществяването на контрола и ако се налага да изисква съдействие от специализираните органи за контрол.

Чл.78. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Лицата, които извършват проверки и съставят актове за установяване на извършено нарушение, се определят със заповед на министъра на икономиката и енергетиката или на председателя на комисията съобразно компетентността им по този закон.

(2) Лицата по ал.1, наричани по-нататък "контролните органи", имат право:

1. на свободен достъп до контролираните от тях лица и обекти за проверка;

2. да изискват необходимите данни, сведения, обяснения, оперативна и друга информация, включително да извършват или да възлагат извършването на експертизи, измервания и изпитвания за изясняване на техническото състояние и условията за експлоатация на обекта, включително за правоспособността на персонала, от съответните длъжностни лица, както и всяка друга информация, свързана с осигуряване изпълнението на условията на лицензията;

3. да извършват насрещни проверки и да изискват от трети лица сведения и документи, необходими за извършване на насрещните проверки;

4. да правят предложения за даване на задължителни предписания;

5. да правят предложения за налагане на принудителни административни мерки и административни наказания.

(3) Проверяваното лице е длъжно да осигури всички условия за нормалното протичане на проверката и да оказва съдействие на контролните органи, като:

1. предоставя място за извършване на проверката или се явява в сградата на министерството, съответно на комисията;

2. определя свой служител за контакти и оказване съдействие на проверяващите длъжностни лица;

3. предоставя достъп до служебни помещения;

4. предоставя всички счетоводни, търговски и други документи, необходими за установяване на факти и обстоятелства, свързани с обхвата на проверката;

5. дава писмени обяснения при поискване от контролния орган.

(4) Предписанията на контролните органи, дадени в изпълнение на правомощията им по този закон, са задължителни.

Чл.79. (1) Контролните органи са длъжни да не разгласяват служебната, производствената и търговската тайна, които са им станали известни при или по повод осъществяването на контролната дейност.

(2) Контролните органи извършват своята дейност самостоятелно или при необходимост съвместно с други специализирани контролни органи.

Чл.80. (1) За резултатите от проверката контролните органи съставят протокол, към който прилагат събраните данни, документи и обяснения.

(2) Протоколът се подписва от съставителя, от проверяваното лице, а при отказ - от двама свидетели на отказа.

(3) Въз основа на резултатите от проверката с протокола контролните органи могат да дават задължителни предписания на проверяваните лица и/или да съставят актове за установяване на административни нарушения.

(4) Лицата, на които са дадени задължителни предписания, уведомяват в определения им срок контролните органи за тяхното изпълнение.

Чл.81. Държавните и общинските органи и техните администрации, както и задължените по закона лица, са длъжни да оказват съдействие на контролните органи при осъществяването на техните правомощия.

Глава девета
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА
Раздел I
Електроенергийна система

Чл.82. (1) Всички електроенергийни обекти на територията на страната се свързват и функционират в единна електроенергийна система с общ режим на работа и с непрекъснат процес на производство, преобразуване, пренос, разпределение и потребление на електрическа енергия.

(2) Електроенергийната система обхваща електрическите централи, преносната мрежа, отделните разпределителни мрежи и електрическите уредби на потребителите.

(3) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Паралелната работа на електроенергийната система с други електроенергийни системи и обединения на системи се осъществява в съответствие със сключените международни актове в областта на електроенергетиката и при спазване на техническите норми и изискванията за надеждна и безопасна работа.

Чл.83. (1) Устройството и експлоатацията на електроенергийната система се осъществяват съгласно норми, предвидени във:

1. наредба за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии, която регламентира техническите норми за проектиране и изграждане на електрически уредби и електропроводни линии;

2. наредба за техническата експлоатация на електрическите централи и мрежи, която регламентира условията и реда за организация и техническата експлоатация на електрически централи и мрежи, на централи за производство на електрическа и/или топлинна енергия, на топлопреносни мрежи, на хидротехническите съоръжения на централите и техните механични части (и управление и техническа експлоатация на електрически централи и мрежи);

3. наредба за техническата експлоатация на енергообзавеждането, която регламентира правилата за поддържане в техническа изправност и правилата за безопасна експлоатация на електрическите уредби и съоръжения на потребителите;

4. правилата за управление на електроенергийната система, които регламентират правата и задълженията на преносното предприятие, оператора на електроенергийната система и присъединените към преносната мрежа лица във връзка с планиране развитието на преносната мрежа, планиране и управление на режима на работа на електроенергийната система, процедурите по задължителния обмен на данни, реда за оперативно оповестяване и обмен на информация, създаване и изпълнение на защитен план и план за възстановяване на електроенергийната система, условия и ред за провеждане на системни изпитвания и за предоставяне на допълнителни услуги;

5. (изм.,ДВ,бр.18 от 2004 г.) правилата за управление на разпределителните мрежи, които регламентират правата и задълженията на разпределителното предприятие, оператора на разпределителната мрежа и присъединените към съответната мрежа

лица във връзка с планиране развитието на мрежата, планиране и управление на режима на работа на разпределителната мрежа, процедурите по задължителен обмен на данни, реда за оперативно оповестяване и обмен на информация, създаване и изпълнение на местен защитен план и за предоставяне на допълнителни услуги;

6. правилата за измерване на количеството електрическа енергия, регламентиращи принципите на измерване, начините и местата за измерване, условията и реда за тяхното обслужване, както и създаването и поддържането на база данни с регистрацията от средствата за търговско измерване.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Наредбите по ал.1, т.1-3 се издават от министъра на икономиката и енергетиката. Правилата по ал.1, т.4-6 се приемат от комисията по предложение на енергийните предприятия.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на икономиката и енергетиката.

Раздел II

Производство на електрическа енергия

Чл.84. Производство на електрическа енергия могат да осъществяват енергийни предприятия, получили лицензия за производство по реда на този закон, освен в случаите по чл.39, ал.4, т.1.

Чл.85. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Производителите на електрическа енергия са длъжни да поддържат резерви от горива, включително и от местни твърди горива в количество, което да гарантира продължително и надеждно производство.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Условията и редът за набирането, поддържането на резервите от горива и контрола се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

Раздел III

Пренос на електрическа енергия и управление на електроенергийната система

(загл. изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.86. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Преносът на електрическата енергия се осъществява от преносно предприятие - собственик на преносната мрежа, получило лицензия за пренос на електрическа енергия.

(2) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Лицензиантът може да възложи с договор експлоатацията и поддържането на преносната мрежа само на електроенергийния системен оператор, получил лицензия за управление на електроенергийната система.

(3) (пред.ал.2,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Преносът и трансформирането на електрическа енергия е всеобщо предлагана услуга, която се диспечерира от електроенергийния системен оператор.

Чл.87. (1) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Преносното предприятие осигурява разширението, реконструкцията и модернизацията на преносната мрежа в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на електроенергетиката.

(2) (пред.ал.1,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор осигурява:

1. единното управление на електроенергийната система и надеждното функциониране на преносната мрежа;
 2. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) транзита на електрическа енергия по преносната мрежа;
 3. поддържането на обектите и съоръженията на преносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;
 4. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)
 5. поддържането и развитието на спомагателните мрежи.
- (3) (пред.ал.2,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** За изготвяне на електроенергийния баланс на страната електроенергийният системен оператор:
1. разработва краткосрочни и дългосрочни прогнози за изменение на потреблението на електрическа енергия в страната;
 2. организира извършването на проучвания на възможностите за разширение и модернизация на преносната мрежа с оглед въвеждането в експлоатация на нови мощности, извеждането от експлоатация на съществуващи производствени мощности, присъединяването към преносната мрежа на нови потребители, очакваното увеличаване на количеството пренасяна електрическа енергия, въвеждането на нови технологии, осигуряващи по-високо качество и сигурност на предоставяните услуги и ефективност на дейността; проучванията се придружават от технико-икономически и екологичен анализ;
 3. изготвя краткосрочни, средносрочни и дългосрочни прогнози и планове за разширение и модернизация на преносната мрежа и развитие на спомагателните мрежи;
 4. изготвя краткосрочни и дългосрочни планове за развитие на електроенергийната система с цел осигуряване на електроенергийния баланс;
 5. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) въз основа на проучванията, прогнозите и плановете изготвя и предоставя на министъра на икономиката и енергетиката проект на електроенергиен баланс на страната и списък на необходимите за задоволяване нуждите на страната източници, включително нови производствени мощности и междусистемни електропроводи.

Раздел IV

Разпределение на електрическата енергия

Чл.88. (1) Разпределението на електрическа енергия и експлоатацията на разпределителните мрежи се осъществяват от разпределителни предприятия - собственици на разпределителните мрежи на обособена територия, лицензирани за извършване на разпределение на електрическа енергия за съответната територия.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Разпределението на електрическа енергия е всеобщо предлагана услуга.

Чл.89. За територията, обхваната от разпределителната мрежа, разпределителното предприятие осигурява:

1. разпределение на електрическата енергия, постъпваща в разпределителната мрежа;
2. непрекъснатост на електроснабдяването и качество на доставяната електрическа енергия;
3. управление на разпределителната мрежа;
4. поддържане на разпределителната мрежа, обектите и съоръженията и спомагателните мрежи в съответствие с техническите изисквания;
5. разширяване, реконструкция и модернизация на разпределителната мрежа и

спомагателните мрежи;

6. други услуги.

Чл.90. Разпределителното предприятие:

1. проучва перспективите за икономическо развитие и изменението на електропотреблението на съответната територия;
2. изготвя краткосрочни и дългосрочни планове за развитие на разпределителната мрежа;
3. предоставя резултатите от проучванията и изготвените планове по т.1 и 2 на преносното предприятие.

Раздел V

Търговски взаимоотношения. Страни по сделките с електрическа енергия

Чл.91. (1) Сделки с електрическа енергия могат да се сключват по регулирани от комисията цени, по свободно договорени цени между страни и на организиран пазар на електрическа енергия.

(2) Сделките с електрическа енергия се извършват при спазване разпоредбите на този закон и правилата за търговия с електрическа енергия, приети от комисията по предложение на енергийните предприятия.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) С правилата по ал.2 се определят начинът на администриране на сделките и на организиране и работа на пазара на балансираща енергия, както и организирането на видовете балансиращи групи и дейността на координаторите на балансиращи групи.

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Комисията при отчитане на постигнатите резултати от работата на електроенергийната система и пазара на електрическа енергия и процедурите, регламентирани в правилата за търговия с електрическа енергия, по предложение на енергийните предприятия изменя или отменя и приема нови правила за търговия с електрическа енергия при спазване на принципите на равнопоставеност и баланс на интересите на всички страни.

Чл.92. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Страни по сделките с електрическа енергия са:

1. общественият доставчик на електрическа енергия;
2. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)
3. производителите;
4. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) потребителите, включително и привилегированите потребители;
5. преносното предприятие;
6. разпределителните предприятия;
7. търговците на електрическа енергия;
8. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) електроенергийния системен оператор;
9. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) крайния снабдител.

Чл.93. (отм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.)

Чл.93а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Общественият доставчик изкупува електрическата енергия от производители, присъединени към преносната мрежа, по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, както и тази, произведена от възобновяеми енергийни източници, от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия и количеството електрическа енергия, определено по реда на чл.4, ал.2, т.8.

(2) Общественият доставчик може да закупува електрическа енергия, определена в рамките на разполагаемостта по чл.21, ал.1, т.17а, с цел осигуряване с електрическа енергия на крайните снабдители.

Чл.94. (отм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.)

Чл.94а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Крайният снабдител осигурява снабдяването с електрическа енергия с определено качество и надеждност на битови потребители и предприятия с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн. лв. в съответствие с правилата по чл.21, ал.1, т.7а.

(2) Снабдяването с електрическа енергия по ал.1 е всеобщо предлагана услуга по смисъла на този закон, която се предоставя при условията на равнопоставеност.

(3) Крайният снабдител закупува електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия от производители, присъединени към разпределителната мрежа.

Чл.95. Привилегированите потребители са потребители на електрическа енергия, които отговарят на условията, определени в правилата по чл.24, ал.2, и имат право да избират лицето, от което закупуват електрическа енергия.

Чл.96. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Търговците на електрическа енергия са лицензирани за дейността си лица, които отговарят на условията за финансово гарантиране на сключваните от тях сделки с електрическа енергия, определени в правилата по чл.24, ал.2.

Чл.96а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Координатор на балансираща група е лице, на което е издадена лицензия за някоя от дейностите по чл.39, ал.1, т.1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10 или 11, отговарящо на условията за финансово гарантиране на сключваните от него сделки, на изискванията, определени в правилата по чл.91, ал.2, и което е регистрирано от оператора на електроенергийната система.

Раздел VI

Сделки при регулирани цени

Чл.97. (1) По регулирани от комисията цени се сключват сделките с електрическа енергия между:

1. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

2. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

3. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

4. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

5. (изм.,ДВ,бр.18 от 2004 г.; отм.,бр.74 от 2006 г.)

6. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

7. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) производителите и преносното предприятие, съответно обществения доставчик и разпределителните предприятия, за електрическата енергия, необходима за компенсирание на технологичните разходи по пренос, съответно по разпределение;

8. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) производителите и крайните снабдители или обществения доставчик за електрическата енергия, определена от комисията в рамките на разполагаемостта по чл.21, ал.1, т.17а;

9. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) обществения доставчик и крайните снабдители за електрическата енергия, определена от комисията в рамките на разполагаемостта по

чл.21, ал.1, т.17а;

10. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) крайните снабдители и битовите потребители и предприятията с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн. лв., които не са се възползвали от правото си да избират лицето, от което закупуват електрическа енергия.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.; отм.,бр.55 от 2007 г.)

(3) (отм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.)

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор сключва сделки с операторите на съседните системи за взаимно компенсиране влиянието на презграничните потоци на електрическа енергия.

Чл.98. (отм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.)

Чл.98а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Крайният снабдител продава електрическа енергия при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. информация, която се предоставя от снабдителя;

2. срок на договора;

3. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването;

4. отговорността на енергийното предприятие при неизпълнение на общите условия.

(3) Крайният снабдител с електрическа енергия публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) Публикуваните общи условия влизат в сила за потребителите, които купуват електрическа енергия от крайния снабдител, без изрично писмено приемане.

(5) В срок до 30 дни след влизането в сила на общите условия потребителите, които не са съгласни с тях, имат право да внесат при съответния краен снабдител на електрическа енергия заявление, в което да предложат специални условия. Приетите от крайния снабдител на електрическа енергия специални условия, различни от публикуваните общи условия, се отразяват в допълнителни писмени споразумения.

Чл.98б. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) (изм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.) Потребителите на крайния снабдител използват разпределителните мрежи, към които са присъединени, при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. информация, която се предоставя от разпределителното предприятие;

2. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването;

3. условия за качество и надеждност на снабдяването;

4. отговорността на енергийното предприятие при нерегламентирано прекъсване и некачествено снабдяване.

(3) Разпределителното предприятие публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) Публикуваните общи условия влизат в сила за потребителите, които купуват електрическа енергия от крайния снабдител, без изрично писмено приемане.

Чл.98в. (нов,ДВ,бр.55 от 2007 г.)

(1) Отношенията между крайния снабдител и разпределителното предприятие във връзка със снабдяването с електрическа енергия на потребителите, присъединени към разпределителните мрежи, се уреждат с правилата за търговия с електрическа енергия.

(2) Отношенията по чл.98а и 98б между битовите потребители и предприятията с по-

малко от 50 души персонал и годишен оборот до 19,5 млн. лв. и крайния снабдител и разпределителното предприятие се уреждат с общ договор в съответствие с правилата за търговия с електрическа енергия.

Чл.99. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) За целите на балансиране на производството и потреблението на електрическа енергия електроенергийният системен оператор организира пазар на балансираща енергия в съответствие с правилата по чл.91, ал.2.

(2) Електроенергийният системен оператор е страна по всички сделки с балансираща енергия.

(3) Електроенергийният системен оператор сключва сделки с доставчиците на балансираща енергия от страната и/или извън страната за балансиране на електроенергийната система.

(4) Електроенергийният системен оператор сключва сделки с координаторите на балансиращи групи за уреждане на техните небаланси.

(5) Електроенергийният системен оператор урежда сделките и взаимните задължения между участниците в пазара на балансираща енергия, в съответствие с правилата по чл.91, ал.2.

Раздел VII

Сделки при свободно договорени цени

Чл.100. (1) Сделки с електрическа енергия по свободно договорени цени могат да сключват помежду си производителите, търговците на електрическа енергия и привилегированите потребители.

(2) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(3) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Общественият доставчик на електрическа енергия продава изкупената по реда на чл.93а електрическа енергия по свободно договорени цени. В този случай общественият доставчик има право да предяви искания за компенсирание на разходите пред комисията по реда на чл.34 и 35.

Чл.101. (1) За един и същ период от време, определен в правилата по чл.91, ал.2, привилегированите потребители могат да сключват сделки при условията на свободно договорени цени и/или по регулирани от комисията цени в случаите, предвидени в същите правила.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Преносното предприятие получава валидирани данни за измерените количества електрическа енергия от собствениците на средствата за търговско измерване съгласно процедурите и в срокове, регламентирани в правилата по чл.83, ал.1, т.6 и чл.91, ал.2.

Чл.102. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Производителите, търговците, общественият доставчик, обществените снабдители на електрическа енергия, крайните снабдители на електрическа енергия и привилегированите потребители могат да сключват сделки за електрическа енергия с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, или регистрирани в държава, с която Република България има постигната договореност по силата на международен акт за взаимно прилагане на съответното право на Европейските общности, когато:

1. на производителите, търговците на електрическа енергия, обществения доставчик, обществените снабдители на електрическа енергия, крайните снабдители на електрическа енергия и на привилегированите потребители е признато правото за

свободна търговия с електрическа енергия съгласно законодателството на другата държава, и

2. при условията на взаимност законодателството на другата държава предвижда възможност за свободна търговия с електрическа енергия за свои привилегирани потребители;

3. при условие че битовите потребители и предприятията с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн. лв. са осигурени с необходимата им електрическа енергия с определени качествени показатели при прозрачни и разумни цени.

Чл.103. (1) Сделките на организирания пазар на електрическа енергия се осъществяват в съответствие с правилата за търговия с електрическа енергия, определени по чл.91, ал.2.

(2) Организирането на пазар на електрическа енергия се извършва от лице, получило лицензия по чл.39, ал.1, т.6, което:

1. организира получаване на оферти за продажба и покупка на електрическа енергия;

2. извършва съпоставяне на офертите за продажба и покупка за съответния период до покриване на търсенето;

3. информира участниците и оператора на електроенергийната система за сделките на организирания пазар и отчита ограниченията и промените, налагащи се от ограничения в преносните възможности или от аварийни ситуации в мрежите;

4. определя цена на търгуваната електрическа енергия за всеки период.

(3) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Раздел VIII

Сделки за пренос, достъп, допълнителни услуги и студен резерв (загл. изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.104. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Ползвателите на съответната мрежа, с изключение на потребителите на крайния снабдител, уреждат чрез сделка взаимоотношенията с преносното и/или разпределителното предприятие за ползване на мрежата и за преноса на количествата електрическа енергия, постъпили в мрежата или потребени от мрежата.

(2) Ползвателите на съответната мрежа, с изключение на потребителите на крайния снабдител, уреждат чрез сделка взаимоотношенията с електроенергийния системен оператор и/или с разпределителното предприятие за достъп до мрежите.

(3) (изм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.) Редът, условията и съотношението в заплащането на цените по ал.1 и 2 от ползвателите на съответните мрежи се определят с правилата за търговия с електрическа енергия.

Чл.105. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) С цел гарантиране сигурната работа на електроенергийната система електроенергийният системен оператор сключва сделки за допълнителни услуги и студен резерв при условията и по реда на чл.83, ал.1, т.4 и чл.91, ал.2 с доставчици от и/или извън страната.

(2) Студеният резерв по ал.1 се осигурява чрез сделки за закупуване на разполагаемост в количества, определени въз основа на степента на надеждност на електроснабдяването по чл.4, ал.2, т.4.

(3) Условията и редът за закупуване на количествата студен резерв по ал. 2 се определят с правилата по чл.83, ал.1, т.4.

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Нетната електрическа енергия от активиран студен

резерв се заплаща при условия, по ред и при цена, определени в правилата по чл.91, ал.2.

Чл.106. С цел гарантиране сигурната работа на разпределителните мрежи разпределителните предприятия сключват сделки за допълнителни услуги при условията и по реда на чл. 83, ал.1, т.4.

Чл.107. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Общественият доставчик, електроенергийният системен оператор, обществените снабдители, крайните снабдители, преносното предприятие и разпределителните предприятия могат да събират вземанията си за доставена или пренесена електрическа енергия, както и за оказваните от тях услуги по този закон от неизправни длъжници по реда на чл.237, буква "к" от Гражданския процесуален кодекс въз основа на извлечения от сметките.

Раздел IX

Оперативно управление

Чл.108. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Единното оперативно планиране, координиране и управление на електроенергийната система се осъществява от електроенергийния системен оператор и от операторите на всяка от разпределителните мрежи.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Операторът на електроенергийната система е самостоятелно юридическо лице, получило лицензия за управление на електроенергийната система.

(3) Оперативното управление и осигуряването на надеждното функциониране на разпределителните мрежи се осъществяват от операторите на съответните мрежи.

(4) Операторите на разпределителните мрежи са специализирани звена на разпределителните предприятия.

Чл.109. (1) Операторът на електроенергийната система е длъжен да осигурява:

1. сигурно, безопасно и ефективно функциониране на електроенергийната система;

2. поддържане на баланса между производството и потреблението на електрическа енергия;

3. осъществяване на съвместната работа на електроенергийната система с електроенергийните системи на другите страни в съответствие с международните договори;

4. равнопоставен достъп за пренос на електрическа енергия при спазване на изискванията за качество;

5. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Разпоредданията на оператора на електроенергийната система, свързани с изпълнението на възложените му с този закон задължения, са задължителни за операторите на разпределителните мрежи и за производителите на електрическа енергия и потребителите на електрическа енергия, присъединени към преносната мрежа и за другите дружества на вертикално интегрираното предприятие в случаите, когато електроенергийният системен оператор е част от вертикално интегрирано предприятие.

(3) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор определя координиран график за планираните престои на производствените мощности и елементите на преносната мрежа по критерий максимална надеждност.

Чл.109а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато електроенергийният системен оператор е част от вертикално интегрирано предприятие, дейността му трябва да бъде независима по правноорганизационна

форма и вземане на решения от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие.

(2) За осигуряване независимостта на електроенергийния системен оператор по ал.1 лицата, отговорни за управлението, включително оперативното управление на електроенергийната система:

1. не могат да участват в управлението на другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, които извършват производство, разпределение, обществена доставка, обществено снабдяване и търговия с електрическа енергия;
2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения;
3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Електроенергийният системен оператор изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на целта по ал.1 и 2, която съдържа конкретни задължения на служителите за постигането ѝ, като определя служител, отговарящ за контрола по изпълнението на програмата.

(4) Електроенергийният системен оператор изготвя годишен отчет за мерките по ал. 3, който се представя на комисията от определения служител и се публикува в бюлетина по чл.15, ал.1.

Чл.110. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) За целите на измерването на количествата електрическа енергия преносното предприятие осигурява:

1. техническо и метрологично осигуряване, развитие и модернизация на средствата за търговско измерване на количеството електрическа енергия, постъпваща и напускаща преносната система;
2. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) поддържане на бази данни с регистрацията от средствата за търговско измерване на количеството електрическа енергия по т.1.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Собствениците на средствата за търговско измерване предоставят данните от измерването на тези средства на електроенергийния системен оператор, необходими за изпълнение на функциите му по чл.111.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Страните по сделките с електрическа енергия имат право да получават информация от базата данни на електроенергийния системен оператор относно количествата енергия, търгувани от тях по сделките.

Чл.111. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор администрира сделките с електрическа енергия, които се сключват по регулирани и свободно договорени цени, и организира пазар на балансираща енергия в съответствие с правилата по чл.91, ал.2, като:

1. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) поддържа регистри за лицата, сключващи сделки на пазара на електрическа енергия;
2. поддържа регистри за сключените между лицата по т.1 договори;
3. приема, подрежда в приоритетни списъци по цена и технологични критерии и активира предложения и заявки за покупка/продажба на балансираща енергия;
4. прилага методика за изчисляване и определя цени на балансиращата енергия за всеки период на сетълмент;
5. изготвя предварителни и окончателни уведомления за дължимите суми за балансираща енергия от участниците за всеки период на сетълмент;
6. контролира финансовата обезпеченост на сделките с балансираща енергия и дава задължителни указания на участниците на пазара във връзка с това;
7. при възникване на обстоятелства, застрашаващи сигурността на работата на

електроенергийната система или на части от нея, има право временно да спира изпълнението на сделки или да променя договорените количества електрическа енергия по тях при условия и по начин, описани в правилата по чл.91, ал.2;

8. предоставя информация за прогнозно потребление на електрическа енергия, ограничения в преносната система, справки за цени на балансираща енергия за минали периоди и друга информация, необходима на участниците.

(2) Разходите във връзка с изпълнение на функциите по ал.1 се признават за икономически обосновани разходи по чл.31, т.2.

Чл.112. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор регулира разпределението на електрическия товар на електроенергийната система между електрическите централи по технически и икономически критерии.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) При разпределението на електрическия товар електроенергийният системен оператор осигурява спазването на сключените договори, в които е предвидено задължително изкупуване на част или на цялата произведена електрическа енергия по този закон.

(3) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) При разделянето на пропускателната способност на елементи от мрежата електроенергийният системен оператор спазва технически и икономически правила за равнопоставен достъп и спазване на задълженията за сигурност на мрежата и за публичност на информацията.

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор има право да санкционира нарушителите на договорените с ползвателите на мрежата технически изисквания за надеждна работа на електроенергийната система.

Чл.113. (1) Операторите на разпределителните мрежи са длъжни да осигуряват:

1. надеждно, безопасно и ефективно функциониране на съответната разпределителна мрежа;

2. надеждно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи;

3. равнопоставен достъп за пренос на електрическа енергия при спазване на изискванията за качество;

4. равнопоставеност на производителите и на потребителите, свързани към мрежата.

(2) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Разпорежданията на оператора на разпределителната мрежа, свързани с изпълнението на възложените му с този закон задължения, са задължителни за оперативния дежурен персонал от енергийните обекти и производителите на електрическа енергия, свързани директно към съответната разпределителна мрежа и за другите дружества на вертикално интегрираното предприятие в случаите, когато разпределителното предприятие е част от вертикално интегрирано предприятие.

Чл.113а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато разпределително предприятие е част от вертикално интегрирано предприятие, дейността му трябва да бъде независима по правноорганизационна форма и при вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределение.

(2) За осигуряване независимостта на разпределителното предприятие по ал.1 лицата, отговорни за управлението, включително оперативното управление на разпределителните мрежи:

1. не могат да участват в управлението на другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, които извършват производство, пренос, обществена доставка, обществено снабдяване и търговия с електрическа енергия;

2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон

задължения;

3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Разпределителното предприятие изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на целта по ал.1 и 2, която съдържа конкретни задължения на служителите за постигането ѝ. Разпределителното предприятие определя служител, отговарящ за контрола по изпълнението на програмата.

(4) Разпределителното предприятие изготвя годишен отчет за мерките по ал.3, който се представя на комисията от определения служител и се публикува в бюлетина по чл.15, ал.1.

Чл.114. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи са длъжни да пазят поверителността на информацията, която е търговска тайна и е получена при и по повод изпълнението на техните задължения. Операторите са длъжни да предоставят информация относно тяхната дейност при условията на равнопоставеност.

Чл.115. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Условията и редът, при които се осъществява дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти и електрическите уредби на потребителите, се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

Раздел X

Присъединяване на производители и потребители към мрежите. Достъп до мрежите

Чл.116. (1) Преносното, съответно разпределителното, предприятие е длъжно да присъедини всеки производител на електрическа енергия, разположен на съответната територия, който:

1. е сключил писмен договор с преносното или разпределителното предприятие по цена за присъединяване, определена съгласно съответната наредба по чл.36, ал.3;

2. е изпълнил условията за присъединяване към преносната или разпределителната мрежа, и

3. има изградени електрически уредби в границите на собствения си имот или на имота, в който има право да строи, отговарящи на техническите норми и на изискванията за безопасна работа.

(2) Преносното предприятие е длъжно при условията на ал.1 да присъединява обекти на разпределителните предприятия.

(3) Преносното или съответното разпределително предприятие е длъжно да извършва разширението и реконструкцията на преносната или разпределителните мрежи, свързани с присъединяването на електрически централи до мястото на присъединяването.

(4) Извършеното разширение и реконструкция по ал.3 е собственост на преносното, съответно на разпределителното, предприятие.

(5) В случаите, когато мястото на присъединяването не съвпада с границите на собственост на електрическите уредби на производителя, свързващите ги електропроводни линии с високо или средно напрежение се изграждат от преносното, съответно от разпределителното, предприятие и са негова собственост.

(6) Произведената електрическа енергия се измерва със средства за търговско

измерване - собственост на преносното, съответно на разпределителното, предприятие, като изискванията, на които трябва да отговарят, и мястото им на разположение се определят с правилата по чл.83, ал.1, т.6.

(7) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Условието и редът за присъединяване към съответната мрежа, за преустановяване на присъединяването или снабдяването с електрическа енергия и границата на собственост между електрическите съоръжения се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

Чл.117. (1) Преносното, съответно разпределителното, предприятие е длъжно да присъедини всеки обект на потребител на електрическа енергия, разположен на съответната територия, който:

1. има изградени електрически уредби в границите на имота си, отговарящи на техническите норми и на изискванията за безопасна работа;
2. е изпълнил условията за присъединяване към преносната, съответно разпределителната, мрежа, и
3. е сключил писмен договор с преносното, съответно разпределителното, предприятие по цена за присъединяване, определена съгласно съответната наредба по чл.36, ал.3.

(2) С разрешение на комисията разпределителното предприятие може да присъединява потребител на електрическа енергия, който се намира на територията на друго разпределително предприятие, когато това е технически и икономически целесъобразно и е в интерес на потребителите.

(3) Условието и редът за присъединяване към преносната или разпределителната мрежа и за сключване на договорите по ал.1 се уреждат с наредбата по чл.116, ал.7.

(4) Отказът на енергийното предприятие да извърши присъединяване е мотивиран.

(5) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електрическите уредби и/или електропроводи с високо и средно напрежение, които служат за снабдяване с електрическа енергия само на един потребител на електрическа енергия за стопански нужди, се изграждат за негова сметка и са негова собственост.

(6) Електрическите съоръжения с ниско напрежение, които се намират в имотите на потребителите и са разположени след границите на собственост на съоръженията, се изграждат за тяхна сметка и са тяхна собственост.

(7) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Собствениците на електрически уредби и съоръжения са длъжни да предоставят достъп на преносното, съответно на разпределителното, предприятие през собствените си уредби и съоръжения за целите на преобразуването и преноса на електрическа енергия до други потребители. Цената за предоставения достъп се определя по методика, одобрена от комисията.

Чл.118. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Електроенергийният системен оператор и разпределителното предприятие са длъжни да осигурят достъп при условията на равнопоставеност до преносната и разпределителните мрежи на ползвателите на съответната мрежа.

(2) Електроенергийният системен оператор, съответно разпределителното предприятие, може да откаже достъп, в случай че предоставянето на достъпа би довело до нарушаване на техническите условия и сигурността на мрежите или до влошаване на условията за снабдяване на други потребители и ползватели.

Чл.119. (1) Производители могат да снабдяват с електрическа енергия свои клонове, предприятия и обекти, разположени на територията на страната:

1. през преносната и/или разпределителните мрежи (високо, средно и ниско напрежение) до конкретния обект, като сключват договор за пренос с преносното и/или с разпределителните предприятия, или

2. по изградени за тяхна сметка преки електропроводи до своите подразделения или обекти.

(2) (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Привилегировани потребители могат да бъдат снабдявани чрез пряка електропроводна линия.

(3) (пред. ал. 2, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Преносното и/или съответните разпределителни предприятия могат да откажат сключването на договори за пренос чрез съответните мрежи в случаите по ал. 1, т. 1, когато:

1. преносните възможности на мрежите са недостатъчни, или

2. **(отм., ДВ, бр. 74 от 2006 г.)**

3. не съществуват технически условия за измерване на консумираните количества електрическа енергия от собствено производство отделно от количествата, доставяни от други източници.

(4) (пред. ал. 3, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Начинът на разпределяне на електрическата енергия от собствено производство или на доставяната от други източници се определя с правилата по чл. 91, ал. 2.

(5) (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Електроенергийният системен оператор и разпределителните предприятия могат да откажат сключването на договор за достъп до съответните мрежи в случаите по ал. 1, т. 1, когато се нарушава надеждната работа на електроенергийната система и/или сигурността на снабдяването.

Чл. 120. (1) Електрическата енергия, използвана от потребителите, се измерва със средства за търговско измерване - собственост на преносното или на съответното разпределително предприятие, разположени до или на границата на имота на потребителя.

(2) Границата на собственост върху електрическите съоръжения и мястото на средствата за търговско измерване се определят съгласно изискванията на наредбата по чл. 116, ал. 7 и на правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6.

(3) Преносното, съответно разпределителното, предприятие определя вида, броя и мястото на монтиране на измервателните уреди и съоръжения и на управляващите и комуникационните устройства към тях.

(4) Когато утвърдените тарифи предоставят възможност на потребителите от дадена група да избират начина на измерване на количеството електрическа енергия, преносното, съответно разпределителното, предприятие е длъжно да монтира измервателни уреди, които да съответстват на писмено заявения избор на потребителя.

(5) Условията и редът за подмяна на измервателен уред по искане на потребител в случаите по ал. 4 се определят с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6.

Чл. 120а. (нов, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Потребителите на електрическа енергия не заплащат такса за средствата за търговско измерване.

Чл. 121. (1) Преносното, съответно разпределителното, предприятие определя на потребителите задължителни технически условия за инсталиране на собствен източник на резервно хранване съгласно наредбата по чл. 83, ал. 1, т. 1.

(2) Потребител, който желае да инсталира собствен източник за резервно хранване, е длъжен да уведоми писмено преносното, съответно разпределителното, предприятие и да осигурява достъп на техните представители до резервния източник за извършване на проверки.

(3) Преносното, съответно разпределителното, предприятие има право да преустанови електроснабдяването на потребителя, в случай че не спазва задълженията си по ал. 1 и 2.

Раздел XI

Преустановяване на присъединяването и снабдяването с електрическа енергия

Чл.122. (1) Преносното предприятие или разпределителните предприятия имат право да преустановят временно преноса на електрическа енергия през съответната мрежа с предварително писмено предизвестие в случаите на планови ремонти, реконструкция или прегледи на съоръжения на електроенергийното предприятие, изискващи обезопасяване чрез изключването им.

(2) Преносното предприятие или разпределителните предприятия имат право да преустановят временно преноса на електрическа енергия през съответната мрежа без предварително предизвестие:

1. за предотвратяване на непосредствена опасност за здравето и сигурността на хора или съоръжения;
2. при повреди в електрическите мрежи и съоръжения по независещи от електроенергийното предприятие причини;
3. при ползване на електрическа енергия, без да се измерва или ако неправилно се измерва със средства за търговско измерване;
4. при установяване на несъгласувана промяна на схемата за свързване на потребителя.

(3) Преносното предприятие или разпределителните предприятия имат право да преустановят присъединяването:

1. на лица, които са се присъединили към съответната мрежа, без да имат право на това;
2. на потребители, допуснали присъединяването на трето лице до собствените им електрически уредби, без изричното съгласие на енергийното предприятие;
3. при неизпълнение в срок на предписание на контролен орган за отстраняване на нарушение;
4. на потребители, които със собствената си мрежа внасят смущения в електроенергийната система.

(4) При преустановяване на преноса и присъединяването по ал.2 и 3 общественият доставчик или обществените снабдители не носят отговорност за вредите, причинени от ограничаване или преустановяване на снабдяването.

Чл.123. (1) Общественият доставчик и обществените снабдители имат право да преустановят временно снабдяването с електрическа енергия на потребителите при неизпълнение на задължения по договора за продажба на електрическа енергия, включително при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на потребената електрическа енергия или надвишаване на договорената мощност.

(2) Сроковете на предизвестията и другите условия за временно преустановяване на снабдяването се уреждат в договорите за продажба на електрическа енергия, съответно в общите условия.

(3) Преносното или съответното разпределително предприятие преустановява преноса на електрическа енергия към потребителите по ал.1 по искане на обществения доставчик, съответно на обществения снабдител.

(4) При изпълнение на задължението си по ал.3 преносното или съответното разпределително предприятие не носи отговорност за вредите, причинени от преустановяване преноса на електрическа енергия.

Чл.123а. (нов, ДВ, бр.74 от 2006 г.)

(1) Крайният снабдител има право да преустановява временно снабдяването с електрическа енергия на потребителите при неизпълнение на задължения по договора за продажба на електрическа енергия, включително при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на потребената електрическа енергия или надвишаване на договорената мощност.

(2) Сроковете на предизвестията и другите условия за временно преустановяване на снабдяването се уреждат в договорите за продажба на електрическа енергия, съответно в общите условия.

(3) Преносното или съответното разпределително предприятие преустановява преноса на електрическа енергия към потребителите по ал.1 по искане на крайния снабдител.

(4) При изпълнение на задължението си по ал.3 преносното или съответното разпределително предприятие не носи отговорност за вредите, причинени от преустановяване преноса на електрическа енергия.

Чл.124. Енергийното предприятие възстановява снабдяването и/или присъединяването на потребителите след отстраняване на причините, довели до преустановяването им.

Глава десета ТОПЛОСНАБДЯВАНЕ Раздел I Общи положения

Чл.125. (1) Топлоснабдяването е процес на производство, пренос, доставка, разпределение и потребление на топлинна енергия с топлоносител водна пара и гореща вода за битови и стопански нужди.

(2) Топлоснабдяването се осъществява чрез обекти и съоръжения за производство, пренос, доставка и разпределение, свързани в топлоснабдителна система.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Редът и техническите условия за топлоснабдяване, за оперативно управление на топлоснабдителната система, за присъединяване на производители и потребители към топлопреносната мрежа, за разпределение, прекратяване на топлоснабдяването и спиране на топлоподаването се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на икономиката и енергетиката.

Раздел II Производство на топлинна енергия

Чл.126. (1) Производството на топлинна енергия се извършва от енергийно предприятие, получило лицензия за производство по реда на този закон.

(2) (изм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.) Производство на топлинна енергия могат да извършват и лица без лицензия в случаите по чл.39, ал.4, т.2 и 4.

Чл.127. (1) Производството на топлинна енергия се извършва във:

1. централи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;
2. отоплителни централи;
3. инсталации за оползотворяване на отпадна топлинна енергия и на възобновяеми

енергийни източници.

(2) При заявена потребност от топлинна енергия нови инсталации с мощност над 5 MW и ползващи гориво природен газ се изграждат за производство по комбиниран начин на топлинна и електрическа енергия.

Чл.128. Производителите на топлинна енергия в топлоелектрически и/или отоплителни централи са длъжни да поддържат резерви от горива в количество, което да гарантира надеждно производство, определени при условията и по реда на наредбата по чл.85, ал.2.

Раздел III

Пренос на топлинна енергия

Чл.129. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Експлоатацията на топлопреносната мрежа се осъществява от топлопреносно предприятие.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Теплопреносното предприятие може да извършва и дейност по производството на топлинна и електрическа енергия.

Чл.130. Теплопреносното предприятие е длъжно:

- 1.** да снабдява с топлинна енергия потребителите, присъединени към топлопреносната мрежа при равни и недискриминационни условия;
- 2.** да поддържа обектите и съоръженията на топлопреносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;
- 3.** да развива топлопреносната мрежа в съответствие с плановете за развитие на територията, за която има издадена лицензия;
- 4.** да изкупува договорените количества топлинна енергия от производители, разположени на територията, за която има лицензия.

Раздел IV

Оперативно управление

Чл.131. (1) Оперативното управление на топлоснабдителната система се извършва от оператор на топлопреносната мрежа.

(2) Оператор на топлопреносната мрежа е специализирано звено на топлопреносното предприятие.

(3) Разпорежданията на оператора са задължителни за производителите и потребителите на топлинна енергия.

Чл.132. (1) Операторът на топлопреносната мрежа е длъжен да осигурява:

- 1.** режима на работа на топлопреносната мрежа в съответствие с изискванията на наредбата по чл.125, ал.3;
- 2.** поддържане на баланса между производството и потреблението;
- 3. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** координация с електроенергийния системен оператор и/или оператора на електроразпределителната мрежа в съответствие със сключените договори - в случаите на комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;
- 4.** координация с оператора на газопреносната и/или газоразпределителната мрежа в съответствие със сключените договори - при използване на природен газ.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Операторът на топлопреносната мрежа регулира разпределението на топлинния товар между централите за производство на топлинна енергия по критерии, определени с наредбата по чл.125, ал.3.

Раздел V

Присъединяване към топлоеносната мрежа

Чл.133. (1) Теплоеносното предприятие е длъжно да присъединява към топлоеносната мрежа производители и потребители, разположени на съответната територия, определена с лицензията за пренос на топлинна енергия.

(2) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Присъединяването на потребителите в сграда - етажна собственост, чрез абонатна станция или нейни самостоятелни отклонения се извършва с решение на общото събрание на етажната собственост, взето с изричното писмено съгласие на две трети от всички собственици и титуляри на вещно право на ползване в сграда - етажна собственост.

(3) Теплоеносното предприятие може да откаже присъединяване на производител към топлоеносната мрежа, когато не е изпълнил изискванията на този закон и на наредбата по чл.125, ал.3.

(4) Теплоеносното предприятие може да откаже присъединяване на потребители към топлоеносната мрежа:

1. когато няма изградена топлоеносна мрежа;

2. при недостиг на производствени мощности;

3. при недостатъчна пропускателност на топлоеносната мрежа;

4. **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** когато инсталациите на потребителите в сграда - етажна собственост, не са комплектовани със средствата и уредите по чл.140, ал.1, т.2 и 3.

(5) Теплоеносното предприятие мотивира писмено причините за отказ от присъединяване.

Чл.134. Производителите се присъединяват към топлоеносната мрежа чрез присъединителни топлопроводи, които се изграждат от и за сметка на производителя и са негова собственост.

Чл.135. Потребителите се присъединяват към топлоеносната мрежа чрез присъединителен топлопровод и абонатна станция.

Чл.136. (1) При присъединяване на потребител на топлинна енергия за стопански нужди присъединителните топлопроводи и съоръженията към тях и абонатната станция се изграждат от и за сметка на потребителя и са негова собственост.

(2) Присъединяване на нов потребител на топлинна енергия за стопански нужди чрез съществуващ присъединителен топлопровод - собственост на друг потребител за стопански нужди, може да бъде извършено при техническа възможност, когато топлоеносното предприятие закупи частта за общо ползване от присъединителния топлопровод или собственикът учреди в негова полза възмездно вещно право на ползване върху тази част.

Чл.137. (1) При присъединяване на потребители на топлинна енергия за битови нужди присъединителният топлопровод, съоръженията към него и абонатната станция се изграждат от топлоеносното предприятие и са негова собственост.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Изграждането на съоръженията по ал.1 може да се извършва от потребителите след съгласуване с топлоеносното предприятие. В този случай топлоеносното предприятие заплаща цена за ползване на съоръженията по ал.1, изградени от потребителите.

(3) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Собствеността върху съоръженията, изградени от потребителите, се прехвърля в срок до три години, като отношенията се уреждат в договора за присъединяване по чл.138, ал.1.

(4) (пред.ал.3,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Присъединяването на потребители от една или

повече сгради към абонатна станция в друга сграда се допуска, когато:

1. собствениците на имотите в сградите без абонатна станция са сключили договор за ползване на помещението на съществуващата абонатна станция, и
2. са изпълнили техническите изисквания на наредбата по чл.125, ал.3.

(5) (пред.ал.4,изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Изграждането на присъединителния топлопровод от съществуващата абонатна станция до сградата на потребителите по ал.4 се извършва от и за сметка на присъединяващите се потребители и е тяхна собственост.

Чл.138. (1) Присъединяването на производителите и потребителите към топлопреносната мрежа се осъществява въз основа на писмен договор с топлопреносното предприятие при условията и по реда на наредбата по чл.125, ал.3.

(2) Производителите и потребителите по ал.1 заплащат на топлопреносното предприятие цена за присъединяване, образувана по реда на съответната наредба по чл.36, ал.3.

(3) Присъединените към топлопреносната мрежа потребители са длъжни да предоставят достъп на топлопреносното предприятие, получило лицензия, през собствените си съоръжения за целите на преноса на топлинна енергия до други потребители на територията, определена в лицензията. Цената за предоставения достъп се определя по методика, одобрена от комисията.

Раздел VI

Разпределение на топлинната енергия

Чл.139. (1) Разпределението на топлинната енергия в сграда - етажна собственост, се извършва по система за дялово разпределение.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Дяловото разпределение на топлинната енергия между потребителите в сгради - етажна собственост, се извършва от топлопреносното предприятие или от доставчик на топлинна енергия самостоятелно или чрез възлагане на лице, вписано в публичния регистър по чл.139а.

Чл.139а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Лицата, извършващи услугата дялово разпределение, се регистрират в публичен регистър в Министерството на икономиката и енергетиката.

(2) В регистъра по ал.1 се вписва лице, което отговаря на следните изисквания:

1. предостави документ за търговска регистрация и удостоверение за актуално състояние;
2. производител е на индивидуални разпределители на топлинна енергия или е надлежно упълномощен негов представител, което се удостоверява с декларация от лицето производител, а за представителите на производителя - с нотариално заверено пълномощно или друг документ, с който производителят упълномощава лицето да извършва тази дейност;
3. предлага и/или използва индивидуални разпределители и/или индивидуални топломери на топлинна енергия, отговарящи на действащите в страната стандарти;
4. осигурява гаранционно и извънгаранционно обслужване на предлаганите и монтираните уреди за дялово разпределение;
5. разполага с технически средства и лицензиран софтуер за извършване на дейността;
6. разполага с квалифициран персонал и упълномощен представител в съответното населено място;
7. прилага методика за дялово разпределение на топлинната енергия, съответстваща

на правилата за разпределение съгласно наредбата по чл.125, ал.3;

8. не е в процедура по ликвидация;

9. не е обявен в несъстоятелност и не е в производство за обявяване в несъстоятелност;

10. предостави удостоверение, че е администратор на лични данни по Закона за защита на личните данни;

11. не е лишен от правото да упражнява търговска дейност;

12. няма парични задължения към държавата, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, или задължения към осигурителни фондове, освен ако компетентният орган е допуснал разсрочване или отсрочване на задължението.

(3) За извършване на регистрацията лицето подава заявление до министъра на икономиката и енергетиката, към което прилага документи, удостоверяващи обстоятелствата по ал.2. Когато дяловото разпределение ще се извършва от чуждестранно физическо или юридическо лице, заявлението се подава на български език, а документите, приложени към заявлението, които са на чужд език, се представят и в превод.

(4) За обстоятелствата по ал.2, т.4-6 лицето прилага към заявлението декларация, в която посочва и броя на използвания персонал, както и неговата квалификация.

(5) Обстоятелствата по ал.2, т.3 и т.8-12 се удостоверяват с документи от съответните компетентни административни или съдебни органи.

(6) Заявлението се разглежда от комисия, назначена със заповед на министъра на икономиката и енергетиката, която в едномесечен срок от датата на подаването му изготвя мотивирано предложение до министъра.

(7) Комисията по ал.6 има право в хода на разглеждане на заявлението да проверява заявените от лицето данни, да иска разяснения относно обстоятелствата и документите по ал.2, както и да изисква писмено представяне в определен срок на допълнителни доказателства за обстоятелствата, посочени в заявлението.

(8) Министърът на икономиката и енергетиката се произнася по заявлението въз основа на предложението на комисията в 7-дневен срок от изготвянето му. Заявителят се уведомява по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(9) Органът по ал.8 се произнася с мотивиран отказ по заявлението, когато лицето не отговаря на изискванията на ал.2 и/или не е представило някои от документите по ал.4 или 5. Отказът се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) Вписването в регистъра се извършва в тридневен срок от произнасянето на органа по ал.8, за което на заявителя се издава удостоверение. Регистрацията се смята за извършена от датата на връчване на удостоверението.

(11) Лице, вписано в регистъра по ал.1, се отписва с акт на органа по ал.8:

1. при подаване от лицето на заявление за отписване;

2. при прекратяване на дейността или при смърт на физическото лице - едноличен търговец, или при поставянето му под пълно запрещение, както и при прекратяване - за юридическо лице;

3. когато в резултат на промяна на обстоятелствата не отговаря на изискванията по ал.2;

4. когато с влезли в сила два или повече акта на компетентни държавни органи е установено, че търговецът системно е нарушавал разпоредбите на закона.

(12) Лицата, вписани в регистъра по ал.1, са длъжни да уведомяват министъра на икономиката и енергетиката за всички промени в обстоятелствата по ал. 2 в 7-дневен срок от настъпването им.

(13) За разглеждането на заявлението и за вписването в регистъра се заплаща такса,

определена с тарифа на Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката и енергетиката.

(14) Правилата за водене и съхранение на данните в регистъра се определят с инструкция на министъра на икономиката и енергетиката.

Чл.139б. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Потребителите в сграда - етажна собственост, избират лице, регистрирано по реда на чл.139а, за извършване на услугата дялово разпределение.

(2) Изборът по ал.1 се извършва въз основа на решение на потребителите на топлинна енергия в сградата - етажна собственост, взето на общо събрание на етажната собственост, свикано по реда на Правилника за управлението, реда и надзора в етажната собственост (обн.,Изв.,бр.101 от 1951 г.; изм.,бр.16 от 1952 г., бр.14 и 32 от 1957 г., ДВ,бр.76 от 1978 г., бр.73 от 1979 г., бр.21 от 1991 г., бр.87 от 2002 г.).

(3) За резултатите от избора потребителите уведомяват писмено топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия.

Чл.139в. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато топлопреносното предприятие или доставчикът на топлинна енергия не са регистрирани по реда на чл.139а, те сключват писмен договор за извършване на услугата дялово разпределение с лицето, избрано от потребителите по реда на чл.139б.

(2) Договорът по ал.1 се сключва при общи условия, предложени от топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия и одобрени от комисията.

(3) Договорът по ал.1 задължително съдържа:

1. правата и задълженията на страните;
2. методика за дялово разпределение на топлинната енергия;
3. реда, начина, сроковете и съдържанието на необходимата информация, която страните си предоставят за извършване на дяловото разпределение;
4. цена за услугата дялово разпределение, заплащана от топлопреносното предприятие или доставчика, която възстановява доказани пред топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия разходи за услугата и икономически обоснована норма на възвръщаемост на капитала;
5. задължението на лицето, избрано от потребителите по реда на чл.139б, да отчете приборите за дялово разпределение и да изготви изравняване на сумите за действително консумираното количество топлинна енергия в случай на прекратяване на договора;
6. отговорността и неустойките при неизпълнение на договора, както и контрола на топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия за правилно извършване на услугата по дялово разпределение;
7. условията за прекратяване на договора;
8. реда, начина, сроковете, достъпа и условията за предоставяне на информацията, необходима за формиране на сметките на потребителите в сградата - етажна собственост, от лицето, извършващо дялово разпределение, на топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия.

(4) При прекратяването на договора по ал.1 потребителите в сградата - етажна собственост, или асоциацията по чл.151, ал.1 са длъжни да изберат друго лице, регистрирано по чл.139а, с което топлопреносното предприятие или доставчикът на топлинна енергия да сключат договор.

Чл.140. (1) Дяловото разпределение на топлинната енергия между потребителите в сграда - етажна собственост, се извършва чрез:

1. средства за търговско измерване на количеството топлинна енергия в абонатната

станция;

2. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) средства за дялово разпределение за отопление - индивидуални разпределители, съответстващи на действащите в страната стандарти, или индивидуални топломери;

3. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) средства за дялово разпределение за битово горещо водоснабдяване - общ водомер за битово горещо водоснабдяване и индивидуални водомери за топла вода на всички отклонения от сградната инсталация за горещо водоснабдяване към имотите на потребителите;

4. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(2) Потребителите, присъединени към една абонатна станция в сграда - етажна собственост, прилагат средства за дялово разпределение за отопление от един и същ модел, доставени от един и същ търговец или одобрени за използване в сградата от него.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Сградните инсталации за отопление и горещо водоснабдяване са обща етажна собственост.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Отоплителните тела, регулиращата арматура към тях, отклоненията от сградните инсталации за отопление, отклоненията от инсталациите за горещо водоснабдяване и средствата за дяловото разпределение по ал.1, т.2 и индивидуалните водомери по ал.1, т.3 са собственост на потребителите.

(5) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(6) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.140а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Общото консумирано количество топлинна енергия в сграда - етажна собственост, присъединена към една абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, се разпределя за горещо водоснабдяване и за отопление.

Чл.141. (1) Топлинната енергия за горещо водоснабдяване на сграда - етажна собственост, се определя чрез:

1. количеството вода, консумирано в сградата за битово горещо водоснабдяване, отчетено по общия водомер;

2. разхода на топлинна енергия за загряване на 1 куб. м вода от количеството по т.1, определен при условията и по реда на наредбата по чл.125, ал.3.

(2) Топлинната енергия по ал.1 се разпределя между потребителите при условията и по реда на наредбата по чл.125, ал.3.

Чл.142. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост, е разликата между общото количество топлинна енергия за разпределение в сграда - етажна собственост и количеството топлинна енергия за гореща вода, определено по чл.141, ал.1.

(2) Топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост, се разделя на топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация, топлинна енергия за отопление на общите части и топлинна енергия за отопление на имотите.

Чл.143. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, се определя от лицето, извършващо дялово разпределение на топлинната енергия в сградата съгласно методика по наредбата по чл.125, ал.3.

(2) Топлинната енергия за отопление на общите части на сградата - етажна собственост, при прилагане на дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, в които има отоплителни тела, се определя въз основа на:

1. мощността на отоплителните тела, или

2. показанията на инсталираните върху тях индивидуални разпределители.

(3) Топлинната енергия по ал.1 и 2 се разпределя между всички потребители пропорционално на отопляемия обем на отделните имоти по проект.

Чл.144. (1) Топлинната енергия за отопление на имотите се разпределя между отделните имоти въз основа на дяловите единици, определени по индивидуалните разпределители, монтирани на отоплителните тела в имот.

(2) Дяловата единица се определя от показанието на индивидуалния разпределител с отразени фактори за оценяване в съответствие със стандарта му.

(3) Топлинната енергия за една дялова единица се определя, като топлинната енергия за отопление на сградата, намалена с количеството топлинна енергия, определена по чл.143, ал.1 и ал.2, т.1, се раздели на сбора от дяловите единици за всички отоплителни тела в сградата.

(4) Топлинната енергия, отдадена от едно отоплително тяло, е произведението от дяловите единици, определени по показанията на индивидуалния разпределител на отоплителното тяло, и топлинната енергия за една дялова единица.

(5) **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** Топлинната енергия по ал.4 не може да надвишава максималната енергия, която отоплителното тяло може да отдаде за един отоплителен период, определена съгласно методика по наредбата по чл.125, ал.3, при съответния режим на работа на сградната инсталация.

(6) **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** При липса на средства за дялово разпределение за отопление в отделен имот и/или в отделно помещение топлинната енергия за отоплението им се изчислява, като инсталираната мощност на монтираните в тях отоплителни тела се умножи с максималния специфичен разход на сградата, определен по реда на наредбата по чл.125, ал.3.

Чл.145. (1) Топлинната енергия за отопление на имотите в сграда - етажна собственост, при прилагане на дялово разпределение чрез индивидуални топломери се определя въз основа на показанията на топломерите в отделните имоти.

(2) Топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация, и топлинната енергия за отопление на общите части при прилагане на дялово разпределение чрез индивидуални топломери се определя като разлика между топлинната енергия за отопление на сградата, определена по чл.142, ал.1, и топлинната енергия за отопление на имотите, определена по ал.1.

(3) Топлинната енергия по ал.2 се разпределя между всички потребители пропорционално на отопляемия обем на отделните имоти.

Чл.146. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.147. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.148. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Раздел VII Търговски взаимоотношения

Чл.149. (1) Продажбата на топлинна енергия се извършва на основата на писмени договори при общи условия, сключени между:

1. производител и топлопреносното предприятие;
2. производител и пряко присъединени потребители на топлинна енергия за стопански нужди;
3. топлопреносно предприятие и потребители на топлинна енергия за стопански нужди;

4. топлопреносно предприятие и асоциации на потребителите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост.

5. (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) топлопреносно предприятие и доставчик на топлинна енергия;

6. (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) доставчик на топлинна енергия и потребителите в сграда - етажна собственост.

(2) (изм., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) Общите условия на договорите по ал. 1, т. 1, 3, 4 и 5 се предлагат от топлопреносното предприятие, а по ал. 1, т. 2 - от производителя, а по ал. 1, т. 6 - от доставчика на топлинна енергия за одобряване от комисията.

Чл. 149а. (нов, ДВ, бр. 74 от 2006 г.)

(1) Потребителите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, могат да купуват топлинна енергия от доставчик, избран с решение на общото събрание на етажната собственост. За избора се съставя протокол съгласно Правилника за упражняването, реда и надзора в етажната собственост.

(2) Доставчици на топлинна енергия са юридически лица, регистрирани като търговци по българското законодателство, които отговарят на условията за финансово гарантиране на сключваните от тях сделки с топлопреносното предприятие.

(3) Гаранциите по ал. 2 се предоставят от доставчика в полза на топлопреносното предприятие във вид, при условия и по ред, предвидени в наредбата по чл. 125, ал. 3.

Чл. 149б. (нов, ДВ, бр. 74 от 2006 г.)

(1) При продажба на топлинна енергия от доставчик на потребители в сграда - етажна собственост, в писмения договор се определят:

1. правата и задълженията на страните;
2. цена на топлинната енергия;
3. редът за измерване, отчитане, разпределение и заплащане на топлинната енергия;
4. редът за осигуряване на достъп до отоплителните тела и средствата за дялово разпределение;
5. изисквания към качеството на услугата;
6. отговорността при неизпълнение на задълженията;
7. редът за разглеждане на жалби и рекламации от потребителите;
8. редът и условията за прекратяване на договора.

(2) Неразделна част от договора по ал. 1 са:

1. копие от договора с топлопреносното предприятие;
2. методиката за дялово разпределение на потребената топлинна енергия;
3. протокол от общото събрание на етажната собственост.

(3) В договора по ал. 1 услугата дялово разпределение се извършва от и за сметка на доставчика самостоятелно или по сключен от него договор с лице, регистрирано по реда на чл. 139а.

Чл. 150. (1) Продажбата на топлинна енергия от топлопреносното предприятие на потребители на топлинна енергия за битови нужди се осъществява при публично известни общи условия, предложени от топлопреносното предприятие и одобрени от комисията, в които се определят:

1. правата и задълженията на топлопреносното предприятие и на потребителите;
2. редът за измерване, отчитане, разпределение и заплащане на количеството топлинна енергия;
3. отговорността при неизпълнение на задълженията;
4. условията и редът за включване, прекъсване и прекратяване на топлоснабдяването;
5. редът за осигуряване на достъп до отоплителните тела, средствата за търговско

измерване или други контролни приспособления.

6. (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) редът и сроковете за предоставяне и получаване от потребителите на индивидуалните им сметки за разпределение на топлинна енергия по начин, удостоверяващ времето, от което тече срокът за възражение.

(2) Топлопреносните предприятия задължително публикуват одобрените от комисията общи условия най-малко в един централен и в един местен всекидневник в градовете с битово топлоснабдяване. Общите условия влизат в сила 30 дни след първото им публикуване, без да е необходимо изрично писмено приемане от потребителите.

(3) В срок до 30 дни след влизането в сила на общите условия потребителите, които не са съгласни с тях, имат право да внесат в съответното топлопреносно предприятие заявление, в което да предложат специални условия. Предложените от потребителите и приети от топлопреносните предприятия специални условия се отразяват в писмени допълнителни споразумения.

Чл.151. (1) Потребители на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, могат да учредят асоциация, с която топлопреносното предприятие да сключи договор за продажба на топлинна енергия, използвана от потребителите в сградата.

(2) В договора по ал.1 се определят:

1. правата и задълженията на страните по договора;
2. редът за измерване, отчитане и заплащане на количеството топлинна енергия по показания на топломера в абонатната станция;
3. гаранции, обезпечавачи изпълнението на задълженията на страните по договора;
4. отговорността при неизпълнение на задълженията;
5. редът за разглеждане на рекламации;
6. условията и редът за прекратяване на договора.

(3) Договорът по ал.1 се сключва по преференциална цена на топлинната енергия за асоциацията, определена от комисията по предложение на топлопреносните предприятия.

(4) Договорът за продажба на топлинна енергия по преференциална цена се прекратява при прекратяването на асоциацията по ал.1 или при прекратяване на членство на потребител в асоциацията. От момента на прекратяването на договора потребители на топлинна енергия са собствениците или ползвателите на имотите в сграда - етажна собственост.

Чл.152. (1) Асоциацията по чл.151, ал.1 е доброволно обединение на всички потребители на топлинна енергия в сграда - етажна собственост. Регистрацията на асоциацията се извършва по реда на глава първа от Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Съдът вписва в регистъра данните по чл.18, ал.1, т.1-3, 5, 6, 8 и 9 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Асоциацията по чл.151, ал.1 се учредява за повишаване и подобряване на условията и средата за живеене в сграда - етажна собственост, и може:

1. да извършва покупка на топлинна енергия от топлопреносното предприятие, която ще се използва в сградата - етажна собственост;
2. да отчита показанията на средствата за измерване и разпределение на количеството топлинна енергия;
3. да създава нова или да актуализира съществуващата документация с данни за отопляемите обекти и за консумацията на топла вода;
4. да осъществява контрол върху отоплителните тела и водомерите, включително върху тези, към които е прекратено топлоподаването и водоподаването;
5. да извършва ремонт и настройка на сградните инсталации самостоятелно или чрез

други лица, включително саниране на сградата - етажна собственост;

6. да полага грижи за сградните инсталации и сградата - етажна собственост;

7. да извършва други дейности, свързани с обслужването на имотите в сградата - етажна собственост;

8. да извършва стопанска дейност.

(3) Асоциацията по чл.151, ал.1 е юридическо лице и не разпределя печалба.

(4) Асоциацията се прекратява на основанията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(5) При прекратяване на асоциацията се извършва ликвидация. Ликвидацията се извършва от управителя или от определено от общото събрание лице. Относно неплатежоспособността, съответно несъстоятелността, реда за ликвидация и правомощията на ликвидатора се прилагат съответно разпоредбите на Търговския закон.

(6) Учредителите на асоциацията приемат устав, който трябва да съдържа:

1. наименованието на асоциацията;

2. целите и средствата за тяхното постигане;

3. седалището;

4. размера на първоначалните вноски;

5. предмета на стопанска дейност;

6. органите на управление;

7. правомощията на органите на асоциацията;

8. правилата относно възникването и прекратяването на членството, както и реда за уреждане на имуществените отношения при прекратяване на членството;

9. срока, за който е учредена асоциацията, ако има такъв;

10. реда за определяне на размера и начина на внасяне на вноските.

(7) Всеки член има право да участва в управлението на асоциацията, да бъде информиран за нейната дейност, да се ползва от имуществото и от резултатите от дейността по реда, предвиден в устава. Всеки член е длъжен да прави вноски в размер, предвиден в устава. Членството се прекратява по реда и начина, определени в устава.

(8) Вноските на членовете на асоциацията до размера на задължението на асоциацията по договора за продажба на топлинна енергия по чл.151 не са част от стопанската дейност на асоциацията.

(9) Органи на асоциацията са общото събрание и управителят.

(10) Общото събрание се състои от всички членове на асоциацията - потребители на топлинна енергия.

(11) Общото събрание:

1. изменя и допълва устава;

2. приема други вътрешни актове;

3. избира и освобождава управител и ликвидатор;

4. приема, освобождава и изключва членове;

5. взема решение за прекратяване на асоциацията;

6. приема основните насоки и програма за дейността на асоциацията;

7. приема бюджета на асоциацията;

8. взема решения относно дължимостта и размера на членския внос и/или на вноските;

9. приема отчета за дейността на асоциацията;

10. взема и други решения, предвидени в устава.

(12) Решенията на общото събрание подлежат на съдебен контрол относно тяхната законосъобразност и съответствие с устава пред окръжния съд по седалището на

асоциацията.

(13) Общото събрание се свиква от управителя по негова инициатива или по искане на една трета от членовете на асоциацията. Ако управителят в едноседмичен срок не отправи писмено покана за свикване на общото събрание, то се свиква от заинтересованите членове или от упълномощено от тях лице.

(14) Поканата трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото за провеждането на общото събрание и по чия инициатива то се свиква.

(15) Поканата се поставя на мястото за обявления в сградата, в която се намира управлението на асоциацията, най-малко една седмица преди насрочения ден.

(16) Общото събрание е законно, ако присъстват повече от половината от всички членове, освен ако уставът разпорежда друго. При липса на кворум събранието се отлага с един час по-късно на същото място и при същия дневен ред и може да се проведе, колкото и членове да се явят, освен ако уставът разпорежда друго.

(17) Член на общото събрание няма право на глас при решаването на въпроси, отнасящи се до него, неговия съпруг (съпруга) или роднини по права линия без ограничения, по сребрена линия - до четвърта степен, или по сватовство - до втора степен включително.

(18) Едно лице може да представлява не повече от трима членове на общото събрание въз основа на писмено пълномощно, освен ако друга норма на представителство или събрание на пълномощниците са предвидени в устава. Преупълномощаване не се допуска.

(19) Всеки член на общото събрание има право на един глас. Решенията на общото събрание се вземат с мнозинство от присъстващите.

(20) Управителят на асоциацията е физическо лице - член на асоциацията, което:

1. представлява асоциацията;
2. осигурява изпълнението на решенията на общото събрание;
3. се разпорежда с имуществото на асоциацията при спазване изискванията на устава;
4. подготвя и внася в общото събрание проект на бюджет;
5. подготвя и внася в общото събрание отчет за дейността на асоциацията;
6. взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно устава не са от компетентността на общото събрание;
7. изпълнява и други задължения, предвидени в устава.

Чл.153. (1) Всички собственици и титуляри на вещно право на ползване в сграда - етажна собственост, присъединени към абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, са потребители на топлинна енергия и са длъжни да монтират средства за дялово разпределение по чл.140, ал.1, т.3 на отоплителните тела в имотите си и да заплащат цена за топлинна енергия при условията и по реда, определени в съответната наредба по чл.36, ал.3.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Когато две трети от собствениците и титулярите на вещно право на ползване в сграда - етажна собственост, присъединени към абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, не желаят да бъдат потребители на топлинна енергия за отопление и/или за горещо водоснабдяване, те са длъжни да декларират писмено това пред топлопреносното предприятие и да поискат прекратяване на топлоснабдяването за отопление и/или горещо водоснабдяване от тази абонатна станция или от нейното самостоятелно отклонение.

(3) Лицата по ал.2 се смятат за потребители на топлинна енергия до датата на прекратяване на топлоснабдяването.

(4) Теплопреносното предприятие е длъжно да извърши исканото прекратяване по ал.2

в срок до 15 дни след постъпване на заявлението.

(5) При въведена система за дялово разпределение на топлинна енергия потребителите в сграда - етажна собственост, нямат право да прекратяват подаването на топлинна енергия към отоплителните тела в имотите си чрез физическото им отделяне от сградната инсталация.

(6) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Потребителите в сграда - етажна собственост, които прекратят топлоподаването към отоплителните тела в имотите си, остават потребители на топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация и от отоплителните тела в общите части на сградата.

Чл.154. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Задълженията на потребителите - неизправни длъжници, и на асоциацията по чл.151, ал.1 към топлопреносното предприятие могат да се събират по реда на чл.237, буква "к" от Гражданския процесуален кодекс, въз основа на извлечението от сметките на топлопреносното предприятие като задълженията на потребителите с въведена система за дялово разпределение - неизправни длъжници, се събират само след изготвена и приложена изравнителна сметка за съответната година, за която е задължението..

(2) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.155. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Потребителите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, заплащат консумираната топлинна енергия по един от следните избрани от тях начини:

- 1. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** на 10 равни месечни вноски и две изравнителни вноски;
- на месечни вноски, определени по прогнозна консумация за сградата, и една изравнителна вноска;
- по реална месечна консумация.

(2) Правилата за определяне на прогнозната консумация и изравняването на сумите за действително консумираното количество топлинна енергия за всеки отделен потребител се определят с наредбата по чл.125, ал.3.

Чл.156. (1) Топлинната енергия се измерва със средства за търговско измерване - собственост на топлопреносното предприятие, монтирани на границата на собственост на съоръженията.

(2) Границата на собственост на съоръженията:

- между производителя и топлопреносното предприятие е последната спирателна арматура на производителя;
- между топлопреносното предприятие или производителя и стопанските потребители е последната спирателна арматура преди присъединителните тръбопроводи на потребителите;
- между топлопреносното предприятие и потребителите на топлинна енергия в самостоятелна сграда или в сграда - етажна собственост, е последната спирателна арматура преди разпределителната мрежа на сградните инсталации.

(3) Когато топлинната енергия се измерва със средства за търговско измерване, монтирани на място, различно от границата на собственост по ал. 2, начинът за отчитане на топлинната енергия се урежда съгласно наредбата по чл.125, ал.3.

Глава единадесета
НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ ПО
КОМБИНИРАН НАЧИН
(загл. изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

Раздел I
Производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни
източници
(разд.отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

Чл.157. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.; отм.,бр.49 от 2007 г.)

Чл.158. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

Чл.159. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

Чл.160. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

Чл.161. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Раздел II
Производство на електрическа енергия от топлоелектрически централи с
комбиниран начин на производство

Чл.162. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Общественият доставчик, съответно крайните снабдители са длъжни да изкупят от производители, присъединени към съответната мрежа цялото количество електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, регистрирано със сертификат за произход, с изключение на количествата, които производителят ползва за собствени нужди или има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII или с които участва на балансиращия пазар.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Електрическата енергия по ал.1 се изкупува по преференциални цени съгласно съответната наредба по чл.36, ал.3.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Начинът за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство в зависимост от вида на технологичния цикъл, изискванията към техническите средства за измерване и регистриране на електрическата енергия от комбинирано производство, се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Формата, съдържанието, условията и редът за издаване на сертификатите на произход на електрическата енергия от комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия се определят с наредбата по чл.159, ал.3.

Чл.162а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Преносното предприятие и разпределителните предприятия са длъжни приоритетно да присъединяват всички централи, произвеждащи електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство с инсталирана мощност до 10 MW, към преносната, съответно към разпределителната мрежа.

(2) Разходите, необходими за присъединяване на централата към съответната мрежа до границата на собственост на електрическите съоръжения, се поемат от производителя.

(3) Разширението и реконструкцията на преносната и/или разпределителната мрежа, свързани с присъединяването на централата по ал.1, са задължение на преносното, съответно на разпределителното предприятие, след заплащане на цена за присъединяване.

(4) За осъществяване на разширението и реконструкцията на мрежите по ал.3 преносното и/или съответното разпределително предприятие имат право да кандидатстват за външно финансиране.

Чл.163. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Критериите, на които трябва да отговаря анализът на националния потенциал за високоефективно комбинирано производство по чл.4, ал.2, т.11, се определят с наредбата по чл.162, ал.3.

Глава дванадесета ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

Раздел I

Общи положения

Чл.164. Газоснабдяването е съвкупност от дейностите по пренос, транзитен пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ за осигуряване на нуждите на потребителите.

Чл.165. Обектите и съоръженията за извършване на дейностите по пренос, съхранение и разпределение на природен газ на територията на страната, които са свързани помежду си, функционират в единна газотранспортна система с общ режим на работа.

Раздел II

Пренос, транзитен пренос, съхранение и разпределение на природен газ

Чл.166. Преносът на природен газ и експлоатацията на газопреносна мрежа се извършват от преносното предприятие, получило лицензия по чл.39, ал.1, т.2.

Чл.167. (1) Транзитен пренос на природен газ през територията на страната за други страни се извършва от преносното предприятие.

(2) Транзитен пренос може да се извършва и от лице, което е получило лицензия по чл.39, ал.1, т.9.

Чл. 168. Съхранението на природен газ и експлоатацията на съоръженията за съхранение се осъществяват от лице, получило лицензия по чл.39, ал.1, т.4.

Чл.169. Разпределението на природен газ и експлоатацията на разпределителните мрежи се осъществяват от разпределителни предприятия, получили лицензия по чл.39, ал.1, т.3.

Чл.170. Преносното предприятие осигурява:

1. единното управление и надеждното функциониране на газопреносната мрежа;
2. преноса на природен газ по газопреносната мрежа и отчитането му;
3. поддържането на обектите и съоръженията на газопреносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;
4. развитие на газопреносната мрежа в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на газоснабдяването и извън тях, когато е икономически обосновано;
5. поддържането и развитието на спомагателните мрежи.

Чл.171. Разпределителното предприятие осигурява:

1. управлението и надеждното функциониране на разпределителната мрежа;
2. разпределението на природен газ по разпределителната мрежа и отчитането му;
3. поддържането на обектите и съоръженията от разпределителната мрежа в съответствие с техническите изисквания;
4. развитието на разпределителната мрежа в съответствие с прогнозите за потребление на природен газ, приети от комисията, и извън тях, когато е икономически обосновано;
5. поддържането и развитието на спомагателните съоръжения и мрежи за разпределение на природен газ.

Чл.172. (1) Преносното и разпределителните предприятия са длъжни да предоставят

достъп при условията на равнопоставеност до преносната си и/или разпределителните си мрежи на лицата, отговарящи на условията, определени в правила, приети от комисията.

(2) Преносното, съответно разпределителните предприятия могат да откажат достъп поради липса на капацитет или в случай, че предоставянето на достъп би довело до нарушаване на техническите условия и сигурност на мрежите или би попречило на предприятията да изпълнят задълженията си за обществени услуги, или ако предоставянето на достъп би причинило сериозни икономически и финансови трудности на преносното предприятие, съответно на разпределителното предприятие, вследствие сключени договори за доставка с клауза "вземай или плащай".

Чл.172а. (нов, ДВ, бр.74 от 2006 г.)

(1) Общественият доставчик, общественият снабдител, крайният снабдител и търговецът могат да подадат молба до комисията за временно освобождаване на преносното или разпределителното предприятие от задължението му за предоставяне на достъп по чл.172, ал.1 в случаите, когато предоставянето на достъп би причинило сериозни икономически и финансови затруднения вследствие на сключени преди влизането в сила на този закон договори за доставка с клауза "вземай или плащай".

(2) Молбата по ал.1 се подава за всеки отделен случай преди или незабавно след отказа за достъп до системата.

(3) Молбата по ал.1 трябва да бъде придружена от изчерпателна информация за вида и обхвата на икономическите и финансовите затруднения и за предприетите мерки за преодоляването им.

(4) Комисията разрешава временното освобождаване по ал.1 при липса на друга икономически обоснована възможност за предоставяне на достъп и при отчитане на следните критерии:

1. изпълнението на задълженията към обществото и обезпечаването на сигурността на снабдяването;
2. позицията на предприятието на газовия пазар и фактическото състояние на конкуренцията на този пазар;
3. степента на икономическите и финансовите затруднения;
4. условията и сроковете на договорите;
5. предприетите мерки за преодоляване на затрудненията;
6. доколко при поемането на задълженията "вземай или плащай" предприятието е могло да предвиди съобразно разпоредбите на този закон възникването на сериозни затруднения;
7. нивото на свързаност на системата с други системи и степента на взаимодействие на тези системи;
8. последиците на временното освобождаване върху ефективното прилагане на разпоредбите на този закон, свързани с развитие на конкурентен пазар на природен газ.

(5) Решението на комисията по ал.4 е мотивирано.

(6) Не са налице сериозни затруднения по ал.1, когато:

1. продажбите на природен газ не са паднали под нивото на минималните договорени количества по договори за закупуване на газ "вземай или плащай";
2. условията по съответния договор за закупуване на газ "вземай или плащай" могат да бъдат преговорени.

(7) Комисията уведомява незабавно Европейската комисия за влязло в сила решение по ал.4 за временно освобождаване и изпраща необходимата информация.

(8) По искане на Европейската комисия комисията може в 28-дневен срок да измени или отмени решението си по ал.4, за което уведомява Европейската комисия.

(9) Комисията уведомява Европейската комисия в случаите, когато не измени или отмени решението си при условията на ал.8. В този случай временното освобождаване се решава от Европейската комисия.

Чл.172б. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Операторите на газохранилища предоставят достъп до хранилища на природен газ на операторите на преносната и разпределителните мрежи, обществения доставчик, обществените снабдителни, крайните снабдителни, търговците на природен газ и привилегированите потребители при условията на равнопоставеност.

(2) Операторите на газохранилища могат да откажат достъп:

1. поради липса на капацитет;

2. в случай че предоставянето на достъп би довело до нарушаване на техническите условия и сигурност на съоръженията;

3. в случай че предоставянето на достъп би попречило на операторите да изпълнят задълженията си за обществени услуги.

Чл.172в. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) При значителни промени за развитието на преносната мрежа, на разпределителни мрежи в рамките на една обособена територия по чл.43, ал.5 и с цел насърчаване на инвестициите министърът на икономиката и енергетиката по молба на заинтересованите лица може да подаде искане до Европейската комисия за временно освобождаване от прилагането в тази територия на разпоредбите на чл.37 и 38, глава четвърта, чл.172, ал.1 и чл.197, ал.2.

(2) Министърът на икономиката и енергетиката преценява основателността на молбата по ал.1 при отчитане на следните критерии:

1. необходимост от инфраструктурни инвестиции, които в конкурентна пазарна среда не биха били икономически обосновани;

2. възвръщаемост на необходимите инвестиции;

3. големина и продължителност на съществуване на газовата система в обособената територия;

4. перспективи за развитие на съответния газов пазар;

5. големина, местонахождение, характеристики, социално-икономически и демографски фактори в обособената територия.

(3) За новоизградени преносни мрежи временно освобождаване може да се предостави само ако в обособената територия няма други такива мрежи или съществуващите са изградени преди по-малко от 10 години. В тези случаи освобождаването не може да бъде за повече от 10 години, считано от първата доставка на природен газ в обособената територия.

(4) За разпределителни мрежи временно освобождаване може да се предостави за срок не по-дълъг от 20 години от първата доставка на природен газ в обособената територия.

(5) Министърът на икономиката и енергетиката се произнася по молбата в тримесечен срок и след влизането в сила на акта, с който молбата е приета за основателна, незабавно подава искане за временно освобождаване до Европейската комисия.

Раздел III

Сделки с природен газ

Чл.173. (1) Сделките с природен газ се извършват въз основа на писмени договори при спазване на разпоредбите на този закон и на правилата за търговия с природен газ, приети от комисията.

(2) С правилата по ал.1 се определя начинът на администриране на сделките с природен газ.

Чл.174. Сделките с природен газ са доставка, пренос по преносна и разпределителни мрежи и съхранение на природен газ.

Чл.175. Страни по сделките с природен газ са:

1. обществен доставчик на природен газ;
2. **(отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)**
3. добивни предприятия;
4. оператори на газохранилища;
5. преносно предприятие;
- 5а. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** комбиниран оператор;
6. разпределително предприятие;
7. търговци на природен газ;
8. привилегировани потребители;
9. потребители, които не са привилегировани потребители.
10. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** краен снабдител на природен газ;
11. **(нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** потребители - клиенти на крайния снабдител.

Чл.176. (1) Добивните предприятия могат да сключват сделки за доставка на природен газ с обществения доставчик на природен газ, с обществения снабдител на природен газ, с оператори на газохранилища, с търговци на природен газ и с привилегировани потребители.

(2) Добивните предприятия могат да сключват сделки за пренос на природен газ с преносното и разпределителното предприятие.

(3) Добивните предприятия могат да сключват сделки за съхранение на природен газ с операторите на газохранилища.

(4) Добивни предприятия и потребители по чл.175, т.8 и 9 на природен газ във и извън страната могат да изграждат помежду си преки газопроводи и да сключват договори за доставка на природен газ през тези газопроводи.

Чл.176а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Добивните предприятия, общественият доставчик на природен газ, обществените снабдители с природен газ, крайните снабдители, операторите на газохранилища, търговците на природен газ и привилегированите потребители могат да сключват сделки за доставка на природен газ с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, или регистрирани в държава, с която Република България има постигната договореност по силата на международен акт за взаимно прилагане на съответното право на Европейските общности:

1. когато на добивните предприятия, търговците на природен газ, обществения доставчик на природен газ, обществените снабдители с природен газ, крайните снабдители с природен газ и на привилегированите потребители е признато правото за свободна търговия с природен газ съгласно законодателството на другата държава, и
2. при условията на взаимност, когато законодателството на другата държава предвижда възможност за свободна търговия с природен газ за свои привилегировани потребители.

Чл.177. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Общественият доставчик на природен газ е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по

Споразумението за Европейското икономическо пространство, което може да сключва сделки за доставка на природен газ с добивни предприятия, с търговци на природен газ, с обществени снабдители на природен газ, с привилегировани потребители и с потребители, пряко присъединени към преносната мрежа.

(2) Общественият доставчик на природен газ може да сключва сделки за пренос на природен газ с преносните и разпределителните предприятия.

(3) Общественият доставчик на природен газ може да сключва сделки за съхранение на природен газ с операторите на газохранилища.

(4) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.178. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Обществените снабдители на природен газ са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, които сключват сделки за доставка на природен газ с крайни потребители, присъединени към газоразпределителната мрежа, за територията, за която са лицензирани.

(2) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.178а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Крайният снабдител е лицензирано за дейността си лице, което осигурява снабдяването с природен газ на битови потребители и предприятия с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн. лв. в съответствие с правилата по чл.21, ал.1, т.8.

Чл.178б. (нов,ДВ,бр.55 от 2007 г.) Доставката на природен газ от обществения доставчик и от крайните снабдители е всеобщо предлагана услуга по смисъла на този закон.

Чл.179. (1) Търговец на природен газ може да бъде всяко българско и чуждестранно юридическо лице, което е регистрирано като търговец по Търговския закон или по националното си законодателство.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Извън случаите на чл.176а, търговците на природен газ сключват сделки с природен газ с добивни предприятия във или извън страната с привилегировани потребители, с други търговци на природен газ, с обществения доставчик на природен газ и с оператори на газохранилища.

Чл.180. (1) Привилегированите потребители са потребители на природен газ, отговарящи на определени условия, определени в правилата по чл.173, ал.1, и имащи право да избират лицата, от които да закупуват природен газ във и/или извън страната.

(2) Привилегированите потребители са задължени да уведомяват предварително преносното предприятие и/или разпределителното предприятие за сключените от тях договори за природен газ по ред и във форма, определени в правилата по чл.173, ал.1.

(3) Преносното и/или разпределителното предприятие отчита консумирания природен газ по ред и начин, определени в правилата по чл.173, ал.1.

Чл.181. Договорите за природен газ се сключват:

1. при регулирани от комисията цени за всеобщо предлагани услуги по преноса, разпределението и доставката на природен газ;

2. при свободно договаряни между страните цени на организиран пазар, администриран и управляван от оператора на преносната система, при условията на правилата по чл.173, ал.1.

Чл.182. (1) Добивните предприятия, търговците на природен газ и привилегированите потребители сключват сделки с природен газ помежду си при свободно договорени цени.

(2) Страните по ал.1 и преносното предприятие сключват и сделки с природен газ за балансиране на пазара при условия, по ред и правила за ценообразуване на природния газ, предназначен за балансиране, предвидени в правилата по чл.173, ал.1.

Чл.183. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

Чл.183а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Крайният снабдител продава природен газ при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. условията за качество на снабдяването;
2. информация, която се предоставя от снабдителя;
3. срок на договора;
4. отговорността на енергийното предприятие за неизпълнение на общите условия.

(3) Крайният снабдител публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) Публикуваните общи условия влизат в сила за потребителите, които купуват природен газ от краен снабдител, без изрично писмено приемане.

Чл.183б. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Потребителите на крайния снабдител сключват договор с разпределителното предприятие за преноса по разпределителни мрежи на консумирания от тях природен газ при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. условията за качество на снабдяването;
2. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването;
3. отговорността на енергийното предприятие при нерегламентирано прекъсване и некачествено снабдяване.

(3) Разпределителното предприятие публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) Публикуваните общи условия влизат в сила за потребителите, които купуват природен газ от краен снабдител, без изрично писмено приемане.

Чл.184. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Общественият доставчик, обществените снабдители и крайните снабдители на природен газ могат да събират вземанията си за природен газ от неизправни длъжници по реда на чл.237, буква "к" от Гражданския процесуален кодекс въз основа на извлечения от сметките.

Раздел IV

Оперативно управление

Чл.185. (1) Централизираното оперативно управление, координиране и контрол на режима на работа на газопреносната мрежа се осъществяват от оператора на преносната мрежа.

(2) Оперативното управление на всяка разпределителна мрежа се осъществява от оператор на разпределителната мрежа.

(3) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Разпореденията на оператора на газопреносната мрежа са задължителни за операторите на газоразпределителните мрежи, потребителите, добивните предприятия и операторите на газохранилища, присъединени към преносната мрежа и за другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, в случаите когато комбинираният оператор е част от вертикално интегрирано предприятие.

(4) Операторът на газопреносната мрежа е специализирано звено в структурата на

преносното предприятие.

(5) Операторите на разпределителните мрежи са специализирани звена в структурата на разпределителните предприятия.

Чл.186. (1) Операторът на преносната мрежа осигурява:

1. надеждно, безопасно и ефективно функциониране на газопреносната мрежа;
2. поддържане на баланса между вноса, добива и потреблението на природен газ;
3. пренос на природен газ по газопреносната мрежа при спазване на изискванията за качество;
4. равнопоставеност на потребителите при преноса на природен газ;
5. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи;
6. оперативно ръководство на режимите на работа на хранилищата при нагнетяване и добив на природен газ;
7. оптимален режим на работа на преносната мрежа при извършване на дейността по транзитен пренос на природен газ.

(2) Операторът на транзитната мрежа осигурява:

1. надеждно, безопасно и ефективно функциониране на транзитната мрежа;
2. транзит на природен газ по транзитната мрежа;
3. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи и съоръжения;
4. оперативно ръководство на режимите на работа на хранилищата при нагнетяване и добив на природен газ.

Чл.186а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато комбинираният оператор е част от вертикално интегрирано предприятие, дейността му трябва да бъде независима по правноорганизационна форма и при вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с пренос, транзитен пренос и съхранение.

(2) За осигуряване независимостта на оператора по ал.1 лицата, отговорни за управлението, включително оперативното управление, на комбинирания оператор:

1. не могат да участват в управлението на другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, които извършват добив, разпределение, обществена доставка, обществено снабдяване и търговия с природен газ;
2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения;
3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Комбинираният оператор изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на целта по ал.1 и 2, която съдържа конкретни задължения на служителите за постигането ѝ. Комбинираният оператор определя служител, отговарящ за контрола по изпълнението на програмата.

(4) Комбинираният оператор изготвя годишен отчет за мерките по ал.3, който се представя на комисията от определения служител и се публикува в бюлетина по чл.15, ал.1.

Чл.187. (1) За целите на измерването на природния газ операторът на преносната мрежа осигурява:

1. техническо и метрологично осигуряване, развитие и модернизация на средствата за търговско измерване на количеството природен газ, постъпващ и напускащ преносната система;
2. поддържане на база данни с регистрацията от средствата за търговско измерване на количеството природен газ по т.1 и по сделките със свободно договорени цени и на

балансиращия пазар.

(2) Собствениците на средства за търговско измерване на количеството природен газ предоставят на оператора на преносната мрежа данните от измерванията на тези средства, отнасящи се до сделките със свободно договорени цени и сбалансиращия природен газ.

(3) Страните по сделките с природен газ имат право да получават информация от базата данни относно количествата природен газ, търгувани от тях по сделките.

(4) Условието и редът за обслужване на средствата за търговско измерване, поддържане на базата данни и достъпът до тях се уреждат с правилата по чл.173, ал.1.

Чл.188. Операторът на газопреносната мрежа администрира сделките на свободно договорени цени с природен газ и организира балансирането на пазара на природен газ в съответствие с правилата по чл.173, ал.1, като:

1. поддържа регистри за лицата, сключващи сделки при свободно договорени цени и за балансиране на пазара на природен газ;

2. поддържа регистри за сключените между лицата по т.1 договори;

3. приема, подрежда в приоритетни списъци по цена и технологични критерии и диспечира предложения и заявки за покупка/продажба за балансиране на пазара на природен газ;

4. прилага методика за изчисляване и определя цени набалансиращия природен газ за всеки период на сетълмент;

5. изготвя предварителни и окончателни уведомления за дължимите суми по сделки за балансиране на пазара на природен газ от участниците за всеки период на сетълмент;

6. контролира финансовата обезпеченост на сделките за балансиране на пазара на природен газ и дава задължителни указания във връзка с това на участниците на пазара;

7. при възникване на обстоятелства, застрашаващи сигурността на работата на газопреносната система или на части от нея, има право временно да спира изпълнението на сделки или да променя договорените количества природен газ по тях при условия и по начин, описани в правилата по чл.173, ал.1;

8. предоставя информация за прогнозно потребление на природен газ, ограничения в газопреносната система, справки за цени на природния газ при балансиране на пазара за минали периоди и друга информация, необходима на участниците.

Чл.189. (1) Преносното предприятие е страна по всички сделки за балансиране на пазара на природен газ.

(2) Преносното предприятие не формира печалба от сделките по ал.1.

(3) Разходите за изпълнение на функциите по чл.188 се признават за икономически обосновани разходи по чл.31, т.2.

Чл.190. Операторите на разпределителните мрежи осигуряват:

1. надеждно, безопасно и ефективно функциониране на разпределителната мрежа;

2. разпределение на природен газ до потребителите при спазване на изискванията за сигурност и качество;

3. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи;

4. равнопоставеност на потребителите при разпределението на природен газ.

Чл.190а. (нов, ДВ, бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато разпределително предприятие е част от вертикално интегрирано предприятие, дейността му трябва да бъде независима по правноорганизационна форма и при вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределение.

(2) За осигуряване независимостта на разпределителното предприятие по ал.1 лицата, отговорни за управлението, включително оперативното управление, на газоразпределителните мрежи:

1. не могат да участват в управлението на другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, които извършват добив, пренос, обществена доставка, обществено снабдяване и търговия с природен газ;

2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения;

3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Разпределителното предприятие изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на целта по ал.1 и 2, която съдържа конкретни задължения на служителите за постигането ѝ. Разпределителното предприятие определя служител, отговарящ за контрола по изпълнението на програмата.

(4) Разпределителното предприятие изготвя годишен отчет за мерките по ал.3, който се представя на комисията от определения служител и се публикува в бюлетина по чл.15, ал.1.

(5) Разпоредбите на ал.1-4 не се прилагат към вертикално интегрирани предприятия за природен газ, когато към съответната разпределителна мрежа са присъединени по-малко от 100 000 крайни потребители на природен газ.

Чл.191. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Операторите на преносната и разпределителните мрежи са длъжни да пазят поверителността на информацията, която е търговска тайна, получена при и по повод изпълнението на техните задължения, както и да предоставят информация относно дейностите им по недискриминационен начин.

Чл.192. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Условието и редът, при които се осъществява дейността на операторите на преносната и разпределителните мрежи, се определят с наредба на министъра на икономиката и енергетиката.

Раздел V

Измерване на природния газ

Чл.193. Преносът на природен газ се извършва по газопреносна мрежа по газопроводи с високо налягане до изходите на газоизмервателни или до изходите на газорегулиращи станции.

Чл.194. Разпределение на природен газ се извършва по газоразпределителната мрежа от изходи на газоизмервателни станции или от изходи на газорегулиращи станции на преносната мрежа до газоизмервателния уред при потребителя.

Чл.195. (1) Измерването на количеството природен газ за потребителите, присъединени към преносната мрежа, се извършва със средства за търговско измерване - собственост на преносното предприятие.

(2) Измерването на количеството природен газ за потребителите, присъединени към разпределителните мрежи, се извършва със средства за търговско измерване - собственост на разпределителните предприятия.

(3) Измерването на количеството природен газ за съхранение се извършва със средства за търговско измерване - собственост на предприятието, получило лицензия за съхранение на природен газ.

(4) Потребителите на природен газ или собствениците, в чиито имоти са монтирани уредите за търговско измерване, са длъжни да осигуряват достъп на упълномощени

представители на обществения снабдител до тях за монтиране и контрол, отчитане и обслужване на измервателните уреди при условия, определени в общите условия по чл.183.

(5) Операторите на преносната мрежа, на разпределителните мрежи и/или хранилища вземат решение за местоположението и вида на инсталираните средства за търговско измерване.

Раздел VI

Присъединяване към газопроводната мрежа

Чл.196. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Присъединяването към преносната и разпределителните мрежи се извършва при условия и по ред, определени в наредба за присъединяване, издадена от министъра на икономиката и енергетиката.

(2) Присъединяването към газопреносната и/или газоразпределителните мрежи на добивни предприятия, предприятия за съхранение на природен газ, разпределителни предприятия и крайни потребители се извършва по цени, определени по реда на съответната наредба по чл.36, ал.3 и на основата на писмен договор, сключен между преносното, съответно разпределителните предприятия и присъединяваните лица.

Чл.197. (1) Преносното предприятие е длъжно да присъедини към своята мрежа в определена от него точка разпределителните предприятия, добивните предприятия и предприятията за съхранение на природен газ.

(2) Към преносната мрежа могат да се присъединяват и привилегировани потребители на природен газ чрез преки присъединителни газопроводи.

(3) Преносното предприятие може да откаже присъединяването към преносната мрежа, когато:

1. липсва капацитет на мрежата, или
2. липсва връзка с мрежата, и
3. извършването на подобрене на мрежата е икономически необосновано.

(4) В случай на отказ по ал.3 добивните предприятия, предприятията за съхранение на природен газ и привилегированите потребители на природен газ могат да изградят за своя сметка съответната връзка с преносната мрежа.

(5) Собственикът на присъединителния газопровод е длъжен да осигури неговото обслужване, поддръжка и ремонт.

(6) Преносното предприятие може по искане на собственика срещу заплащане да обслужва, поддържа и ремонтира присъединителните газопроводи.

(7) Пряко присъединените към газопреносната мрежа потребители са длъжни да предоставят достъп на съответното газоразпределително предприятие, получило лицензия, през собствените си съоръжения за целите на преноса на природен газ до други потребители на територията, определена в лицензията. Цената за предоставения достъп се определя по методика, одобрена от комисията.

Чл.198. Разпределителните предприятия са длъжни да изградят за своя сметка разпределителната си мрежа до определената от преносното предприятие точка на присъединяване.

Чл.199. (1) Разпределителното предприятие е длъжно да присъединява и осигурява снабдяването на потребителите с природен газ при условията на равнопоставеност и при спазване на техническите изисквания за надеждност и безопасност.

(2) С разрешение на комисията разпределителното предприятие може да присъединява потребител на природен газ, който се намира на територията на друго

разпределително предприятие, когато това е технически и икономически целесъобразно и е в интерес на потребителите.

(3) Отклоненията и съоръженията за присъединяване на потребителите към съответната разпределителна мрежа се изграждат от разпределителното предприятие.

Чл.200. (1) (изм.,ДВ,бр.95 от 2005 г., бр.74 от 2006 г.) Устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ, се регламентират с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката и енергетиката и председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ, се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на икономиката и енергетиката.

(3) (изм.,ДВ,бр.95 от 2005 г., бр.74 от 2006 г.) Устройството и безопасната експлоатация на нефтопроводи и нефтопродуктопроводи на територията на Република България се определят в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката и енергетиката и председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

Глава тринадесета **ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ**

Чл.201. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Комисията или министърът на икономиката и енергетиката прилагат мерките по ал.2, когато установят, че контролираните по този закон лица, техните служители, лица, които по договор изпълняват ръководни функции в тях или сключват сделки за тяхна сметка, са извършили или извършват действия, с които:

- 1. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** нарушават разпоредби на този закон, на подзаконовите актове по прилагането му, на актове на комисията и на министъра на икономиката и енергетиката;
- 2.** застрашават сигурността на енергийната система, интересите на обществото или на потребителите на електрическа и топлинна енергия и природен газ или на други енергийни предприятия;
- 3.** нарушават условията за извършване на лицензионната дейност;
- 4. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** възпрепятстват упражняването на контролна дейност от комисията или от министъра на икономиката и енергетиката.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) В случаите по ал.1 с цел предотвратяване или преустановяване на нарушенията, както и за отстраняване на вредните последици от тях, комисията или министърът на икономиката и енергетиката или упълномощените от тях лица съобразно компетентността им налагат следните принудителни административни мерки:

- 1.** дават задължителни писмени указания за:
 - а)** преустановяване извършването на определени действия или за задължително предприемане на такива действия в определен срок;
 - б)** извършване на експертизи, проверки, изпитвания на инсталации и съоръжения, техни части, системи или компоненти;
 - в)** изменение на условията на експлоатация на енергийни обекти, техни части, системи

или компоненти;

г) изменение на проекти и конструкции, които имат значение за безопасността на хора и мрежи;

д) провеждане на атестация на персонала, включително проверка на знанията и уменията, провеждане на учебни и квалификационни курсове;

2. задължава лицензианта да свика общо събрание и/или да насрочи заседание на управителните или контролните органи при определен дневен ред за вземане на решения за мерките, които трябва да бъдат предприети;

3. разпореждат писмено временно спиране или ограничаване на лицензионната дейност;

4. назначават особен управител в случаите, предвидени в този закон.

(3) С акта, с който се налага принудителна административна мярка, се определя подходящ срок за изпълнението ѝ. Принудителните административни мерки се прилагат до отстраняване на причините, довели до налагането им.

Чл.202. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Производството по налагане на принудителните административни мерки започва по инициатива на комисията или на министъра на икономиката и енергетиката въз основа на констативен протокол на лицата, имащи право да упражняват контрол по този закон.

(2) За започване на производството по налагане на принудителните административни мерки се уведомяват засегнатите лица.

(3) Уведомленията и съобщаванията в производството по ал.1 могат да се извършват и с препоръчано писмо с обратна разписка, с телеграма, с телекс или с факс.

Уведомленията и съобщаванията с препоръчано писмо с обратна разписка или с телеграма се удостоверяват с известие за доставянето им, по телефона - писмено от длъжностното лице, което ги е извършило, а по телекса или факса - с писмено потвърждение за изпратено съобщение.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Когато уведомяванията и съобщаванията в производството по налагане на принудителните административни мерки не бъдат приети на посочените от лицата адрес, телефон, телекс или факс, уведомяванията и съобщаванията се считат за извършени с поставянето им на специално определено за целта място в сградата на комисията или на Министерството на икономиката и енергетиката. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на комисията или на министъра на икономиката и енергетиката.

(5) Принудителните административни мерки се налагат с писмено мотивирано решение или заповед, която се съобщава на заинтересуваното лице в 7-дневен срок от постановяването.

Чл.203. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Решението по чл.202, ал.5 може да се обжалва чрез комисията или чрез министъра на икономиката и енергетиката пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

(2) Решението или заповедта за налагане на принудителна административна мярка подлежи на незабавно изпълнение.

(3) Обжалването на решението за прилагане на принудителна административна мярка не спира неговото изпълнение.

Чл.204. (изм.,ДВ,бр.30 от 2006 г.) Доколкото в тази глава не са предвидени особени правила, прилагат се съответните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава четиринадесета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.205. (1) Който извършва или допусне извършване на дейности по този закон без лицензия в случаите, когато такава се изисква, се наказва с глоба от 50 000 до 100 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Когато нарушенията по ал.1 са извършени от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 100 000 до 150 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение глобата, съответно имуществената санкция, е в трикратен размер, определен по максималния размер на глобата, съответно на имуществената санкция, по ал.1 и 2.

Чл.206. (1) (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) На енергийно предприятие, което наруши условията на издадената му лицензия, се налага имуществена санкция от 20 000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение по ал.1 имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.207. (1) (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) На енергийно предприятие, което откаже незаконосъобразно:

1. присъединяване към съответните енергийни мрежи;

2. сключване на договор за продажба на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ;

3. достъп до мрежите за пренос или разпределение на електрическа енергия и природен газ, се налага имуществена санкция от 20 000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.208. (1) (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) На енергийно предприятие, което не предостави исканата информация в случаите, предвидени в този закон, се налага имуществена санкция от 10 000 до 100 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.209. (1) Когато потребител не предостави достъп до собствените си уредби и съоръжения при условията на чл.117, ал.7 и чл.197, ал.7, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 7000 до 20 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция или глобата е в трикратен размер, определен по максималния размер на имуществената санкция, съответно на глобата по ал.1.

Чл.210. (1) (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) В случаите, когато лицата по чл.30, ал.1 продават електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ по цени, подлежащи на регулиране, без те да са утвърдени или определени от комисията, или по цени, по-високи от утвърдените или определените от комисията съгласно чл.30, се налага имуществена санкция от 20 000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.211. (1) (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) На енергийно предприятие, което не спазва техническите норми или изисквания за експлоатация на енергийни обекти или нормите за набиране и съхранение на резервите от горива за централите за производство на електрическа и/или топлинна енергия, се налага имуществена санкция от 20 000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.212. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

Чл.212а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) На юридическо лице или едноличен търговец, който в нарушение на чл.139а, ал.1 извършва дейността по дялово разпределение в нарушение на регистрационния режим, се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.213. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) На лицата, които не спазват определените технически условия и ред за топлоснабдяване, за прекратяване на топлоподаването и правилата за дялово разпределение на топлинна енергия по чл.125, ал.3, се налага имуществена санкция от 10 000 до 25 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.214. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Наказва се с глоба от 1000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, който:

1. нарушава нормалното електроснабдяване, топлоснабдяване или газоснабдяване;
2. причини въвеждането на ограничителен режим;
3. ползва топлинна енергия без нейното количество да се измерва от средство за търговско измерване и/или да не се разпределя към него при извършване на дяловото разпределение, или изменя показанията на средствата за отчитане и търговско измерване, или пречатства правилната им работа.

(2) При повторно извършено нарушение по ал.1 се налага глоба в двукратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.215. (1) Който пречи или допусне да се пречи на длъжностните лица и на контролните органи да изпълняват задълженията си по този закон, ако това не представлява престъпление, се наказва с глоба от 100 до 200 лв.

(2) Който не изпълни или допусне да не се изпълнят предписанията на длъжностните лица и на контролните органи, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(3) Който не изпълни влязло в сила решение на комисията, се наказва с глоба от 3000 до 10 000 лв. или имуществена санкция от 20 000 до 60 000 лв.

Чл.216. (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) Длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по този закон или допусне друго лице да не изпълни задълженията си по този закон, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв.

Чл.217. При повторно извършване на нарушенията по чл.215 и чл.216 наказанието е в троен размер, определен по максималния размер на глобата или имуществената санкция.

Чл.218. (1) Когато нарушенията по чл.214 са извършени от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в петкратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.219. (1) (изм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.) Длъжностно лице в енергийно предприятие, което допусне да се извършат нарушенията по чл.206, 207, 210, 211 се наказва с глоба от 1000 до 8000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение наказанието е глоба в троен размер,

определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.220. (1) Който не изпълни или допусне да не се изпълни разпореждане на оператор по чл.109, ал.2, чл.113, ал.2, чл.131, ал.3 и чл.185, ал.3, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 10 000 до 20 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение наказанието е глоба, съответно имуществена санкция, в троен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1 или 2.

Чл.221. (1) На енергийно предприятие, чийто оператор не спазва чл.73, ал.2, се налага имуществена санкция от 20 000 до 50 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.222. (1) Потребител на електрическа и топлинна енергия и природен газ, който не изпълни задължението си по чл.117, ал.7, чл.138, ал.3 и чл.197, ал.7, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв.

(2) Когато нарушенията по ал.1 са извършени от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 30 000 до 50 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал.1 и 2 наказанието е глоба, съответно имуществена санкция в троен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1 или 2.

Чл.223. Който наруши императивни разпоредби на нормативните актове по прилагането на този закон, се наказва от съответния компетентен административнонаказващ орган с глоба от 500 до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, или с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

Чл.224. Лицата по чл.79, ал.1, които разгласяват, предоставят, публикуват, използват или разпространяват по друг начин данни и обстоятелства, представляващи служебна тайна, се наказват с глоба от 2000 до 5000 лв.

Чл.224а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) На енергийно предприятие, което не изпълни изискванията на чл.3, ал.2, 3 и 6, чл.4, чл.5, чл.6, ал.1, 2, 3, 5 и 6 на Регламент 1228/2003/ЕС на Европейския парламент и Съвета относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия, се налага имуществена санкция от 10 000 до 60 000 лв.

(2) При повторно нарушение имуществената санкция е в двоен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.224б. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) На енергийно предприятие, което не изпълни изискванията на чл.4, чл.5, ал.2, 3, 4 и 5 и чл.6, чл.7, ал.6 и чл.8 на Регламент 1775/2005/ЕС на Европейския парламент и Съвета относно условията за достъп до газопреносни мрежи, се налага имуществена санкция от 10 000 до 60 000 лв.

(2) При повторно нарушение имуществената санкция е в двоен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал.1.

Чл.225. (1) Нарушенията по този закон се установяват с актове на лицата по чл.77, ал.1, т.1 и ал.2, т.1.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г., бр.49 от 2007 г.) Наказателните постановления по чл.205, 206, 207, 208, 209, 210, 215, 216, 217, 218, 219, 222, 223, 224, 224а и 224б се издават от председателя на комисията или от упълномощено от комисията длъжностно лице.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Наказателните постановления по чл.211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 223 и 224 се издават от министъра на икономиката и енергетиката или от упълномощено от него длъжностно лице.

(4) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват при условията и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(5) До издаване на наказателното постановление пострадалият от административното нарушение може да направи искане пред административнонаказващия орган за обезщетяване на причинените му вреди до размер 20 000 лв.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "**Абонатна станция**" е уредба, чрез която се осъществява подаване, измерване, преобразуване и регулиране на параметрите на топлинната енергия от топлопреносната мрежа към потребителите.

1а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "**Балансираща група**" е група, съставена от един или повече търговци на електрическа енергия, ползватели или собственици на мрежите, организирана съгласно изискванията на правилата по чл.91, ал.2.

2. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "**Балансираща енергия**" е активната електроенергия, която електроенергийният системен оператор активира за компенсиране на разликата между регистрираните при него договорени и фактически реализираните графици за доставка, както и колебанията на товарите с недоговорен график за доставка.

3. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

За. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "**Вертикално интегрирано предприятие**" е енергийно предприятие или свързани помежду си енергийни предприятия, които извършват поне една от дейностите по пренос, разпределение, съхранение и поне една от дейностите по производство/добив, обществена доставка, обществено снабдяване или търговия с електрическа енергия или природен газ, когато едното предприятие може да контролира другото/другите или да упражнява върху него/тях влияние при вземане на решения относно посочените дейности.

4. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "**Всеобщо предлагана услуга**" е транспортирането, доставката или снабдяването с енергия с определено качество, регулирана цена и договорени други условия, която не може да бъде отказвана по причини, непосочени в закона.

5. "Високоэффективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия от топлоелектрически централи":

а) изградени след влизането в сила на този закон, е производството на топлинна и електрическа енергия, което води до спестяване на гориво не по-малко от 10 на сто от горивото, необходимо за производството на същото количество топлинна и електрическа енергия поотделно;

б) изградени преди влизането в сила на този закон, е производството на топлинна и електрическа енергия, което води до спестяване на гориво не по-малко от 5 на сто от горивото, необходимо за производството на същото количество топлинна и електрическа енергия поотделно;

в) ползващи възобновяеми източници на енергия и/или с единична електрическа мощност до 1 MW, е производството на топлинна и електрическа енергия, което води до спестяването на гориво до 5 на сто от горивото, необходимо за производството на същото

количество топлинна и електрическа енергия поотделно.

6. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

7. "Газоизмервателна станция" е инсталация, съоръжена със средства за търговско измерване на природен газ.

8. "Газопреносна мрежа" е система от газопроводи с високо налягане и съоръженията към тях с единен технологичен режим на работа за пренос на природен газ до изхода на газоизмервателна станция или газорегулираща станция, на които са присъединени потребители и/или разпределителни предприятия.

9. "Газоразпределителна мрежа" е местна или регионална система от газопроводи с високо, средно или ниско налягане и съоръженията към тях за разпределение на природен газ до съответните потребители на определена с лицензия територия.

10. "Газорегулираща станция" е инсталация за регулиране налягането на природния газ, съоръжена и със средства за търговско измерване.

11. "Газотранспортна система" е система от свързани мрежи за пренос, транзитен пренос, разпределение на природен газ, както и съоръжения до и от газохранилища и добивни предприятия на територията на страната.

12. "Директен газопровод" е газопровод, който свързва директно предприятие за добив на природен газ с небитов потребител.

13. "Договор за доставка с клауза"вземай или плащай" е договор, предвиждащ задължително заплащане на определени в него количества природен газ по определена цена, независимо дали природният газ е получен.

14. "Допълнителни услуги" са всички услуги, необходими за експлоатацията на електроенергийната система, които включват участие в регулиране на напрежението и доставка на реактивна мощност, участие в първично регулиране на честота и вторично регулиране на честота и обмен на мощност, въртящ резерв, възможност за стартиране след голяма авария без помощта на външен източник и постоянно следене за промени в натоварването.

15. "Достъп" е правото за използване на преносната мрежа и/или разпределителните мрежи за пренос на електрическа енергия или природен газ срещу заплащане на цена и при условия, определени с наредба.

16. "Доставка на природен газ" е продажба на природен газ на потребители.

17. "Дългосрочни прогнозни енергийни баланси" са прогнозни енергийни баланси, които обхващат период 10 - 15 години.

18. (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

19. "Електрическа уредба" е съвкупност от машини, съоръжения и апарати, предназначена за пренасяне, преобразуване и разпределение на електрическа енергия.

20. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Електропреносна мрежа" е съвкупност от електропроводи и електрически уредби, които служат за пренос, трансформиране на електроенергията от високо на средно напрежение, преразпределение на електроенергийни потоци или транзитиране на електрическа енергия за трета страна.

21. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Електропроводи" са въздушни или кабелни съоръжения за свързване на електрически уредби, предназначени за пренос, транзитиране или разпределение на електрическа енергия, които съответстват на "линейни инженерни мрежи на електроснабдяването" по смисъла на Закона за устройство на територията.

22. "Електроразпределителна мрежа" е съвкупност от електропроводни линии и електрически уредби с високо, средно и ниско напрежение, която служи за

разпределение на електрическа енергия.

23. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Енергиен обект" е обект или съвкупност от обекти, в които или посредством които се извършва производство на електрическа и/или топлинна енергия с определена мощност, добив или съхранение на нефт или природен газ, пренос, както и преобразуване на параметрите или вида на електрическа и топлинна енергия и природен газ, нефт или нефтопродукти през мрежи, както и техните спомагателни мрежи и съоръжения, разпределение на електрическа, топлинна енергия или природен газ през мрежи, както и техните спомагателни мрежи и съоръжения, без инсталациите на потребителите.

24. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Енергийно предприятие" е юридическо лице, което осъществява една или повече от дейностите по производството, преобразуването, преноса, съхранението, разпределението, доставката и снабдяването с електрическа, топлинна енергия или природен газ, управлението на електроенергийната мрежа на основата на издадена лицензия по този закон, или лице, което осъществява дейност по производство на електрическа и/или топлинна енергия, без да е задължено да получи лицензия за осъществяваната от него дейност по този закон или лице, което осъществява дейност по пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи.

24а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Енергийни ресурси" са първичните енергоносители (въглища, нефт, газ и други), нефтопродуктите, както и възобновяемите енергийни източници, използвани за производство на електрическа и топлинна енергия.

25. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

26. "Икономически нецелесъобразно" за енергийното предприятие е изграждането на съоръжения за присъединяване, инвестициите за които не се компенсират със средствата, набрани от амортизационните отчисления и печалбата от продажби на енергия и природен газ чрез тези съоръжения за осемгодишен период, и цената, която ще заплати потребител за присъединяването.

27. "Индивидуален разпределител на топлинна енергия за отопление" е техническо средство, по чиито показания се разпределя топлинната енергия, потребена от отоплителните тела в сградата. Показанията им са в относителни единици, които се коригират с фактори за оценяване в зависимост от вида на прибора и типа на отоплителното тяло. Индивидуалните разпределители служат само за определяне на дела консумирана топлинна енергия от всяко отоплително тяло като дял от общата консумация на топлинна енергия от сградата.

27а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Комбиниран оператор" е енергийно предприятие, получило поне две от лицензиите по чл.39, ал.1, т.2, 4 и/или 9.

28. "Комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия" е производство в един процес на топлинна и електрическа енергия според потребностите от топлинна енергия.

28а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Краен снабдител" е енергийно предприятие, снабдяващо с електрическа енергия или природен газ битови потребители и предприятия с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн. лв., които не са се възползвали от правото си да избират лицето, от което закупуват електрическа енергия или природен газ.

29. "Краткосрочни прогнозни енергийни баланси" са прогнозни енергийни баланси, които обхващат период една година.

30. "Кръстосано субсидиране за интегрирани енергийни предприятия - между отделните дейности, подлежащи на лицензиране по този закон, и/или между дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, и други"

дейности" е включването в цените за дадена лицензирана дейност на разходи от друга лицензирана дейност и/или включването в цените за лицензирана дейност на разходи от нелицензирана дейност.

31. "Кръстосано субсидиране между отделните групи потребители" е включването в цените за група потребители на по-голям размер разходи от необходимите за индивидуалното ѝ снабдяване или на по-малък размер разходи от допълнителните разходи, които предизвиква съвместното ѝ снабдяване с останалите групи.

31а. (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) "Наблюдение върху сигурността на снабдяването" е балансът между търсенето и предлагането на електрическа енергия и природен газ на националния пазар, нивото на очакваното бъдещо потребление и предвижданите допълнителни капацитети, които са в процес на планиране или изграждане, и качеството и нивото на поддържане на мрежите, както и мерки за покриване на върхово потребление и преодоляване на дефицита на един или повече доставчици, снабдители или търговци.

32. "Материални ресурси" е наличието на основни и спомагателни съоръжения, които да осигурят нормалното функциониране на енергийния обект.

33. "Място на присъединяване към електрическата мрежа" е всяка от точките в конструкцията на електрическата мрежа - собственост на преносното предприятие, към които са свързани съоръженията за присъединяване на един или повече потребители или производители.

34. "Общ отопляем обем на сградата" е сумата от обемите на имотите на потребителите и обемите на помещенията от общите части на сградата - етажна собственост, предвидени за отопление по проект.

35. (изм., ДВ, бр. 74 от 2006 г.) "Организиран пазар на електрическа енергия" е съвкупност от форми на търговия с електрическа енергия, където начинът, мястото и времето на сключване на сделките са публично известни и предварително обявени в търговски правила.

36. "Организационна структура" е организацията на управленския и изпълнителския персонал, която отразява числеността, функционалните връзки, координацията между отделните длъжности и звена в зависимост от нуждите на лицензионната дейност.

36а. (нова, ДВ, бр. 74 от 2006 г.) "Основен доставчик" е предприятие за доставка и/или свързани с него лица, които имат пазарен дял по-голям от 75 на сто.

37. "Отоплителни тела" са тръбните отоплителни тела и щранг-лири, глидерните отоплителни тела, плоските отоплителни тела и конвекторите, които са конструктивни елементи, служещи за отдаване на топлина в помещенията чрез радиационен и конвективен топлообмен от постъпващия в тях топлоносител.

38. "Отопляем обем на имот" включва обема на всички собствени и/или ползвани от абоната помещения и съответните припадащи се части от общите части на сградата, предвидени за отопление по проект.

39. "Отопляем обем на общите части" е сумата от обемите на помещението от общите части на сградата - етажна собственост, с предвидени по проекта отоплителни тела.

40. "Пазар на балансираща енергия" е организирана търговия с електрическа енергия и природен газ за целите на поддържане на баланса между производство и потребление в електроенергийната система, съответно между вноса и потреблението на природен газ.

41. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Площадкови енергийни обекти"** са сгради и трайно прикрепените към тях или към поземлен имот енергийни съоръжения, без линейните им части, предназначени за осъществяване на дейностите по производство, пренос и разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и по добив на енергийни ресурси.
- 41а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Ползвател на мрежата"** е физическо или юридическо лице, доставящо електрическа енергия в преносната и/или разпределителните мрежи или снабдявано от тях.
42. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Потребител на енергия или природен газ за битови нужди"** е физическо лице - собственик или ползвател на имот, което ползва електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация и горещо водоснабдяване, или природен газ за домакинството си.
43. (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Потребител на енергия или природен газ за стопански нужди"** е физическо или юридическо лице, което купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация, горещо водоснабдяване и технологични нужди или природен газ за стопански нужди, както и лица на издръжка на държавния или общинския бюджет.
44. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Пренос на електрическа и топлинна енергия или природен газ, нефт и нефтопродукти"** е транспортиране на електрическата или топлинната енергия или природния газ, нефта и нефтопродуктите през преносната мрежа или тръбопроводи.
45. **"Присъединителен газопровод"** е съвкупност от газопроводи и съоръженията към тях, свързващ преносната мрежа с небитов потребител на природен газ.
46. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Производител"** е лице, произвеждащо електрическа и/или топлинна енергия.
47. **"Пряка електропроводна линия"** е електропроводна линия, която свързва пряко производител с негово подразделение или клон или с потребител.
48. **"Разполагаемост"** е способност на производител да осигурява мощност на разположение през определен период от време, за да доставя електрическа енергия. Измерва се във "ват по час" и производните единици.
49. **"Разпределение"** е транспортиране на електрическа енергия или природен газ през разпределителните мрежи.
50. **"Разпределение на топлинна енергия"** е транспортиране на топлинна енергия чрез инсталациите за битово горещо водоснабдяване, отопление, климатизация и други на потребителите.
51. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) **"Сертификат за произход на електрическа енергия от комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия"** е официален непрехвърляем документ, удостоверяващ производител, количеството произведена електрическа енергия от комбинирано производство, посочващ периода на производство, производствената централа за електрическа енергия, мощността ѝ и други данни и показатели, определени в наредбата по чл.159, ал.3.
52. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.; отм.,бр.49 от 2007 г.)
53. **"Сетълмент"** е система, прилагана от оператора на електроенергийната система за индивидуално изчисляване на отклоненията на реално потребената или произведена електрическа енергия от договорените количества за даден период, по методика, уредена в търговски правила, определени с наредба.

53а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.; изм.,бр.55 от 2007 г.) "Системни услуги" са всички услуги, предоставяни от оператора на мрежата, необходими за надеждната работа на електроенергийната система и жизнеността на пазара, които включват планиране, диспечериране и управление на надеждната работа на ползвателите на мрежата, уреждане на задълженията на пазарните участници, балансиращи графици за доставка.

54. (изм.,ДВ,бр.18 от 2005 г.; отм.,бр.74 от 2006 г.)

54а. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Специална балансираща група" е група, формирана от лицензирани дружества по чл.39, ал.1, т.2, 3, 7, 8 и 10 и производители, които продават по регулирани от комисията цени и/или по дългосрочни договори, към която се прилагат специални условия за балансиране съгласно правилата по чл.91, ал.2.

55. "Спомагателни мрежи" са управляващите, регулиращите, защитните, комуникационните и информационните мрежи, необходими за ефективното функциониране на преносните и разпределителните мрежи.

56. "Средносрочни прогнозни енергийни баланси" са прогнозни енергийни баланси, които обхващат период от 3 до 5 години.

57. "Средства за отчитане на дяловото потребление на топлинна енергия" са уреди, които са монтирани след средствата за търговско измерване на топлинна енергия.

58. "Средства за търговско измерване" са технически средства за измерване, които имат метрологични характеристики и са предназначени да се използват за измерване самостоятелно или свързано с едно или повече технически средства и които се използват при продажбата на електрическа и топлинна енергия или природен газ.

59. "Стаж в енергетиката" е служебен и/или трудов стаж, придобит на ръководна или експертна длъжност в държавната администрация на държавните органи за управление на енергетиката, в търговските дружества с предмет на дейност, подлежащ на лицензиране по този закон или на концесиониране по Закона за подземните богатства, както и в научни институции или търговски дружества, обслужващи тези дейности.

59а. (нов,ДВ,бр.18 от 2005 г.) "Стаж в областта на водоснабдяването и канализацията" е служебен или трудов стаж, придобит на ръководна или експертна длъжност в държавни или общински органи за управление на дейностите по водоснабдяване и канализация, във висши училища, в научни организации или в търговски дружества с предмет на дейност, подлежащ на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

59б. (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Стандартна балансираща група" е група от търговски участници по чл.100, ал.1, които сключват сделки с електрическа енергия при свободно договорени цени, към която се прилагат общите условия на балансиране съгласно правилата по чл.91, ал.2.

60. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Степен на надеждност на електроенергийната система" е определената в проценти от министъра на икономиката и енергетиката вероятност да бъде осъществен баланс между потребление и производство на електрическа енергия в случай на възникване на дефицит в системата.

61. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Студен резерв" е резервът, необходим за определената степен на адекватност, изкупуван от оператора на електроенергийната система под формата на разполагаемост на енергийни агрегати, които не е предвидено да работят в даден период от време и които операторът активира в случай на дефицит.

- 62. "Съхранение на природен газ"** е дейност по нагнетяването на природен газ в хранилища и обратното му извличане и връщане в газопреносната мрежа, без да включва доставката на природен газ.
- 63. "Технически възможности"** е общото техническо и експлоатационно състояние на енергийния обект в съответствие с нормативните изисквания за непрекъснатата, сигурна, екологична и безопасна експлоатация на съоръженията, с които ще се извършва лицензионната дейност.
- 64. "Технологични разходи"** са разходите на електрическа и топлинна енергия и на природен газ, които са присъщи на технологичния процес на тяхното производство, пренос, разпределение и съхранение.
- 65. "Топлопреносна мрежа"** е система от топлопроводи и технологични съоръжения, разположени между границите на собственост на топлопреносното предприятие с топлоизточника и/или потребителите, служещи за пренос на топлинна енергия от топлоизточника до потребителите.
- 66. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) "Транзитен пренос"** е пренос на енергия или природен газ, нефт или нефтопродукти през границите на дадена страна, като тази енергия или природен газ, нефт или нефтопродукти не са произведени и няма да бъдат потребявани на територията на тази страна.
- 66а. (нова,ДВ,бр.55 от 2007 г.) "Тягова електрическа енергия"** е електрическата енергия, консумирана от контактната мрежа на Национална компания "Железопътна инфраструктура" от електрическия тягов подвижен състав - електрически локомотиви и електрически мотрисни влакове, на лицензираните железопътни превозвачи.
- 67. "Финансови възможности"** е общото финансово-икономическо състояние на кандидата с оглед извършване на лицензионната дейност.
- 68. "Хранилище"** е съоръжение, което се използва за съхранение на природен газ и което е собственост и/или се експлоатира от предприятие за природен газ, получило лицензия за съхранение.
- 69. "Човешки ресурси"** притежава кандидат, който разполага с минимален управленски и изпълнителски персонал с необходимото образование и професионална квалификация, които да му позволят да осъществява лицензионната дейност.
- 70. "Централа"** е съвкупност от инсталации, съоръжения и спомагателни стопанства, свързани с технологични връзки, за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- § 2.** Този закон отменя Закона за енергетиката и енергийната ефективност (обн.,ДВ,бр.64 от 1999 г.; изм.,бр.1 от 2000 г., бр.108 от 2001 г., бр.63 от 2002 г. и бр.9 от 2003 г.), с изключение на глава тринадесета.
- § 3. (1)** Средствата за търговско измерване, които към момента на влизането в сила на този закон са собственост на потребителите, се изкупуват от енергийните предприятия по пазарната им стойност в тригодишен срок от влизането в сила на закона.
- (2)** Задължението на енергийните предприятия да изкупят средствата за търговско измерване по ал.1 отпада, когато в предвидените за изкупуване срокове монтират собствени съоръжения в замяна на съществуващите.
- § 4. (1)** Енергийните обекти и съоръжения, представляващи елементи от съответната преносна или разпределителна мрежа, които към момента на влизането в сила на този закон трябва да бъдат собственост на лицензираните енергийни предприятия, но са

собственост на трети лица, се изкупуват от преносното или от съответното разпределително предприятие в зависимост от принадлежността на обекта към мрежите в 8-годишен срок от влизането в сила на този закон.

(2) Преносното, съответно разпределителното, предприятие не е длъжно да изкупи изградените уредби и/или електропроводни линии - собственост на присъединени към преносната, съответно към разпределителната, мрежа потребители, към които фактически са присъединени, без договор за присъединяване на нови потребители.

(3) Обектите по ал.1 се изкупуват по пазарната им стойност. В случай че страните не постигнат споразумение за стойността им, те възлагат извършването на оценка на обектите от независим лицензиран оценител. Определена от оценителя стойност на обекта е цената на сделката за изкупуване. При непостигане на съгласие за определяне на оценител в 60-дневен срок от получаване на покана за това от другата страна енергийното предприятие и/или собственикът на обектите имат право да отправят искане до председателя на комисията за определяне на независим оценител. Определеният по този ред оценител е задължителен за страните. Разходите по оценката се поделят поравно между страните.

(4) Енергийните предприятия и собствениците по ал. 1 не могат необосновано да отказват да изкупят или съответно да продадат енергийните обекти.

(5) Задължението на енергийните предприятия да изкупят енергийните обекти по ал.1 отпада, когато в предвидените за изкупуване срокове изградят собствени съоръжения в замяна на съществуващите.

(6) (изм.,ДВ,бр.18 от 2004 г.) В случай на необоснован отказ за продажба на енергийни обекти и съоръжения - елемент от преносната система и/или от разпределителните мрежи, от страна на техните собственици тези обекти и съоръжения заедно с прилежащите им терени се отчуждават по реда на чл.63.

(7) Енергийните обекти по ал.1, които към датата на влизане в сила на закона са частна държавна или общинска собственост и са изградени със средства от държавния или общинския бюджет, се прехвърлят възмездно на енергийните предприятия в 8-годишен срок от влизането в сила на този закон.

(8) Енергийните предприятия са задължени да прехвърлят безвъзмездно в 2-годишен срок от влизането в сила на този закон включените в активите им съоръжения за външно изкуствено осветление на улици, площади, паркове, градини и други недвижими имоти - публична общинска собственост, на съответните общини.

(9) При реституиране на недвижими имоти - бивша държавна собственост, ако в тях има изградени енергийни обекти, включени в дълготрайните материални активи на енергийното предприятие, собствениците на реституираните имоти нямат право да искат изместването им, да лишават други потребители от снабдяване с енергия и да възпрепятстват дейността на енергийните предприятия.

(10) Собствениците на недвижими имоти с изградени в тях енергийни обекти имат право да извършват строителни или други дейности в тях при спазване на нормативните изисквания за безопасна експлоатация на енергийни обекти и след съгласуване с енергийното предприятие.

(11) При приватизация на обекти, на чиято територия има изградени енергийни обекти, те не се включват в предмета на сделката, ако чрез тях се снабдява с енергия или природен газ повече от един потребител. Тези обекти се прехвърлят на съответното енергийно предприятие по реда на предходните алинеи.

§ 5. Членовете на Държавната комисия за енергийно регулиране, включително председателят и заместник-председателят, довършват мандатите, за които са

назначени по отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност.

§ 6. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 7. Разпоредбата на чл.4, ал.2, т.14 се прилага до 31 декември 2005 г.

§ 8. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Невъзстановяемите разходи на енергийните предприятия по чл.34 и 35 могат да се компенсират по реда на чл.21, ал.1, т.13

§ 9. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 10. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 11. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 12. (1) Издадените на основание на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност лицензии и разрешения запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон. За тях не се прилагат изискванията за обособена територия по чл.43, ал.3-5.

(2) Титулярите на издадените разрешения за изграждане на енергийни обекти по чл.37, ал.1 от отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност са задължени да подадат заявление до комисията в 6-месечен срок от влизане в сила на наредбата по чл. 60 за издаване на лицензия по чл.39, ал.3.

(3) Издадените лицензии, които противоречат на този закон или са непълни, се преиздават на същите лицензианти за остатъка от срока на валидност на действащите лицензии или се допълват по преценка на комисията. Лицензиантите, чиито лицензии подлежат на преиздаване или допълване, са задължени да подадат заявление до комисията в 6-месечен срок от влизането в сила на наредбата по чл.60. За производството по преиздаване или допълване на тези лицензии не се дължат такси.

(4) За преиздаване или допълване на лицензии по ал.3 не е необходимо предоставянето на доказателства, които вече са представени за издаването на първоначалната лицензия в случаите, когато не са налице нови обстоятелства.

(5) До издаването на нова лицензия по ал.2 лицензиантите имат право да извършват дейностите, за които са лицензирани.

§ 13. Заварените при влизането в сила на закона незавършени производства по издаване на разрешения или лицензии по отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност се довършват по реда и при условията на този закон.

§ 14. Описът за изграждане на нови газоразпределителни мрежи, издаден на основание чл.4, т.7 от отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност, остава в сила и след приемането на този закон, а заварените тръжни процедури за избор на инвеститор за изграждане на нови газоразпределителни мрежи се довършват по досегашния ред.

§ 15. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Дейностите, свързани с управление на електроенергийната система и с организиране на пазар на електрическа енергия, се отделят юридически и организационно от другите дейности на "Национална електрическа компания" - ЕАД, не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз. "Национална електрическа компания" - ЕАД, подава заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване на съответните лицензии.

(2) Лицензия за извършване на дейността обществен доставчик на електрическа енергия се издава на "Национална електрическа компания" - ЕАД, в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Национална електрическа компания" - ЕАД, изпълнява функциите на обществен доставчик на електрическа енергия, произтичащи от този закон.

(3) Лицензия за пренос на електрическа енергия се издава на "Национална електрическа компания" - ЕАД, в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Национална електрическа компания" - ЕАД, изпълнява дейностите по пренос на електрическа енергия, произтичащи от този закон.

(4) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Лицензия за дейностите управление на електроенергийната система и за организиране на пазар на електрическа енергия се издава на електроенергийния системен оператор - юридическо лице, след образуването му от "Национална електрическа компания" - ЕАД. Лицензиите се издават служебно от комисията след представяне на доказателства за извършеното преобразуване по ал.1.

(5) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 16. (1) Сключените от "Национална електрическа компания" - ЕАД, към момента на влизането в сила на този закон договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия при определени параметри и свързаните с тях обезпечения запазват действието си за срока, за който са сключени.

(2) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Страна по договорите по ал.1 след преобразуването на "Национална електрическа компания" - ЕАД, по § 15, ал.1 е общественият доставчик.

§ 17. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Дейностите, свързани с разпределение на електрическа енергия и оперативното управление на разпределителните мрежи, се отделят юридически и организационно от снабдяването с електрическа енергия и другите дейности на електроразпределителните дружества до 31 декември 2006 г., но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз. Електроразпределителните дружества подават заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване и/или изменение и/или прекратяване на съответните лицензии.

(2) Лицензии за извършване на дейността обществен снабдител на електрическа енергия се издават на електроразпределителните дружества в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на съответната лицензия електроразпределителните дружества изпълняват функциите на обществени снабдители на електрическа енергия, произтичащи от този закон, за съответните територии.

(3) Лицензии за разпределение на електрическа енергия на съответните територии се издават на съществуващите електроразпределителни дружества в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на лицензиите електроразпределителните дружества изпълняват дейностите по разпределение на електрическа енергия на съответните територии, произтичащи от този закон.

(4) В зависимост от вида на преобразуването по ал.1 и в съответствие с извършваните от преобразуваните дружества дейности след преобразуването лицензиите за разпределение на електрическа енергия и лицензиите за снабдяване с електрическа енергия на съществуващите електроразпределителни дружества и техните правоприемници се изменят и/или прекратяват съответно, или се издават нови лицензии. За новоиздадените или изменените лицензии преобразуваните дружества не дължат първоначалните лицензионни такси по чл.29, ал.3, т.1.

(5) След преобразуването по ал. 1 електроразпределителните дружества придобиват всички права и поемат всички задължения, свързани с разпределението на електрическа енергия на обособената територия, определена с лицензията за

разпределение на електрическа енергия, включително възникналите преди преобразуването права и задължения, свързани с регулирането на съответните цени, а обществените снабдители придобиват всички права и поемат всички задължения, свързани със снабдяването с електрическа енергия на обособената територия, определена с лицензията за обществено снабдяване с електрическа енергия, включително възникналите преди преобразуването права и задължения, свързани с регулирането на съответните цени.

§ 18. (1) До преобразуването на "Национална електрическа компания" - ЕАД, съгласно § 15, съответно на електроразпределителните дружества съгласно § 17, разпоредбите на чл.104, ал.1 се прилагат само за количествата електрическа енергия, търгувани при свободно договорени цени.

(2) Разпоредбите на чл.104, ал.2 се прилагат между преобразувания по смисъла на § 15 обществен доставчик и преобразуваните по смисъла на § 17 обществени снабдители и разпределителни предприятия.

§ 19. (1) В случаите, когато потребител не инсталира водомер за топла вода в имот - частна собственост, топлинната енергия за подгриване на вода се начислява съгласно нормите за разход на вода, определени в наредбата по чл.125, ал.3.

(2) В случаите, когато жилищен имот се използва или предоставя на други лица за извършване на стопанска дейност, собственикът или титулярят на вещното право на ползване е длъжен да уведоми за това топлопреносното предприятие в 30-дневен срок от започването на стопанската дейност или от предоставянето на имота. При неуведомяване собственикът или титулярят на вещното право на ползване заплаща топлинната енергия по цена за стопански нужди, увеличена с 20 на сто за просроченото време. Разпоредбата е в сила, докато се прилагат различни цени на топлинната енергия за битови и стопански нужди.

(3) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) При установена от топлопреносното предприятие техническа невъзможност за прилагане на системата за дялово разпределение на топлинната енергия в сграда - етажна собственост, разпределението се извършва от топлопреносното предприятия при условия и по ред, определени в наредбата по чл.125, ал.3.

(4) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Потребителите нямат право да монтират допълнителна изолираща или спирателна арматура към входа и изхода на отоплителните тела.

§ 20. До 1 януари 2010 г. количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения в съществуващи към момента на влизането в сила на този закон топлоелектрически централи с комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, произведено над количеството електрическа енергия по комбиниран начин, се изкупува задължително от обществения доставчик и/или от обществените снабдители по цени на договаряне.

§ 21. До 1 януари 2010 г. общественият доставчик и/или обществените снабдители са длъжни да изкупят цялото количество електрическа енергия, регистрирано със сертификата за произход от комбинирано производство, произведено от съществуващите към момента на влизане в сила на този закон топлоелектрически централи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, без постигнати показатели за високоефективност, по преференциални цени, съгласно съответните наредби по чл.36, ал.3 с изключение на количествата, които производителят ползва за собствени нужди или има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII или с които участва на балансиращия пазар. За централите, постигнали показател за висока ефективност преди тази дата, важат разпоредбите на чл.163.

§ 22. (1) (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Дейностите на "Булгаргаз" - ЕАД, свързани с пренос на природен газ, се отделят в юридическо и организационно отношение от дейностите, свързани с обществена доставка на природен газ, до 31 декември 2006 г., но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз. "Булгаргаз" - ЕАД, подава заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване на съответните лицензии.

(2) Лицензия за извършване на дейността обществен доставчик на природен газ се издава на "Булгаргаз" - ЕАД, до извършване на преобразуването по ал. 1. До датата на влизането в сила на съответната лицензия "Булгаргаз" - ЕАД, изпълнява функциите на обществен доставчик на природен газ, произтичащи от този закон.

(3) Лицензии за пренос и за транзитен пренос на природен газ се издават на "Булгаргаз" - ЕАД, до извършване на преобразуването по ал.1. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Булгаргаз" - ЕАД, изпълнява дейностите по пренос на природен газ, произтичащи от този закон.

(4) Лицензия за съхранение на природен газ се издава на "Булгаргаз" - ЕАД, до извършване на преобразуването по ал.1. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Булгаргаз" - ЕАД, изпълнява дейностите по съхранение на природен газ, произтичащи от този закон.

(5) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(6) Забраната по чл.44, ал.2 се прилага след датата на преобразуването по ал.1.

(7) Съществуващите потребители по смисъла на чл.175, т.8 и 9 на преносното предприятие към влизането в сила на този закон се считат за пряко присъединени потребители.

(8) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) В случаите, когато в резултат на реструктурирането по ал.1 лицензията за извършване на дейността обществена доставка на природен газ, издадена съгласно ал.2, бъде прекратена и бъде издадена на друго лице, новият титуляр на лицензията замества "Булгаргаз" - ЕАД, като страна по договорите за доставка на природен газ, сключени от "Булгаргаз" - ЕАД, до момента на прекратяване на посочената лицензия.

(9) (нова,ДВ,бр.74 от 2006 г.) В случаите, когато в резултат на реструктурирането по ал.1 лицензията за извършване на дейността транзитен пренос на природен газ, издадена съгласно ал.3, бъде прекратена и бъде издадена на друго лице, новият титуляр на лицензията замества "Булгаргаз" - ЕАД, като страна по договорите за транзитен пренос на природен газ, сключени от "Булгаргаз" - ЕАД, до момента на прекратяване на посочената лицензия.

§ 22а. (нов,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

(1) Когато едновременно са налице следните условия:

1. Република България не е директно свързана с газотранспортната мрежа на друга държава - членка на Европейския съюз, и
2. пазарният дял на основния доставчик на газ или на свързани с него лица по смисъла на Търговския закон е по-голям от 75 на сто, заинтересованите лица могат да отправят молба до комисията да бъдат временно освободени от прилагане на разпоредбите на глава четвърта, чл.172, ал.1 и чл.197, ал.2.

(2) Комисията се произнася по молбата по ал.1 в едномесечен срок и уведомява незабавно Европейската комисия за влязло в сила решение за временно освобождаване.

§ 23. (1) (доп.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) Дейностите, свързани с разпределение на природен газ, се отделят в юридическо и организационно отношение от снабдяването с природен газ на крайни потребители и от другите дейности на газоразпределителните дружества, когато към съответната разпределителна мрежа се присъединят не по-малко от 100 хил. крайни потребители на природен газ. Газоразпределителните дружества подават заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване на съответните лицензии.

(2) Лицензии за извършване на дейността обществен снабдител на природен газ се издават на газоразпределителните дружества до извършване на преобразуването по ал.1. До датата на влизане в сила на съответната лицензия газоразпределителните дружества изпълняват функциите на обществени снабдители на природен газ, произтичащи от този закон, за съответните територии.

(3) Лицензии за разпределение на природен газ на съответните територии се издават на съществуващите газоразпределителни дружества до извършване на преобразуването по ал.1. До датата на влизане в сила на съответните лицензии газоразпределителните дружества изпълняват дейностите по разпределение на природен газ, произтичащи от този закон, на съответните територии.

(4) (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 24. (отм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)

§ 25. (изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.) В случаите, когато в активите на енергийните предприятия е включено имущество на правоимащи лица по Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти или по чл.18 от отменения Закон за преобразуване и приватизация на държавните и общинските предприятия (обн.,ДВ,бр.38 от 1992 г.; изм.,бр.51 от 1994 г., бр.45, 57 и 109 от 1995 г., бр.42, 45, 68 и 85 от 1996 г.; попр.,бр.86 от 1996 г.; изм.,бр.55, 61, 89, 98 и 122 от 1997 г., бр.39 от 1998 г.; попр.,бр.41 от 1998 г.; изм.,бр.70 от 1998 г., бр.12 от 1999 г., бр.47 от 1999 г. - Решение No 8 на Конституционния съд от 1999 г.; изм.,бр.56, 84 и 96 от 1999 г., бр.20, 99 и 108 от 2000 г., бр.42 от 2001 г.; отм.,бр.28 от 2002 г.), последните се обезщетяват само с компенсаторни записи по реда на Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти.

§ 26. (1) Възникналите по силата на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност сервитутни права в полза на енергийните предприятия за съществуващи към влизането в сила на този закон енергийни обекти запазват действието си.

(2) Размерите, разположението и специалният режим за упражняване на сервитутите по ал.1 се определят по реда и начина, предвидени в наредбата по чл.64, ал.9.

(3) Сервитутните права по ал.1 се вписват по искане на съответното енергийно предприятие - собственик на енергийния обект, в службата по вписванията и в имотния регистър по местонахождението на служещия поземлен имот.

§ 27. В Закона за устройство на територията (обн.,ДВ,бр.1 от 2001 г.; изм.,бр.41 и 111 от 2001 г., бр.43 от 2002 г., бр.20 и 65 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.73, ал.1, изречение второ думите "експлоатационното дружество или се поделят между него и" се заличават.

2. В чл.182, ал.2 в края на първото изречение след цифрата "4" се добавя "или е учреден сервитут по чл.64 и § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката".

3. В § 5, т.31, след думата "електроснабдяването" се добавя "топλοςнабдяването".

§ 28. В чл.15 от Закона за защита на конкуренцията (обн.,ДВ,бр.52 от 1998 г., бр.112 от 1998 г. - Решение No 22 на Конституционния съд от 1998 г.; изм.,бр.81 от 1999 г., бр.28 от 2002 г., бр.9 от 2003 г.) ал.2 се изменя така:

"(2) Уеднаквяване на общите условия се допуска само с разрешение на комисията освен в случаите, когато са одобрени от компетентен орган, осъществяващ регулиране и контрол. Разрешението се дава в срок два месеца от подаване на искането от предприятията по ал.1."

§ 29. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн.,ДВ,бр.55 от 2003 г.; попр.,бр.59 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.13:

а) досегашният текст става ал.1;

б) създава се ал.2:

"(2) АLINEЯ 1 се прилага само когато специален закон не определя друга процедура на основание на изключителни права."

2. Точка 28 от приложението към чл.9, ал.1, т.2 се изменя така:

"28. Дейности в областта на енергетиката, уредени в специален закон."

§ 30. В Закона за задължителните запаси от нефт и нефтопродукти (ДВ,бр.9 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл.3 ал.2 се изменя така:

"(2) Запасите от нефтопродукти, които се създават и поддържат от енергийните предприятия по реда на чл.85, ал.1 и чл.128 от Закона за енергетиката, се включват в общото количество запаси по този закон."

2. В чл.4 ал.4 се изменя така:

"(4) Задължените лица съгласно чл.85, ал.1 и чл.128 от Закона за енергетиката изготвят и представят ежегодно до 25 февруари в Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси" информация за резервите си от нефтопродукти за текущата календарна година."

3. В чл.24 ал.3 се изменя така:

"(3) Задължените лица съгласно чл.85, ал.1 и чл.128 от Закона за енергетиката уведомяват председателя на агенцията за всеки случай на ползване на резервите от нефтопродукти и за сроковете за тяхното възстановяване. Уведомлението се отправя писмено или по електронен път най-късно в работния ден, следващ деня на изтеглянето."

§ 31. В чл.47 от Закона за водите (обн.,ДВ,бр.67 от 1999 г.; изм.,бр.81 от 2000 г., бр.34,41 и 108 от 2001 г., бр.47,74 и 91 от 2002 г., бр.42,69 и 84 от 2003 г.) се създава ал.5:

"(5) **(изм.,ДВ,бр.74 от 2006 г.)** За добив на геотермална енергия от минерални води - изключителна държавна собственост, когато се използват само като топлоносител и се връщат обратно в съответното находище, се заплаща концесионно възнаграждение, определено по методика, приета от министъра на околната среда и водите и министъра на икономиката и енергетиката."

§ 32. В Закона за горите (обн.,ДВ,бр.125 от 1997 г.; изм.,бр.79 и 133 от 1998 г., бр.26 от 1999 г., бр.29 и 78 от 2000 г., бр.77,79 и 99 от 2002 г., бр.16 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл.16, ал.5, т.1 думите "въздушни електропроводи" се заличават.

2. Създава се чл.16б:

"Чл.16б. (1) За сервитутите около въздушни и подземни електропроводи, топлопроводи и газопроводи се прилагат разпоредбите на глава пета от Закона за енергетиката."

(2) Сервитутите около енергийните обекти, които се намират върху гори и земи от горския фонд, се съгласуват от енергийните предприятия с Националното управление по горите.

(3) Определянето на размера на обезщетенията за сервитути върху гори и земи от горския фонд по ал.2 се извършва по реда на наредбата по чл.19."

§ 33. В чл.32 от Закона за техническите изисквания към продуктите (обн.,ДВ,бр.86 от 1999 г.; изм.,бр.63 и 93 от 2002 г., бр.18 от 2003 г.) след думите "ацетиленови уреди" се добавя "нефтопроводи и нефтопродуктопроводи".

§ 34. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат в 6-месечен срок от влизането му в сила.

(2) До издаването на подзаконовите нормативни актове, предвидени по този закон, се прилагат подзаконовите нормативни актове, издадени за прилагане на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност, доколкото не противоречат на този закон.

§ 35. Разпоредбата на § 33 влиза в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 26 ноември 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Председател на Народното събрание: Огнян Герджиков

Бележки по прилагането на закона:

1. Съгласно Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ДВ,бр.74 от 8 септември 2006 г.):

(§ 126) (1) Общественият доставчик е задължен да осигури снабдяването с електрическа енергия по свободно договорени цени на потребителите, присъединени към преносната мрежа, които са придобили статут на привилегировани потребители, но не са избрали друг доставчик, до момента, в който не упражнят това си право.

(2) Крайните снабдители са задължени да осигурят снабдяването с електрическа енергия по свободно договорени цени на потребителите, присъединени към разпределителните мрежи, които са придобили статут на привилегировани потребители, но не са избрали друг доставчик, до момента, в който не упражнят това си право.

(§ 127) (отм.,ДВ,бр.49 от 2007 г.)

(§ 128) (1) Задължителното изкупуване по чл.162 на електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия по преференциални цени се прилага за срок 8 години:

1. от момента на влизане в сила на този закон - за съществуващите производители на електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;

2. от започване производството на електрическа енергия, но не по-късно от 31 декември 2011 г. - за всички останали производители на електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия.

(2) Преференциалните цени за изкупуване на електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия за срока до 31 декември 2019 г. се определят съгласно съответната наредба по чл.36, ал.3.

(3) Министърът на икономиката и енергетиката до 31 декември 2011 г. изготвя и внася в Министерския съвет за одобряване законопроект, въвеждащ пазарен механизъм за

насърчаване производството на електрическа енергия по комбиниран начин, който може да не се прилага за производителите на електрическа енергия по ал. 1.

(§ 129) (1) Лицензиите за извършване на дейността снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители на съответните територии се издават служебно от комисията на съществуващите обществени снабдители с електрическа енергия до 1 юли 2008 г.

(2) До датата на влизане в сила на новоиздадените лицензии по ал. 1 обществените снабдители с електрическа енергия изпълняват функциите на крайни снабдители на съответните територии, произтичащи от този закон, и издадените им лицензии за обществено снабдяване с електрическа енергия, доколкото не му противоречат.

(3) Лицензиите по ал.1 се издават за остатъка от срока на валидност на съществуващите лицензии за обществено снабдяване с електрическа енергия.

(§ 130) (1) Лицензиите за извършване на дейността снабдяване с природен газ от крайни снабдители на съответните територии се издават служебно от комисията на съществуващите обществени снабдители с природен газ до 1 юли 2008 г.

(2) До датата на влизане в сила на новоиздадените лицензии по ал. 1 обществените снабдители с природен газ изпълняват функциите на крайни снабдители на съответните територии, произтичащи от този закон, и издадените им лицензии за обществено снабдяване с природен газ, доколкото не му противоречат.

(3) Лицензиите по ал.1 се издават за остатъка от срока на валидност на съществуващите лицензии за обществено снабдяване с природен газ.

(§ 131) Търговците, които към датата на влизането в сила на този закон извършват дейност по дялово разпределение на топлинна енергия в сгради - етажна собственост, са длъжни да подадат заявление за регистрация по реда на чл.139а, ал.3 в тримесечен срок от влизането в сила на закона.

(§ 132) Изменението на чл.49, ал.3 и 4 се прилага и спрямо заварените при влизането в сила на този закон незавършени производства, образувани по реда на чл.46, ал.2, по които няма влязло в сила решение на комисията за определяне титуляр на лицензия.

(§ 133) (1) Изменението на чл.102 се прилага по отношение на сделките с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

(2) Влизането в сила на изменението по ал.1 ограничава съответно изключителното право на обществения доставчик за внос и износ на електрическа енергия по чл.93, ал.2.

(3) Изменението на чл.102 се прилага от датата на влизане в сила на измененията и допълненията на закона за производители на електрическа енергия със:

1. лицензия по чл.39, ал.3 за изграждане на нов енергиен обект за производство на електрическа енергия;

2. разрешение за разширение по чл.35, ал.1, т.1 от отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност (обн.,ДВ,бр.64 от 1999 г.; изм.,бр.1 от 2000 г., бр.108 от 2001 г., бр.63 от 2002 г., бр.9 от 2003 г.; отм.,бр.107 от 2003 г. и бр.18 от 2004 г.) само за увеличението на мощността.

(§ 134) Създаването на чл.176а влиза в сила по отношение на сделките с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

(§ 135) Отмяната на чл.21, ал.1, т.17 комисията определя разполагаемостта, в съответствие с която всеки производител може да сключва сделки с привилегировани потребители, търговци на електрическа енергия и други производители при условията на правилата по чл.91, ал.2 или да участва на организиран пазар.

(§ 136) До влизане в сила на отмяната на чл.43, ал.2, т.2 за обособена територия по чл.43, ал.3 се издава само една лицензия за обществено снабдяване с електрическа енергия.

(§ 137) До влизане в сила на отмяната на чл.43, ал.2, т.2 за обособена територия по чл.43, ал.5 се издава само една лицензия за обществено снабдяване с природен газ.

(§ 138) До влизане в сила на отмяната на чл.97, ал.1, т.4, по регулирани от комисията цени се сключват сделки с електрическа енергия между обществения доставчик и потребителите, присъединени към преносната мрежа, които не са избрали друг доставчик.

(§ 140) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за енергетиката се приемат или привеждат в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

(§ 141) Измененията и допълненията на закона влизат в сила от 8 септември 2006 г., с изключение на разпоредбите на:

1. Измененията и допълненията на чл.4, ал.2, т.18б и 18в, чл.21, ал.1, т.19а и 19б, ал.6 на чл.40, ал.4 на чл.46, ал.3 на чл.52, чл.172а и чл.172в, т.5а на чл.175, ал.1 на чл.177, ал.1 на чл.178, ал.3 на чл.185, чл.224а и 224б, ал.2 на чл.225 и новият § 22а, които влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз;

2. **(изм.,ДВ,бр.55 от 2007 г.)** Т.7а, 17 и 17а на чл.21, ал.1, т.1а, 4а, 5а и 6а на ал.1 на чл.30, т.8 и 10 на ал.1 на чл.39, ал.2, 4 и 6 на чл.43, т.2 и 9 на чл.92, чл.93а, чл.96, т.1-6 и т.8-10 на чл.97, чл.98а и 98б, чл.100, ал.3 на чл.103, чл.123а, ал.1 и ал.2 на чл.159, ал.1 на чл.162, чл.172б, т.2, 10 и 11 на чл.175, ал.4 на чл.177, ал.2 на чл.178, чл.178а, чл.183, чл.183а и 183б, чл.184, т.28а на § 1 и § 126, които влизат в сила от 1 юли 2007 г.;

3. Т.4а и 10 на ал.1 на чл.30, т.11 на ал.1 на чл.39, т.2 на ал.1 на чл.40, т.4 на ал.1 на чл.43, ал.1 на чл.44, чл.71, наименованието на раздел III на глава девета, чл.86, чл.87, т.4 на чл.92, ал.2 на чл.97, чл.99, ал.2 на чл.101, наименованието на раздел VIII на глава девета, ал.1 на чл.105, чл.108, чл.109, чл.110, ал.1 на чл.111, чл.112, чл.118, чл.119, т.3 на ал.1 на чл.132 и т.53а от §1, които влизат в сила от датата на вписване в Търговския регистър на решението за преобразуването на "Национална електрическа компания" - ЕАД, но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

**** край на документа ****